ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ (Ι.Τ.Ε.Κ.)

ΤΜΗΜΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ

Για το Εργαστήριο Καινοτομίας:

«*Εξερεύνηση των πρωτότυπων εφαρμογών και των προκλήσεων της τεχνητής νοημοσύνης σε λειτουργίες και παρεχόμενες υπηρεσίες στην τοπική αυτοδιοίκηση*»

Θέμα: Ενδυνάμωση της καινοτομίας στην Στρατηγική Κοινωνικής Πολιτικής - Ενσωμάτωσης καινοτόμων προσεγγίσεων και εργαλείων στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2026

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Πίνακας περιεχομένων

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 Γενική περιγραφή και πλαίσιο **5**

Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή **5**

1.1 Σκοπός και στόχοι του Εργαστηρίου *5*

1.2 Μεθοδολογικό πλαίσιο & προσέγγιση *6*

1.3 Οργάνωση και δομή του Εργαστηρίου *12*

1.4 Η προστιθέμενη αξία του Εργαστηρίου Καινοτομίας *13*

1.5 Διαμόρφωση Παραδοτέου *14*

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 Συμπεράσματα από την εργαλειοθήκη **20**

Κεφάλαιο 2 *Εισαγωγή στην Ανοικτή Καινοτομία* **20**

2.1 Το Παιχνίδι Εννοιών *20*

2.2 Προκλήσεις στόχευσης της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας και Κρίσιμοι Δρώντες *23*

2.3 Ενέργειες Διεύρυνσης Κοινωνικής Βάσης της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας *36*

2.4 Εναρμόνιση της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας με ένα νέο πλαίσιο *42*

Κεφάλαιο 3 Καινοτομία στην Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας **49**

3.1 Ο ρόλος των δικτύων στο νέο Στρατηγικό πλαίσιο *49*

3.2 Δυνατά σημεία και Ευκαιρίες στην Κοινωνική Καινοτομία *58*

3.3 Χαρτοφυλάκιο Καινοτομίας *67*

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 Σύνθεση & Οδικός Χάρτης **79**

Κεφάλαιο 4 Οδικός Χάρτης Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας **79**

4.1 Σχεδιάζοντας έναν Οδικό Χάρτη της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας *79*

4.2 Σημαντικές Ενέργειες Οδικού Χάρτη *81*

4.3 Ανάπτυξη Ικανότητας της Περιφέρειας *86*

4.4 Δημοσιότητα Στρατηγικής *87*

Κεφάλαιο 5 Αξιολόγηση Εργαστηρίου και Επόμενα Βήματα **96**

5.1 Αξιολόγηση διαδικασίας *96*

5.2 Το αποτέλεσμα του Εργαστηρίου *105*

5.3 Πώς επηρεάζει το πλαίσιο εφαρμογής στην ελληνική δημόσια διοίκηση *107*

5.4 Προτάσεις για επόμενα εργαστήρια *109*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ **112**

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

1.Ατζέντα Εργαστηρίου Καινοτομίας 112

2.Ροή εργασιών Εργαστηρίου Καινοτομίας 114

3.Παραδείγματα συμπληρωμένων εργαλείων (canvases/Ομάδα 1) 121

4.Ορισμοί Κοινωνικής Καινοτομίας 123

5.Φωτογραφικό υλικό 124

Πίνακας εικόνων

Εικόνα 1 Διάγραμμα ροής εργαστηρίου 6
Εικόνα 2 Βήματα της διαδικασίας του εργαστηρίου 16
Εικόνα 3 Οι κάρτες που χρησιμοποιήθηκαν στο Παιχνίδι των Εννοιών 20
Εικόνα 4 Παιχνίδι Εννοιών (Ομάδα 3) 22
Εικόνα 5 Καμβάς "Social Innovation Challenge Canvas" 24
Εικόνα 6 Καμβάς "Strategic Stakeholders & Organizations Mapping" 25
Εικόνα 7 "Stakeholder Map" 26
Εικόνα 8 Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερόμενων μερών 27
Εικόνα 9 Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας (Ομάδα 3) 32
Εικόνα 10 Χαρτογράφηση στρατηγικών ενδιαφερόμενων μερών (Ομάδα 3) 33
Εικόνα 11 Καμβάς Stakeholder map (Ομάδα 3) 34
Εικόνα 12 Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερομένων μερών (Ομάδα 3) 36
Εικόνα 13 Καμβάς "Stakeholder Engagement Map" 37
Εικόνα 14 Καμβάς "Stakeholder Engagement" 38
Εικόνα 15 Χάρτης ελλείψεων ενδιαφερομένων μερών (Ομάδα 3) 42
Εικόνα 16 Καμβάς "Reframing Canvas" 43
Εικόνα 17 Καμβάς δέσμευσης ωφελούμενων (Ομάδα 3) 47
Εικόνα 18 Επαναπροσδιορισμός στόχου (Ομάδα 3) 48
Εικόνα 19 Καμβάς "Partner Activation" 50
Εικόνα 20 Καμβάς "Collaboration Design" 51
Εικόνα 21 Καμβάς "Collaboration Strengthening" 52
Εικόνα 22 Καμβάς ενδυνάμωσης συνεργασίας (Ομάδα 3) 57
Εικόνα 23 Καμβάς Policy & Instrument Mapping 59
Εικόνα 24 Καμβάς Policy Instrument Assessment 60
Εικόνα 25 Καμβάς αξιοποίησης εργαλείων (Ομάδα 3) 66
Εικόνα 26 Καμβάς αναζήτησης Πολιτικών & Εργαλείων 67
Εικόνα 27 Καμβάς Crazy 8 69
Εικόνα 28 Καμβάς "Ideas matrix" 70
Εικόνα 29 Καμβάς "Service Concept" 71
Εικόνα 30 Καμβάς "Crazy 8" (Ομάδα 3) 75
Εικόνα 31 Καμβάς "Ideas matrix" (Ομάδα 3) 75
Εικόνα 32 Ο Οδικός Χάρτης για την Κοινωνική Καινοτομία 96

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Συντομογραφίες

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων	ΑΑΔΕ
Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος	ΓΕΩΤΕΕ
Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης	ΔΥΠΑ
Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης	ΕΚΔΔΑ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης	ΕΥΔ
Ελληνική Στατιστική Αρχή	ΕΛΣΤΑΤ
Ινστιτούτο Τεκμηρίωσης Έρευνας και Καινοτομίας	ΙΤΕΚ
Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις	ΚοινΣΕπ
Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης	ΚΕΚ
Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών	ΚΔΑΠ
Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων	ΚΑΠΗ

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 Γενική περιγραφή και πλαίσιο

Κεφάλαιο 1 Εισαγωγή

1.1 Σκοπός και στόχοι του Εργαστηρίου

Το Εργαστήριο Καινοτομίας με τίτλο: **«Εξερεύνηση των πρωτότυπων εφαρμογών και των προκλήσεων της τεχνητής νοημοσύνης σε λειτουργίες και παρεχόμενες υπηρεσίες στην τοπική αυτοδιοίκηση»** και θέμα την Ενδυνάμωση της καινοτομίας στην Στρατηγική Κοινωνικής Πολιτικής - Ενσωμάτωσης καινοτόμων προσεγγίσεων και εργαλείων στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία, πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2026, στο Πάρκο Καινοτομίας JOIST στη Λάρισα, και διοργανώθηκε υπό το συντονισμό της **Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης** σε συνεργασία με το **Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (εφεξής ΕΚΔΔΑ)**, στο πλαίσιο της αρμοδιότητας του Ινστιτούτου Τεκμηρίωσης, Έρευνας και Καινοτομίας (ΙΤΕΚ) για την υλοποίηση των Εργαστηρίων Καινοτομίας σύμφωνα με τον ν.5027/2023.

Βάσει του Άρθρου 2 της Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ Β’ 7051/14.12.2023), τα Εργαστήρια Καινοτομίας έχουν ως γενικό σκοπό την **προώθηση της καινοτομίας** στους δημόσιους φορείς, την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων των στελεχών της δημόσιας διοίκησης στην εφαρμογή καινοτόμων εργαλείων και τη δημιουργία χώρου συνεργασίας μεταξύ δημόσιων φορέων, εμπειρογνωμόνων και πολιτών.

Το Εργαστήριο Καινοτομίας στόχευσε στην ανίχνευση ευκαιριών και εργαλείων στην εποχή της δικτύωσης και της τεχνητής νοημοσύνης για την αύξηση της κοινωνικής καινοτομίας σε επίπεδο Περιφερειών. Ειδικότερα, η Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Καινοτομία της Περιφέρειας Θεσσαλίας αποτελεί μια πρόκληση πολιτικής που αντικατοπτρίζεται στις περισσότερες Περιφέρειες της χώρας. Το Εργαστήριο Καινοτομίας επικεντρώθηκε στην εισαγωγή της καινοτομίας στα στάδια:

- Κοινωνικής διαβούλευσης,
- Συμμετοχικού σχεδιασμού,
- Ανάλυσης προβλημάτων και επίλυσης,
- Συντονισμού δρώντων,
- Σύνδεση της περιφερειακής πολιτικής με κοινωνικούς στόχους.

Σκοπός του Εργαστηρίου ήταν να εξετάσει σύγχρονες και καινοτόμες προσεγγίσεις για την ενίσχυση της περιφερειακής κοινωνικής πολιτικής, με έμφαση στην αποτελεσματική ανίχνευση και καταγραφή των στόχων και των αναγκών των εταίρων

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

που συμμετέχουν στον σχεδιασμό και την υλοποίησή της. Παράλληλα, διερευνήθηκαν οι προκλήσεις και οι ευκαιρίες που δημιουργεί η αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης για την υποστήριξη της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας, αναδεικνύοντας τις δυνατότητές της στη λήψη αποφάσεων, την ανάλυση δεδομένων και την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων. Τέλος, παρουσιάστηκαν σύγχρονα εργαλεία και μεθοδολογίες που μπορούν να συμβάλουν στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση κοινωνικών πολιτικών, με στόχο την αποτελεσματικότερη επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.

1.2 Μεθοδολογικό πλαίσιο & προσέγγιση

Το εργαστήριο δομήθηκε με την παρακάτω διαδρομή:

Εικόνα 1 Διάγραμμα ροής εργαστηρίου

Στο Εργαστήρι εξετάστηκε η υφιστάμενη υλοποίηση της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας, ερευνήθηκαν κενά ή πιθανές βελτιώσεις, εξετάστηκαν πιθανές συνέργειες και τέθηκαν στη συνέχεια ζητήματα σχετικά με την αποτελεσματική εφαρμογή της λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες χρηστών και τι

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Κάθε break out session απαντά σε ένα βασικά ερωτήματα τα οποία οδηγούν στο τέλος στη διαμόρφωση ενός Οδικού Χάρτη για την κοινωνική καινοτομία.

Πριν την έναρξη των breakout sessions, προηγήθηκε μια σύντομη φάση εξοικείωσης των συμμετεχόντων με τις βασικές έννοιες της κοινωνικής καινοτομίας. Στόχος της ενότητας αυτής ήταν η αποσαφήνιση εννοιών, η δημιουργία κοινής γλώσσας και η προετοιμασία των συμμετεχόντων για πιο ουσιαστική συμμετοχή και διάδραση στις επιμέρους ενότητες του εργαστηρίου.

Στο πλαίσιο αυτό, έγινε από τους facilitators του εργαστηρίου μια γρήγορη και διαδραστική αποσαφήνιση βασικών εννοιών (όπως κοινωνική καινοτομία, στρατηγική, χρήστες, οικοσύστημα, εργαλεία πολιτικής). Με τον τρόπο αυτό όλοι οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να ξεκινήσουν από ένα κοινό εννοιολογικό πλαίσιο, γεγονός που ενίσχυσε τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα των breakout sessions που ακολούθησαν.

- 10:30–10:50 Εισαγωγική Ενότητα – Κοινή Κατανόηση

Ο σκοπός της ενότητας αυτής ήταν η διάδραση μεταξύ των συμμετεχόντων με τη μορφή παιχνιδιού με σκοπό την εξοικείωσή τους με τις έννοιες της κοινωνικής καινοτομίας, ώστε να συμμετέχουν ουσιαστικά.

Τι πετυχαίνουμε:

- Ευθυγράμμιση προσδοκιών τους ως προς το σκοπό του εργαστηρίου
- Κοινή κατανόηση βασικών εννοιών
- Προετοιμασία για συνεργατική εργασία

Πώς θα το πετύχουμε:

- Καταγραφή προσδοκιών των συμμετεχόντων
- Σύντομη αποσαφήνιση βασικών εννοιών (κοινωνική καινοτομία, χρήστες, οικοσύστημα, εργαλεία πολιτικής)

    - *Ποιο παιχνίδι προτείνετε να γίνει μεταξύ των συμμετεχόντων και τι θέλουμε να βγει από το παιχνίδι αυτό πχ θέλουμε να υπάρχει μια εξοικείωση μεταξύ των συμμετεχόντων (icebreaking), ή θέλουμε να μάθουμε τι είναι σημαντικό για αυτούς να αποκομίσουν από το εργαστήριο ή ίσως ένα παιχνίδι ιεράρχησης βημάτων σχεδίου δράσης μιας Στρατηγικής, ή παιχνίδι αποσαφήνισης εννοιών κλπ.*

- 10:50–12:00 Breakout session 1:“Χαρτογράφηση πεδίου με ολιστική προσέγγιση”

Στόχος: Κατανόηση προβλήματος, χρηστών, προκλήσεων και αναγκών.
Τι κάνουμε:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Αποτυπώνουμε την υφιστάμενη κατάσταση εφαρμογής της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.
Εστιάζουμε σε:

- Προκλήσεις και εμπόδια εφαρμογής
- Εμπλεκόμενους χρήστες και δίκτυα

Ειδικότερα, απαντάμε στο βασικό ερώτημα:

➡️ Πώς εφαρμόζεται σήμερα η Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας και τι δυσκολίες συναντά;

Χαρτογραφούμε την παρούσα κατάσταση. Ζητάμε από τους συμμετέχοντες να αποτυπώσουν τι συμβαίνει σήμερα στην πράξη σε σχέση με την κοινωνική καινοτομία στον Δημόσιο Τομέα και ειδικότερα στους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού.
Οι ομάδες χαρτογραφούν κοινωνικές προκλήσεις ή δυσλειτουργίες.

Ενδεικτικά ερωτήματα για τη δημιουργία εργαλείων εργαστηρίου (canvas):

- *Τι απαιτείται για να υλοποιηθεί αποτελεσματικά μια Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας; Ειδικά στη Θεσσαλία.*
- *Ποιοι είναι οι πιθανοί δρώντες που επηρεάζουν την εφαρμογή της;*
- *Ποιοι θα έπρεπε να είναι οι στόχοι της Στρατηγικής και ποια εργαλεία να χρησιμοποιεί;*

Τι αποσκοπούμε να αντλήσουμε από την ενότητα αυτή:

- Διερεύνηση των προκλήσεων εφαρμογής της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία
- Χρήστες και δέσμευση νέων χρηστών, νέων δικτύων
- Η κοινωνική βάση της πολιτικής και η διεύρυνσή της
- Εργαλεία και επαναδιαμόρφωση τους, επανακαθορισμός στόχων
- Αποτύπωση των βασικών προβλημάτων - προκλήσεων
- Μια πρώτη χαρτογράφηση αναγκών, δρώντων και δυσλειτουργιών

- 12:00–13:30 Break out session 2 "Κινητοποίηση εταίρων για τη δέσμευσή τους στην υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων λύσεων στην κοινωνική καινοτομία"

Επίλυση εμποδίων για τη συμμετοχή και τη δέσμευση των εταίρων της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Στόχος: Ενεργοποίηση και συμμετοχή φορέων, δικτύων και ωφελούμενων
Τι κάνουμε:
Εξετάζουμε πώς μπορούν να ενεργοποιηθούν και να συμμετέχουν περισσότερο οι εταίροι της κοινωνικής πολιτικής.
Εστιάζουμε σε:

- Εμπόδια συμμετοχής

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Κίνητρα και ρόλους εταίρων
- Τρόπους ενίσχυσης συνεργασιών

Ειδικότερα:
Απαντάμε στο βασικό ερώτημα:
➡️ Πώς ενεργοποιούμε ουσιαστικά τους εταίρους της κοινωνικής πολιτικής;

Αφού δούμε τα προβλήματα, εστιάζουμε στους ανθρώπους και τους φορείς που χρειάζεται να συμμετέχουν για να λειτουργήσει η Στρατηγική.
• Ποιοι stakeholders είναι κρίσιμοι (Δήμοι, υπηρεσίες, κοινωνικοί φορείς, ακαδημαϊκοί κ.ά.);
• Γιατί κάποιοι δεν συμμετέχουν σήμερα, τι τους εμποδίζει/αποτρέπει (γραφειοκρατία, έλλειψη χρόνου, έλλειψη κινήτρων) - εμπόδια;
• Πώς μπορούμε να τους ενεργοποιήσουμε ουσιαστικά;

Ενδεικτικά ερωτήματα για τη δημιουργία εργαλείων εργαστηρίου (canvas):

- *Πως ενεργοποιείται αποτελεσματικά κάθε εταίρος;*
- *Με ποιο τρόπο μπορούν να δημιουργηθούν συνεργασίες και ποιες προτείνονται;*
- *Με ποιο τρόπο επιτυγχάνεται η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ τους;*

Τι θέλουμε να πετύχουμε:
• Προτάσεις για το πώς μπορεί να κινητοποιηθούν και να ενεργοποιηθούν οι εταίροι (γιατί δεν συμμετέχουν, τι θα τους πείσει, πώς θα τους συμπαρασύρουμε στην αλλαγή κλπ).
• Καταγραφή ιδεών για μηχανισμούς συνεργασίας

- 14:00–15:00 Break out session 3 “Αναζήτηση και συνδυασμός συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και ενεργειών (προσφοράς και ζήτησης) σε μια συνεκτική καινοτόμα κοινωνική πολιτική”

Ανίχνευση ευκαιριών για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Στόχος: Δημιουργία νέων λύσεων -προτάσεων - ιδεών ενσωματώνοντας νέα εργαλεία πολιτικής ή συνδυασμό εργαλείων.
Τι κάνουμε:
Αναζητούμε πώς διαφορετικά εργαλεία πολιτικής μπορούν να λειτουργήσουν συμπληρωματικά. Περνάμε από το «ποιοι» στο «πώς».
Ειδικότερα:
Απαντάμε στο βασικό ερώτημα:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

➡ Ποια εργαλεία πολιτικής μπορούν να λειτουργήσουν συνδυαστικά; Με τι μέσα μπορούμε να δουλέψουμε;

Συζητάμε ποια εργαλεία έχει στη διάθεσή της η Περιφέρεια και πώς μπορούν να συνδυαστούν καλύτερα.

Όπως:
- Τι εργαλεία πολιτικής υπάρχουν σήμερα (προγράμματα, χρηματοδοτήσεις, συνεργασίες, κίνητρα κλπ);
- Ποιος συνδυασμός εργαλείων επιλύει καλύτερα τις ανάγκες της Περιφέρειας Θεσσαλίας
- Πώς μπορούν να συνδυαστούν ώστε να έχουν μεγαλύτερο αποτέλεσμα;

Ενδεικτικά ερωτήματα για τη δημιουργία εργαλείων εργαστηρίου (canvas)

- *Από άλλες πολιτικές που ασκούνται από τη Περιφέρεια τι μπορούμε να αξιοποιήσουμε για την πολιτική της κοινωνικής καινοτομίας (πχ πληροφορικά συστήματα, ομάδες εργασίες, συνεργασίες κλπ)*
- *Πως αυτά μεταφέρονται στην κοινωνική καινοτομία (ποιοι μπορεί να είναι «οι ιδιοκτήτες»)*

Τι θέλουμε να πετύχουμε:
- Προτάσεις για εργαλεία κοινωνική πολιτική
- Ιδέες για συνδυασμό εργαλείων πολιτικής

- 15:00-16:00 Break out session 4 “Αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε διαφορετικά επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας”

Αποτύπωση καινοτόμων λύσεων για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Στόχος: Δημιουργία χαρτοφυλακίου καινοτόμων λύσεων σε συνδυασμό με εργαλεία πολιτικής.
Τι κάνουμε:
Ομαδοποιούμε και ιεραρχούμε καινοτόμες λύσεις με βάση την ωριμότητα και τον αντίκτυπό τους.
Αποτέλεσμα:
Σαφής εικόνα των λύσεων που μπορούν να υποστηριχθούν άμεσα ή μεσοπρόθεσμα.

Ειδικότερα:
Απαντάμε στο βασικό ερώτημα:
➡ Πώς οργανώνουμε τις λύσεις σε ένα σχέδιο; Χαρτοφυλάκιο λύσεων

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Στο τελευταίο session μαζεύουμε όλες τις ιδέες και τις οργανώνουμε.
Δεν ψάχνουμε «μία λύση», αλλά πολλές λύσεις σε διαφορετικό στάδιο ωριμότητας.
Τι συζητάμε:
- Ποιες λύσεις είναι άμεσα εφαρμόσιμες;
- Ποιες χρειάζονται δοκιμή (πιλοτικά);
- Ποιες είναι πιο μακροπρόθεσμες;
- Πώς ιεραρχούμε τις προτεραιότητες;

Ενδεικτικά ερωτήματα για τη δημιουργία εργαλείων εργαστηρίου (canvas)

- *Σενάρια καινοτομίας*
- *Σενάρια επίλυσης προκλήσεων με καινοτόμα εργαλεία, μεθόδους κλπ*
- *Ανάπτυξη καινοτόμων εργαλείων*

Τι θέλουμε να πετύχουμε:
Συνδυασμός των αποτελεσμάτων από τα παραπάνω Breakout sessions και ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων – προτάσεων με καινοτόμα εργαλεία.

- 16:00-16:30 Ολοκλήρωση – Οδικός Χάρτης

Σύνθεση των ευρημάτων όλων των sessions σε έναν **συνοπτικό Οδικό Χάρτη Κοινωνικής Καινοτομίας**.

Τελικό Αποτέλεσμα Εργαστηρίου

Το εργαστήριο μας βοηθά να πάμε από την αποτύπωση της κατάστασης, στη συνεργασία, στα εργαλεία και τελικά σε ένα συγκεκριμένο Οδικό Χάρτη για την κοινωνική καινοτομία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.
Συγκεκριμένα, το εργαστήριο καταλήγει:

- στην ανάδειξη βασικών κοινωνικών προκλήσεων της Περιφέρειας Θεσσαλίας, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο μελλοντικών έργων και παρεμβάσεων κοινωνικής καινοτομίας,
- στην ενεργοποίηση στελεχών της δημόσιας διοίκησης ως «φορέων αλλαγής» εντός των υπηρεσιών και των διευθύνσεών τους, ενισχύοντας τη διατομεακή συνεργασία και την κουλτούρα καινοτομίας,
- στη διαμόρφωση ενός πλαισίου κατευθύνσεων (Οδικός Χάρτης), το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για τη συστηματική εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

1.3 Οργάνωση και δομή του Εργαστηρίου

Οι συμμετέχοντες οργανώθηκαν **σε τρεις ομάδες εργασίας**, με σκοπό να ενισχυθεί η συνεργατικότητα, η ανταλλαγή εμπειριών και η ομαδική επίλυση προβλημάτων.

Η δομή του Εργαστηρίου στηρίχθηκε στη λογική των ***breakout sessions***, κατά τη διάρκεια των οποίων κάθε ομάδα εργάστηκε με διαφορετικά εργαλεία και καμβάδες **(*canvases*)** εφαρμόζοντας μεθοδολογίες σχεδιαστικής σκέψης (*design thinking*), ιδεασμού και πειραματισμού και με στόχο την κατανόηση των χρηστών, την ανάλυση προβλημάτων, τη διαμόρφωση καινοτόμων λύσεων και την προτυποποίησή τους.

Το Εργαστήριο Καινοτομίας σχεδιάστηκε μεθοδολογικά από την Ομάδα του Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών Χ.Κοκκάλα, Σ. Αθανασοπούλου, Γ. Κοκόση και Λ. Στακιά και βασίστηκε σε μια εργαλειοθήκη ενδυνάμωσης της στρατηγικής καινοτομίας η οποία περιέλαβε 4 μέρη και 13 καμβάδες εργασίας.

Τα 30 στελέχη από 20 διαφορετικούς φορείς, που έλαβαν έγκριση να παρευρεθούν στο Εργαστήριο μετά από αξιολόγηση, συμμετείχαν με έντονη διάδραση σε 3 ομάδες και μέσα από ένα design sprint 6 ωρών σε 10 θεματικά breakout sessions ανέδειξαν ένα πλούσιο υλικό το οποίο αγγίζει όλες τις διαστάσεις μιας Στρατηγικής.

Οι εργασίες περιλάμβαναν ομαδικές ασκήσεις για την εμβάθυνση στα επιμέρους στάδια του σχεδιασμού, καθώς και παρουσιάσεις σε ολομέλεια στο κλείσιμο του Εργαστηρίου. Συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση του συνόλου των Breakout Sessions, οι ομάδες παρουσίασαν τα παραδοτέα τους και συζήτησαν τα αποτελέσματα σε συλλογικό επίπεδο, προωθώντας τη συνεργατική μάθηση και τη διασταύρωση ιδεών.

Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου Καινοτομίας οι συμμετέχοντες έλαβαν γνώση για τις ροές γνώσης σε ένα σύστημα ανοικτής καινοτομίας και κατανόησαν μέσα από πρακτικό τρόπο ότι η Καινοτομία είναι μια συνεργατική διαδικασία η οποία ξεκινά από το άγνωστο για να καταλήξει στο πιθανό.

Το Εργαστήριο Καινοτομίας ολοκληρώθηκε με παρουσιάσεις καινοτόμων εργαλείων που αναδείχθηκαν στο πολύωρο design sprint. Ωστόσο αυτό που έμεινε διάχυτο είναι ο ενθουσιασμός και το αίτημα για την επιστροφή της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και επανάληψη του Εργαστηρίου Καινοτομίας, το συντομότερο δυνατό αναδεικνύοντας για ακόμα μια φορά τις θετικές επιπτώσεις των Εργαστηρίων Καινοτομίας στην ανάπτυξη ικανοτήτων των στελεχών της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

1.4 Η προστιθέμενη αξία του Εργαστηρίου Καινοτομίας

Το Εργαστήριο Καινοτομίας αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση ενίσχυσης των ικανοτήτων της δημόσιας διοίκησης, συνδυάζοντας τη συμμετοχική διαμόρφωση πολιτικών, τη βιωματική μάθηση και την αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων καινοτομίας. Πέρα από την εκπαιδευτική του διάσταση, λειτούργησε ως ένας μηχανισμός παραγωγής γνώσης, ανάπτυξης συνεργασιών και διαμόρφωσης προτάσεων πολιτικής που μπορούν να αξιοποιηθούν στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.

Η σημαντικότερη προστιθέμενη αξία του Εργαστηρίου έγκειται στο γεγονός ότι δημιούργησε ένα κοινό περιβάλλον συνεργασίας μεταξύ στελεχών της δημόσιας διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, της ακαδημαϊκής κοινότητας και άλλων εμπλεκόμενων φορέων. Η συμμετοχική αυτή διαδικασία επέτρεψε τη σύνθεση διαφορετικών εμπειριών και γνώσεων, οδηγώντας στη διαμόρφωση περισσότερο ολοκληρωμένων και εφαρμόσιμων προτάσεων για την αντιμετώπιση σύνθετων κοινωνικών προκλήσεων.

Παράλληλα, η αξιοποίηση σύγχρονων μεθοδολογιών σχεδιαστικής σκέψης (*Design Thinking*) και εξειδικευμένων εργαλείων καινοτομίας συνέβαλε στην ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων των συμμετεχόντων. Οι ομάδες εργάστηκαν συστηματικά για την ανάλυση προκλήσεων, τη χαρτογράφηση ενδιαφερόμενων μερών, την αναζήτηση ευκαιριών συνεργασίας, την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και τη διαμόρφωση εφαρμόσιμων λύσεων, αποκτώντας εμπειρία που μπορεί να αξιοποιηθεί στην καθημερινή λειτουργία των υπηρεσιών τους.

Εξίσου σημαντική ήταν η συμβολή του Εργαστηρίου στην ενίσχυση της κουλτούρας καινοτομίας στη δημόσια διοίκηση. Μέσα από τη συνεργατική εργασία, την ανταλλαγή εμπειριών και την ενεργό συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων, ενισχύθηκε η αντίληψη ότι η καινοτομία δεν αποτελεί μια αποσπασματική δράση, αλλά μια συστηματική διαδικασία σχεδιασμού, συνεργασίας και συνεχούς βελτίωσης των δημόσιων πολιτικών και υπηρεσιών.

Επιπρόσθετα, το Εργαστήριο παρήγαγε σημαντικά απτά αποτελέσματα. Οι καμβάδες που συμπληρώθηκαν από τις ομάδες εργασίας, οι προτάσεις που διαμορφώθηκαν, οι χαρτογραφήσεις των ενδιαφερόμενων μερών και ο οδικός χάρτης που προέκυψε αποτελούν πολύτιμο υλικό τεκμηρίωσης, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί τόσο για την εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας όσο και για τον σχεδιασμό αντίστοιχων παρεμβάσεων σε άλλους τομείς δημόσιας πολιτικής.

Η ιδιαίτερα θετική αξιολόγηση του Εργαστηρίου από τους συμμετέχοντες επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης. Τα υψηλά επίπεδα ικανοποίησης που καταγράφηκαν ως προς το περιεχόμενο, την ποιότητα των εισηγητών και την οργάνωση καταδεικνύουν ότι η συγκεκριμένη μεθοδολογία ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες των στελεχών της δημόσιας διοίκησης και

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

μπορεί να αποτελέσει πρότυπο για την ανάπτυξη αντίστοιχων δράσεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Συνολικά, η προστιθέμενη αξία του Εργαστηρίου Καινοτομίας εκτείνεται πέρα από τη διάρκεια της υλοποίησής του. Δημιουργεί τις προϋποθέσεις για τη διαμόρφωση ενός περισσότερο συνεργατικού, συμμετοχικού και καινοτόμου μοντέλου δημόσιας διοίκησης, ενισχύει τις δεξιότητες των στελεχών, υποστηρίζει τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και παράγει εφαρμόσιμα αποτελέσματα που μπορούν να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση του σχεδιασμού και της υλοποίησης δημόσιων πολιτικών. Με τον τρόπο αυτό, το Εργαστήριο δεν αποτελεί απλώς μία εκπαιδευτική δράση, αλλά μια επένδυση στην ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας, της οργανωσιακής μάθησης και της καινοτομίας στον δημόσιο τομέα.

1.5 Διαμόρφωση Παραδοτέου

Το παραδοτέο του έργου διαμορφώθηκε μέσα από τη συμμετοχική και συνεργατική διαδικασία που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Εργαστηρίου Καινοτομίας του Υπουργείου Εσωτερικών, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις **19 Ιανουαρίου 2026** στο **Πάρκο Καινοτομίας JOIST στη Λάρισα**.

Το Εργαστήριο Καινοτομίας υλοποιήθηκε με μεθοδολογία η οποία βασίστηκε στα εργαλεία που δημιουργήθηκαν από τα στελέχη του Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης. Κατά τη διάρκεια του Εργαστηρίου, οι συμμετέχοντες καθοδηγήθηκαν από τα στελέχη καθώς και εκπαιδευμένους στον ανασχεδιασμό διαδικασιών εισηγητές και συνεργάστηκαν σε μικρές ομάδες εργασίας (*breakout sessions*) με καινοτόμες τεχνικές και εφαρμόζοντας εργαλεία ιδεασμού και επίλυσης προβλημάτων για την επιλογή των κατάλληλων λύσεων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στα παρακάτω πεδία:

- Ενσωμάτωση καινοτόμων προσεγγίσεων στον στρατηγικό σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής,
- αξιοποίηση σύγχρονων εργαλείων και μεθοδολογιών,
- ανάδειξη αναγκών, προκλήσεων και ευκαιριών εφαρμογής της κοινωνικής καινοτομίας,
- συμβολή στη διαμόρφωση οδικού χάρτη για την ενίσχυση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.

Στο Εργαστήριο Καινοτομίας συμμετείχαν τα παρακάτω στελέχη με ρόλους:
Συντονιστής Εισηγητής και Εισηγητές Ομάδων Εργασίας : Οι Εισηγητές μεριμνούν για τον σχεδιασμού του υλικού και της μεθοδολογίας του Εργαστηρίου, συντονίζουν τις ομάδες, καταγράφουν ευρήματα και συντάσσουν το παραδοτέο της Ομάδας. Ο συντονιστής υλοποιεί τα ανωτέρω για το σύνολο των ομάδων του Εργαστηρίου.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Συντονιστής- Εισηγητής:
Κοκκάλας Χρήστος, Προϊστάμενος Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών, Υπουργείου Εσωτερικών

Εμπειρογνώμονες – Εισηγητές:
Ανθόπουλος Λεωνίδας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Διευθυντής του Ερευνητικού Ινστιτούτου Ευφυών Συστημάτων Παραγωγής & Ευφυών Πόλεων
Κούγια Ειρήνη, Στέλεχος Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων με ειδίκευση σε θέματα στρατηγικού σχεδιασμού και καινοτομίας,
Κεσσοπούλου Έφη, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων
Ξανθοπούλου Στέλλα, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων
Αθανασοπούλου Σοφία, Στέλεχος Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών για θέματα Ανάπτυξης Δεξιοτήτων και Ικανότητας Καινοτομίας.

Rapporteur Εργαστηρίου:
Κουρτέσης Αλέξανδρος, Προϊστάμενος Τμήματος Έρευνας και Καινοτομίας Ινστιτούτου Τεκμηρίωσης Έρευνας και Καινοτομίας (εφεξής ΙΤΕΚ)

Επιμέλεια Παραδοτέου:
Κοκκάλας Χρήστος, Προϊστάμενος Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών, Υπουργείου Εσωτερικών,
Κοκόση Γεωργία, Στέλεχος Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών
Αθανασοπούλου Σοφία, Στέλεχος Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών

Παρατηρητές:
Οι παρατηρητές συμμετέχουν ενεργά σε ομάδες εργασίας και παρέχουν το υλικό του Παραδοτέο μέσα από τις γνώσεις και την εμπειρία τους. Ως παρατηρητές-συμμετέχοντες του Εργαστηρίου επελέγησαν **30 στελέχη της ελληνικής δημόσιας διοίκησης** με εμπειρία στην καινοτομία και με προέλευση από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (Εθνικό, Περιφερειακό και Τοπικό). Η επιλογή για να παρευρεθούν στο Εργαστήριο έγινε μετά από αξιολόγηση όλων των αιτήσεων συμμετοχής με κριτήρια με τη χρήση ειδικού *εργαλείου επιλογής*. Η ποικιλομορφία των συμμετεχόντων συνέβαλε καθοριστικά στην αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των ομάδων, επιτρέποντας τη διασταύρωση γνώσεων, εμπειριών και διαφορετικών προσεγγίσεων.

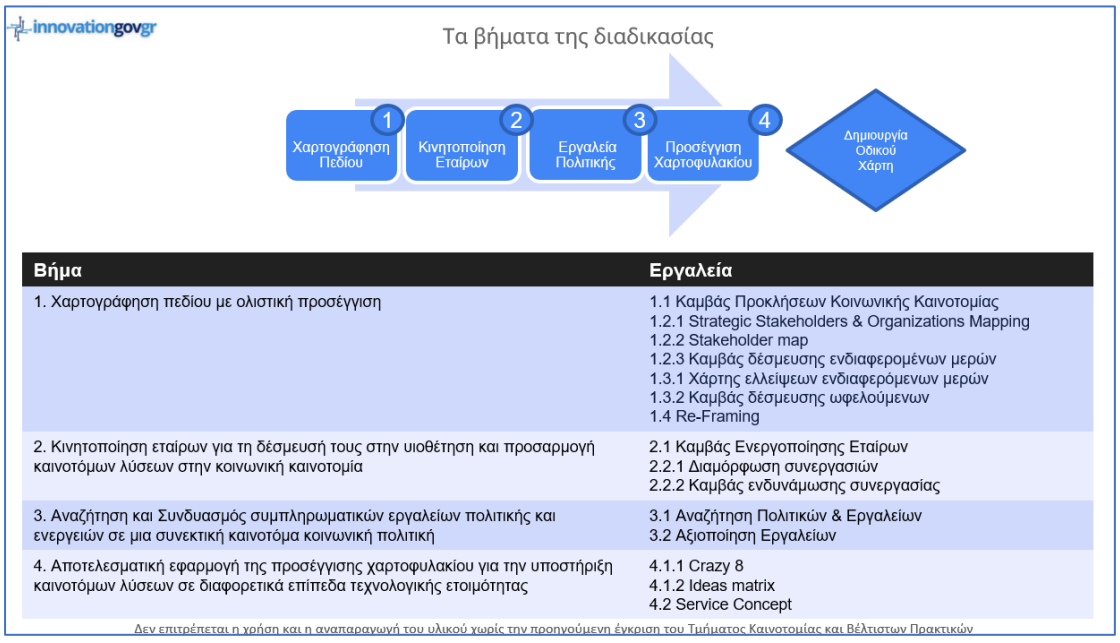
Οι Παρατηρητές χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες, δημιουργώντας ένα πολύ-επίπεδο εργασιακό περιβάλλον που ενίσχυσε την ανταλλαγή εμπειριών, τη συνεργασία και την παραγωγή καινοτόμων ιδεών, και οι οποίες με την καθοδήγηση του αντίστοιχου Εισηγητή ακολούθησαν κοινό πλάνο εργασιών, καταλήγοντας η καθεμία στα δικά της συμπεράσματα.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Οι ομάδες εργάστηκαν σε περισσότερα από 12 πρότυπα-εργαλεία τα οποία προετοίμασαν με ατομικές και ομαδικές ασκήσεις συμπληρώνοντας τους αντίστοιχους καμβάδες και παρουσιάζοντας τα ευρήματα στο τέλος κάθε *breakout session*. Στο τέλος της ημέρας ο τοίχος του Εργαστηρίου γέμισε από το πλούσιο υλικό που δημιούργησαν οι ομάδες.

Το εργαστήριο ξεκίνησε με την Ολομέλεια και τη Γνωριμία των Ομάδων, και εν συνεχεία αναπτύχθηκε σε τέσσερα μέρη (Breakout Sessions):

Ολομέλεια -Έναρξη εργαστηρίου (10:30 – 10:35): Παρουσίαση του προγράμματος εργασιών της ημέρας και επισκόπηση της μεθοδολογίας εργαστηρίου.
Εργασία σε ομάδες/Εισαγωγική Ενότητα (10:35–10:50): Γνωριμία Ομάδας και Παιχνίδι Εννοιών προς αποσαφήνιση βασικών εννοιών (κοινωνική καινοτομία, χρήστες, οικοσύστημα, εργαλεία πολιτικής).

Βήμα	Εργαλεία
1. Χαρτογράφηση πεδίου με ολιστική προσέγγιση	1.1 Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας 1.2.1 Strategic Stakeholders & Organizations Mapping 1.2.2 Stakeholder map 1.2.3 Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερομένων μερών 1.3.1 Χάρτης ελλείψεων ενδιαφερόμενων μερών 1.3.2 Καμβάς δέσμευσης ωφελούμενων 1.4 Re-Framing
2. Κινητοποίηση εταίρων για τη δέσμευσή τους στην υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων λύσεων στην κοινωνική καινοτομία	2.1 Καμβάς Ενεργοποίησης Εταίρων 2.2.1 Διαμόρφωση συνεργασιών 2.2.2 Καμβάς ενδυνάμωσης συνεργασίας
3. Αναζήτηση και Συνδυασμός συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και ενεργειών σε μια συνεκτική καινοτόμα κοινωνική πολιτική	3.1 Αναζήτηση Πολιτικών & Εργαλείων 3.2 Αξιοποίηση Εργαλείων
4. Αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε διαφορετικά επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας	4.1.1 Crazy 8 4.1.2 Ideas matrix 4.2 Service Concept

Δεν επιτρέπεται η χρήση και η αναπαραγωγή του υλικού χωρίς την προηγούμενη έγκριση του Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών

Εικόνα 2 Βήματα της διαδικασίας του εργαστηρίου

- **Πρώτο μέρος- Χαρτογράφηση πεδίου με ολιστική προσέγγιση**(10:50–12:30):

Τα Breakout Sessions 1.1–1.4 αποτέλεσαν τη φάση ανάλυσης και αναδιαμόρφωσης της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας, μέσα από μια διαδοχική και συμμετοχική διαδικασία. Αρχικά, οι συμμετέχοντες εντόπισαν και ιεράρχησαν τις βασικές θεσμικές, οργανωτικές και επιχειρησιακές προκλήσεις που επηρεάζουν την εφαρμογή της Στρατηγικής. Στη συνέχεια, χαρτογράφησαν τους εμπλεκόμενους

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

φορείς και τους ωφελούμενους, αξιολόγησαν τον βαθμό επιρροής και συμμετοχής τους και προσδιόρισαν τρόπους αποτελεσματικότερης δέσμευσης και συνεργασίας. Ακολούθως, διερεύνησαν την επάρκεια της κοινωνικής βάσης της Στρατηγικής, εντοπίζοντας ομάδες που απουσιάζουν από το οικοσύστημα και προτείνοντας μηχανισμούς ενίσχυσης της συμμετοχής τους. Τέλος, αξιοποιώντας το εργαλείο **Re-framing**, επαναπροσδιόρισαν το στρατηγικό πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα των προηγούμενων εργασιών, με στόχο την προσαρμογή των προτεραιοτήτων, των εργαλείων και των στόχων της Στρατηγικής στις πραγματικές ανάγκες του οικοσυστήματος κοινωνικής καινοτομίας. Συνολικά, οι ενότητες αυτές δημιούργησαν μια ολοκληρωμένη εικόνα των προκλήσεων, των εμπλεκόμενων μερών και των απαιτούμενων παρεμβάσεων, θέτοντας τα θεμέλια για τον σχεδιασμό περισσότερο συμμετοχικών, αποτελεσματικών και εφαρμόσιμων δημόσιων πολιτικών.

- **Δεύτερο μέρος -Κινητοποίηση εταίρων για τη δέσμευσή τους στην υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων λύσεων στην κοινωνική καινοτομία** (09:45–15:30):

Τα Breakout Sessions 2.1–2.2 επικεντρώθηκαν στην ενεργοποίηση των εμπλεκόμενων φορέων και στη διαμόρφωση ενός αποτελεσματικού πλαισίου συνεργασίας για την υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας. Αρχικά, οι συμμετέχοντες ανέλυσαν τις διαφορετικές κατηγορίες εταίρων, προσδιόρισαν τους ρόλους, τα κίνητρα και τις προσδοκίες τους και διαμόρφωσαν προτάσεις για την αποτελεσματικότερη ενεργοποίησή τους στη διαδικασία εφαρμογής της Στρατηγικής. Στη συνέχεια, διερεύνησαν τις απαραίτητες συνεργασίες και τα δίκτυα που απαιτούνται μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, αξιολόγησαν τα δυνατά και αδύνατα σημεία κάθε εταίρου, εντόπισαν πιθανά εμπόδια συνεργασίας και κατέγραψαν μηχανισμούς και προϋποθέσεις που μπορούν να ενισχύσουν τη διατομεακή συνεργασία. Συνολικά, οι ενότητες αυτές συνέβαλαν στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ενεργοποίησης και συντονισμού των εμπλεκόμενων μερών, αναδεικνύοντας ότι η επιτυχής εφαρμογή της Στρατηγικής προϋποθέτει σαφείς ρόλους, ενεργή συμμετοχή, αμοιβαία εμπιστοσύνη και σταθερούς μηχανισμούς συνεργασίας μεταξύ όλων των εταίρων.

- **Τρίτο μέρος - Αναζήτηση και Συνδυασμός συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και ενεργειών (προσφοράς και ζήτησης) σε μια συνεκτική καινοτόμα κοινωνική πολιτική** (14:00–15:00):

Τα Breakout Sessions 3.1–3.2 επικεντρώθηκαν στον εντοπισμό και την αξιοποίηση ευκαιριών που μπορούν να ενισχύσουν την εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας μέσω της αξιοποίησης υφιστάμενων πολιτικών και εργαλείων. Αρχικά, οι συμμετέχοντες διερεύνησαν πολιτικές, πρωτοβουλίες και εργαλεία που εφαρμόζονται ήδη σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας ή σε συναφείς τομείς δημόσιας πολιτικής, προκειμένου να εντοπίσουν πρακτικές που μπορούν να

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

υποστηρίξουν τη Στρατηγική. Στη συνέχεια, αξιολόγησαν τη δυνατότητα μεταφοράς, προσαρμογής και αξιοποίησης των εργαλείων αυτών στο πλαίσιο της κοινωνικής καινοτομίας, διαμορφώνοντας προτάσεις για τον τρόπο ενσωμάτωσής τους στις δράσεις της Στρατηγικής. Συνολικά, οι ενότητες αυτές συνέβαλαν στην ανάδειξη συνεργειών μεταξύ διαφορετικών δημόσιων πολιτικών, στην αξιοποίηση υφιστάμενης τεχνογνωσίας και στη διαμόρφωση προτάσεων που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα, τη βιωσιμότητα και τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.

- **Τέταρτο μέρος- Αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε διαφορετικά επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας** (15:00–16:00):

Τα Breakout Sessions 4.1–4.2 αποτέλεσαν τη φάση παραγωγής, αξιολόγησης και ωρίμανσης καινοτόμων προτάσεων για την εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας. Αρχικά, οι συμμετέχοντες αξιοποίησαν τεχνικές δημιουργικής σκέψης για να αναπτύξουν ένα ευρύ σύνολο καινοτόμων ιδεών και προτεινόμενων εργαλείων που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής. Στη συνέχεια, οι ιδέες αξιολογήθηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν με βάση τον αναμενόμενο αντίκτυπο και τη δυνατότητα υλοποίησής τους, ώστε να αναδειχθούν εκείνες με τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και προοπτική εφαρμογής. Ακολούθως, κάθε ομάδα επέλεξε την πλέον ώριμη πρόταση και, μέσω του εργαλείου **Service Concept**, ανέπτυξε ένα ολοκληρωμένο σενάριο καινοτόμου λύσης, προσδιορίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά, τον τρόπο εφαρμογής και την αναμενόμενη αξία της. Η διαδικασία ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση των προτάσεων στην ολομέλεια και τη συνδιαμόρφωση ενός συνολικού οδικού χάρτη εφαρμογής, ενισχύοντας την ανταλλαγή γνώσεων, την αξιολόγηση των ιδεών και τη διαμόρφωση κοινών κατευθύνσεων για την υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.

Η διαδικασία βασίστηκε στη συνεργατική και δια-δραστική εργασία, προσανατολισμένη στην επίλυση προβλημάτων και στην εμπειρική τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων.

Το τελικό περιεχόμενο του παραδοτέου, όπως διαμορφώθηκε, ενσωματώνει:

- Την παρουσίαση του σκοπού, των στόχων και του μεθοδολογικού πλαισίου του Εργαστηρίου Καινοτομίας, καθώς και της σύνδεσής του με την Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας.
- Την αποτύπωση της οργάνωσης, της δομής και της προστιθέμενης αξίας του Εργαστηρίου για την Περιφέρεια Θεσσαλίας, τα στελέχη της δημόσιας διοίκησης και το οικοσύστημα κοινωνικής καινοτομίας.
- Τη σύνθεση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από όλα τα Breakout Sessions και τη συστηματική αξιοποίηση των εργαλείων (canvases) που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του Εργαστηρίου.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Την καταγραφή των βασικών προκλήσεων εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας, καθώς και την ανάλυση των κρίσιμων ενδιαφερόμενων μερών και των μηχανισμών δέσμευσής τους.
- Την αποτύπωση προτάσεων για τη διεύρυνση της κοινωνικής βάσης της Στρατηγικής και την ενίσχυση της συμμετοχής νέων ομάδων ωφελουμένων.
- Την παρουσίαση προτάσεων για την αναθεώρηση και ενίσχυση της Στρατηγικής, μέσα από την ενσωμάτωση νέων προτεραιοτήτων, συνεργασιών και εργαλείων εφαρμογής.
- Την ανάλυση των απαιτούμενων δικτύων συνεργασίας, των διαθέσιμων εργαλείων πολιτικής και των ευκαιριών αξιοποίησης υφιστάμενων δομών και καλών πρακτικών.
- Τη διαμόρφωση χαρτοφυλακίου καινοτόμων ιδεών και προτεινόμενων παρεμβάσεων, καθώς και την ανάπτυξη σεναρίων εφαρμογής για την ενίσχυση της Στρατηγικής.
- Τη σύνθεση των ευρημάτων σε έναν ολοκληρωμένο Οδικό Χάρτη, με προτεινόμενους άξονες, δράσεις, ορόσημα και ενέργειες ανάπτυξης της διοικητικής ικανότητας της Περιφέρειας Θεσσαλίας.
- Την αξιολόγηση του Εργαστηρίου Καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της αποτίμησης του περιεχομένου, των εισηγητών, της οργάνωσης, των αποτελεσμάτων και των προτάσεων βελτίωσης για μελλοντικές διοργανώσεις.
- Τη διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με την επίδραση του Εργαστηρίου στην εφαρμογή της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας και τη συμβολή του στην ενίσχυση της καινοτομίας στη δημόσια διοίκηση.
- Παραρτήματα με το υποστηρικτικό υλικό του Εργαστηρίου, όπως η ατζέντα, παραδείγματα συμπληρωμένων εργαλείων (canvases), ορισμοί κοινωνικής καινοτομίας και φωτογραφικό υλικό. Το εργαστήριο στο ΕΚΔΔΑ δεν αποτέλεσε απλώς ένα σημείο συλλογής απόψεων, αλλά μια **δομημένη διαδικασία συλλογικού σχεδιασμού**, με στόχο ένα πρακτικά εφαρμόσιμο και ωφέλιμο παραδοτέο αναφορικά με τη δοκιμή πρωτοτύπου και συγκεκριμένα μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης η οποία μπορεί μελλοντικά να υιοθετηθεί από την ελληνική δημόσια διοίκηση και να συμβάλει στη βελτίωση των διαδικασιών και την ενίσχυση παραγωγής καινοτομίας στο δημόσιο τομέα.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 Συμπεράσματα από την εργαλειοθήκη

Κεφάλαιο 2 *Εισαγωγή στην Ανοικτή Καινοτομία*

2.1 Το Παιχνίδι Εννοιών

Η εισαγωγική ενότητα είχε ως στόχο τη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου αναφοράς και συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων πριν από την έναρξη των εργασιών του Εργαστηρίου. Μέσα από δραστηριότητες γνωριμίας και το **«Παιχνίδι Εννοιών»**, οι συμμετέχοντες εξοικειώθηκαν με βασικές έννοιες της κοινωνικής καινοτομίας, όπως η κοινωνική καινοτομία, οι χρήστες, το οικοσύστημα και τα εργαλεία πολιτικής, ενώ οι facilitators ενθάρρυναν την αλληλεπίδραση, τη συμμετοχή και τον ανοιχτό διάλογο, αποσαφηνίζοντας κρίσιμους όρους και καταγράφοντας τις απόψεις των ομάδων. Σκοπός της ενότητας ήταν η διαμόρφωση κοινής κατανόησης των βασικών εννοιών και η διερεύνηση του επιπέδου γνώσεων και ωριμότητας των συμμετεχόντων, ώστε να δημιουργηθεί μια κοινή βάση για την αποτελεσματική συνεργασία και την ανάπτυξη των επόμενων breakout sessions.

Παρουσιάζονται παρακάτω οι κάρτες οι οποίες δόθηκαν στις ομάδες εφόσον είχαν διαχωριστεί η καθεμία σε ορισμό + επεξήγηση, με σκοπό να αντιστοιχηθούν από τους χρήστες:

Εικόνα 3 Οι κάρτες που χρησιμοποιήθηκαν στο Παιχνίδι των Εννοιών

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΟΜΑΔΑ 1

Στο πλαίσιο του «Παιχνιδιού Εννοιών» παρουσιάστηκε ένα σύνολο βασικών εννοιών που σχετίζονται με την Κοινωνική Καινοτομία (ενδεικτικά: «από κάτω προς τα επάνω», κοινωνική αξία, ανοιχτή καινοτομία, συμμετοχικός σχεδιασμός, συν-δημιουργία, συστημική αλλαγή, κοινωνικός αντίκτυπος, κοινωνική ανθεκτικότητα, κοινωνική καινοτομία, δρώντες, ενδιαφερόμενα μέρη, σχεδιαστική σκέψη). Οι έννοιες και οι αντίστοιχες εξηγήσεις τους είχαν δοθεί ανακατεμένες και οι συμμετέχουσες κλήθηκαν να αντιστοιχίσουν κάθε έννοια με τον σωστό ορισμό.

Η διαδικασία ανέδειξε ότι οι συμμετέχουσες ξεκίνησαν από έννοιες που ήταν πιο άμεσα προσεγγίσιμες και οικείες, γεγονός που υποδηλώνει ένα βασικό κοινό υπόβαθρο κατανόησης σε μέρος του λεξιλογίου της κοινωνικής καινοτομίας. Παράλληλα, καταγράφηκαν συγκεκριμένα σημεία εννοιολογικής σύγχυσης, κυρίως σε ζεύγη όρων με συγγενές περιεχόμενο ή επικαλύψεις στη χρήση τους στην πράξη. Ειδικότερα, παρατηρήθηκε αρχική δυσκολία στη διάκριση μεταξύ των εννοιών «δρώντες» και «ενδιαφερόμενα μέρη», καθώς και μεταξύ «συμμετοχικού σχεδιασμού» και «συν-δημιουργίας». Οι δυσκολίες αυτές φαίνεται να σχετίζονται με το ότι οι όροι χρησιμοποιούνται συχνά ως σχεδόν συνώνυμοι στον δημόσιο λόγο, ενώ στο πλαίσιο της μεθοδολογίας κοινωνικής καινοτομίας έχουν διακριτές σημασίες και ρόλους.

Ωστόσο, μέσω της συζήτησης και της ανταλλαγής επιχειρημάτων, η ομάδα κατέληξε σε ορθές αντιστοιχίσεις έννοιας - εξήγησης, γεγονός που επιβεβαιώνει ότι η κατανόηση μπορεί να εδραιωθεί αποτελεσματικά όταν υπάρχει κοινός διάλογος, παραδείγματα και συμφωνημένες εργασιακές οροθετήσεις. Συνολικά, το παιχνίδι λειτούργησε ως χρήσιμη «χαρτογράφηση» του βαθμού κοινής κατανόησης, ενώ ανέδειξε την ανάγκη να υιοθετηθεί κοινό γλωσσάρι/εννοιολογικό πλαίσιο για τη Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας (π.χ. σαφείς ορισμοί και πρακτικά παραδείγματα για κρίσιμες έννοιες), ώστε να μειώνονται οι διαφορετικές ερμηνείες και να υποστηρίζεται η συνεκτική συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων.

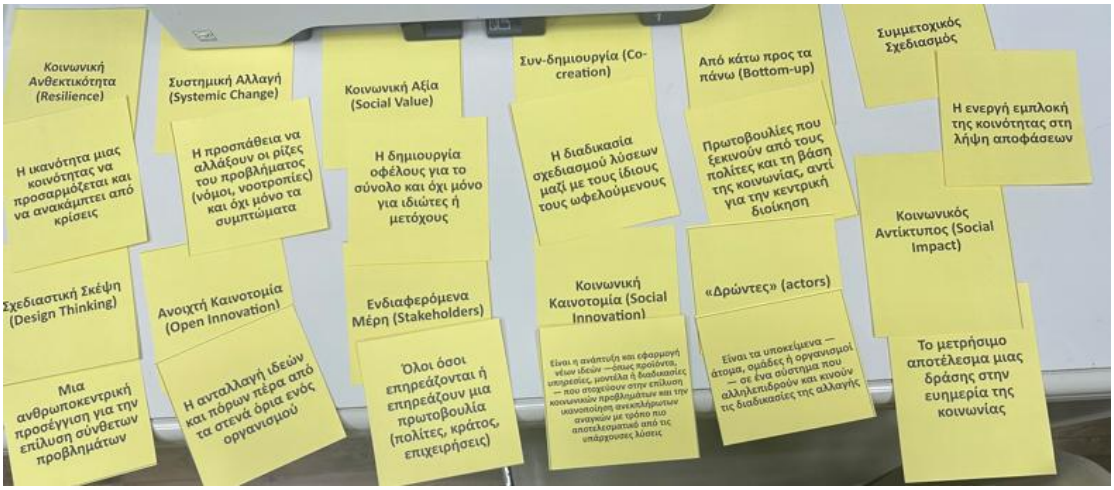
ΟΜΑΔΑ 2

Η ροή του παιχνιδιού και της αποτύπωσης των εννοιών εξελίχτηκε ομαλά, χωρίς να καταγραφεί κάποιο πρόβλημα.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΟΜΑΔΑ 3

Η διαδικασία του παιχνιδιού εννοιών διεξήχθη στην έναρξη του εργαστηρίου μοιράζοντας κάρτες με έννοιες και τον ορισμό των εννοιών ανακατεμένα στο τραπέζι του εργαστηρίου. Καθένα μέλος της ομάδας 3 έλαβε τυχαία από μία κάρτα έννοιας και προσπάθησε να βρει τον αντίστοιχο ορισμό από τις διαθέσιμες κάρτες. Η διαδικασία αν και γρήγορη εξελίχθηκε ομαλά με λίγες αποκλίσεις στις απαντήσεις αναφορικά σε έννοιες που παρουσίαζαν ομοιότητα κατά τα λεγόμενα της ομάδας. Οι έννοιες που προκάλεσαν τη μεγαλύτερη σύγχυση ήταν οι εξής: α) τα ενδιαφερόμενα μέρη με τους δρώντες, και β) συμμετοχικός σχεδιασμός με συν-δημιουργία.

Εικόνα 4 Παιχνίδι Εννοιών (Ομάδα 3)

Συνολικά , όμως, από το «Παιχνίδι Εννοιών» προέκυψε ότι οι συμμετέχοντες έχουν κοινή κατανόηση του πυρήνα της Ανοικτής Καινοτομίας ως διαδικασίας συν-δημιουργίας λύσεων με αξιοποίηση γνώσης και πόρων εντός και εκτός δημόσιας διοίκησης. Ιδιαίτερα αναδείχθηκαν οι έννοιες της συνεργασίας, της διαφάνειας, της ανταλλαγής τεχνογνωσίας και της δομημένης δικτύωσης ως προϋποθέσεις για να περάσουμε από μεμονωμένες δράσεις σε συστημικές παρεμβάσεις.

Παράλληλα, καταγράφηκε ότι απαιτείται σαφέστερη διάκριση μεταξύ «κοινωνικής πολιτικής» και «κοινωνικής καινοτομίας»: η δεύτερη συνδέθηκε από τους συμμετέχοντες με νέους τρόπους οργάνωσης/παροχής υπηρεσιών, πιλοτικές εφαρμογές και μηχανισμούς μάθησης (ανατροφοδότηση, αξιολόγηση, διάχυση). Ως κρίσιμη ανάγκη αναφέρθηκε η ύπαρξη κοινού λεξιλογίου και πρακτικών παραδειγμάτων, ώστε οι έννοιες να εφαρμόζονται ομοιόμορφα από όλους τους φορείς.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

2.2 Προκλήσεις στόχευσης της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας και Κρίσιμοι Δρώντες

Υλοποίηση του 1ου Μέρους του Εργαστηρίου – Breakout Sessions: Χαρτογράφηση του πεδίου με ολιστική προσέγγιση

Το πρώτο μέρος του Εργαστηρίου Καινοτομίας είχε ως στόχο τη συστηματική διερεύνηση του πεδίου της κοινωνικής καινοτομίας και τη δημιουργία μιας κοινής αντίληψης μεταξύ των συμμετεχόντων σχετικά με το πρόβλημα, τους εμπλεκόμενους φορείς και τις προϋποθέσεις επιτυχούς σχεδιασμού μιας καινοτόμου παρέμβασης. Η εργασία πραγματοποιήθηκε σε ομάδες (breakout sessions), με τη χρήση εξειδικευμένων καμβάδων (Innovation Canvases), οι οποίοι καθοδήγησαν τους συμμετέχοντες μέσα από μια διαδοχική διαδικασία ανάλυσης και σύνθεσης.

Κάθε ομάδα συμπλήρωνε τους καμβάδες συνεργατικά, αξιοποιώντας τη γνώση και την εμπειρία όλων των μελών της. Οι Εισηγητές είχαν υποστηρικτικό ρόλο, ενθαρρύνοντας τη συμμετοχή όλων, διευκολύνοντας τη συζήτηση και διασφαλίζοντας την ορθή εφαρμογή της μεθοδολογίας, χωρίς να επηρεάζουν το περιεχόμενο των απαντήσεων.

Η αλληλουχία των breakout sessions σχεδιάστηκε έτσι ώστε κάθε επόμενο εργαλείο να αξιοποιεί τα αποτελέσματα του προηγούμενου, δημιουργώντας σταδιακά μία ολοκληρωμένη εικόνα του προβλήματος και του οικοσυστήματος στο οποίο αυτό αναπτύσσεται.

Breakout Session 1.1 – Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας (Social Innovation Challenge Canvas)

Η πρώτη δραστηριότητα επικεντρώθηκε στην κατανόηση του προβλήματος που επιδίωκε να αντιμετωπίσει κάθε ομάδα. Οι συμμετέχοντες εργάστηκαν με τον **Καμβά Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας (Social Innovation Challenge Canvas)**, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης.

Κατά τη συμπλήρωση του καμβά οι ομάδες κατέγραψαν:

- τη βασική κοινωνική πρόκληση που επιθυμούν να αντιμετωπίσουν,
- τους στρατηγικούς και επιχειρησιακούς παράγοντες που τη διαμορφώνουν,
- τους λόγους που ενισχύουν ή διαιωνίζουν το πρόβλημα,
- τα κυριότερα εμπόδια που δυσχεραίνουν την επίλυσή του.

Η συμπλήρωση πραγματοποιήθηκε μέσω οργανωμένης συζήτησης μεταξύ των μελών της ομάδας, με στόχο την επίτευξη κοινής αντίληψης για το πρόβλημα πριν την αναζήτηση πιθανών λύσεων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Σκοπός του καμβά ήταν η σαφής οριοθέτηση της πρόκλησης, η ανάδειξη των βαθύτερων αιτίων της και η δημιουργία ενός κοινού πλαισίου αναφοράς για όλα τα επόμενα στάδια του εργαστηρίου.

Εικόνα 5 Καμβάς "Social Innovation Challenge Canvas"

Breakout Session 1.2 – Χάρτης Στρατηγικών Ενδιαφερόμενων Μερών (Strategic Stakeholders & Organizations Mapping)

Στη δεύτερη ενότητα οι ομάδες επικεντρώθηκαν στην κατανόηση του οικοσυστήματος των εμπλεκομένων.

1.2.1 Αναζήτηση Δρώντων της Στρατηγικής

Αρχικά χρησιμοποιήθηκε ο καμβάς **Strategic Stakeholders & Organizations Mapping**, μέσω του οποίου οι συμμετέχοντες εντόπισαν:

- τους βασικούς φορείς της στρατηγικής,
- τους άμεσα και έμμεσα ωφελούμενους,
- τους συνεργαζόμενους οργανισμούς,
- τους εσωτερικούς και εξωτερικούς εμπλεκόμενους.

Η συμπλήρωση έγινε με καταγραφή όλων των πιθανών εμπλεκομένων χωρίς αρχική αξιολόγηση ή ιεράρχηση, ώστε να δημιουργηθεί μία όσο το δυνατόν πληρέστερη εικόνα του οικοσυστήματος.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 6 Καμβάς "Strategic Stakeholders & Organizations Mapping"

1.2.2 Κατηγοριοποίηση Δρώντων

Στη συνέχεια αξιοποιήθηκε ο **Stakeholder Map**, στον οποίο οι ομάδες ταξινόμησαν τους εμπλεκόμενους σε βασικές κατηγορίες ανάλογα με τον ρόλο, την επιρροή και τη σχέση τους με το υπό εξέταση ζήτημα.

Οι συμμετέχοντες:

- ιεράρχησαν τους βασικούς stakeholders,
- ομαδοποίησαν οργανισμούς και πρόσωπα με κοινά χαρακτηριστικά,
- προσδιόρισαν τις σχέσεις συνεργασίας ή αλληλεξάρτησης μεταξύ τους.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 7 "Stakeholder Map"

Σκοπός των δύο καμβάδων ήταν η συστηματική χαρτογράφηση του οικοσυστήματος, η αναγνώριση των κρίσιμων δρώντων και η κατανόηση των σχέσεων που επηρεάζουν τον σχεδιασμό της κοινωνικής καινοτομίας.

1.2.3 Δέσμευση Δρώντων

Μετά την ολοκλήρωση της αναγνώρισης και κατηγοριοποίησης των ενδιαφερόμενων μερών, οι ομάδες προχώρησαν στην αποτύπωση της υφιστάμενης σχέσης των βασικών δρώντων με τη στρατηγική κοινωνικής καινοτομίας, αξιοποιώντας τον καμβά δέσμευσης ενδιαφερόμενων μερών.

Σκοπός του συγκεκριμένου βήματος ήταν να αξιολογηθεί ο βαθμός συμμετοχής και υποστήριξης των εμπλεκομένων, καθώς και να εντοπιστούν πιθανά κενά στη συνεργασία που θα πρέπει να αντιμετωπιστούν κατά τον σχεδιασμό της καινοτόμου παρέμβασης.

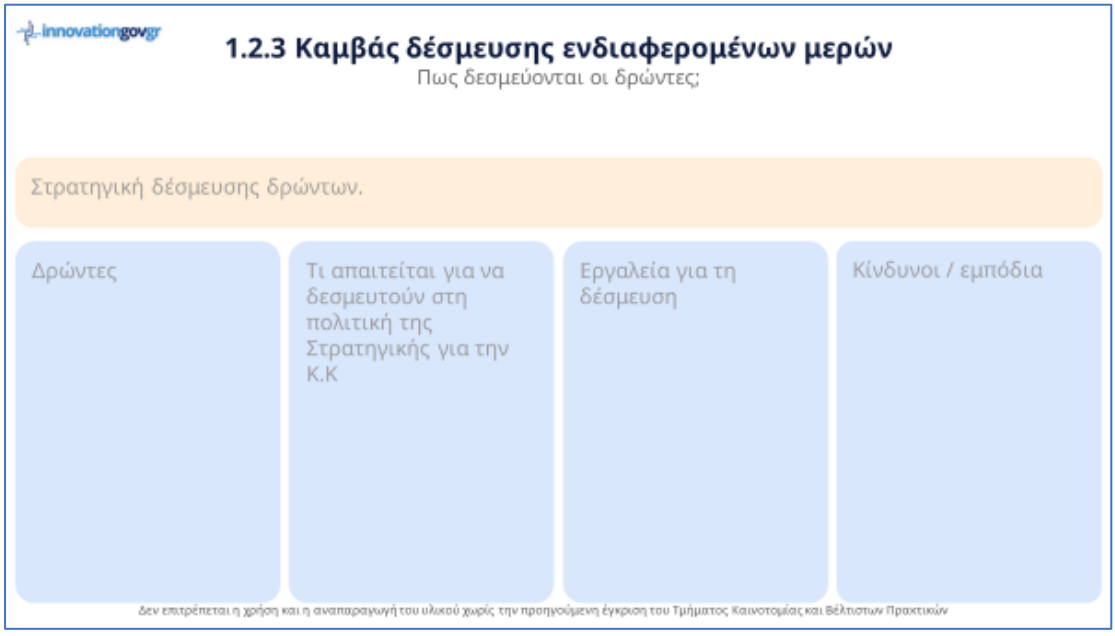
Κατά τη συμπλήρωση του καμβά, οι συμμετέχοντες εξέτασαν για κάθε βασικό ενδιαφερόμενο μέρος:

- τον βαθμό ενδιαφέροντος για τη στρατηγική κοινωνικής καινοτομίας,
- το επίπεδο επιρροής ή δυνατότητας λήψης αποφάσεων,
- το υφιστάμενο επίπεδο συμμετοχής ή συνεργασίας,
- τις ανάγκες και τις προσδοκίες του,
- τις ενέργειες που απαιτούνται ώστε να ενισχυθεί η ενεργός συμμετοχή του.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Η συμπλήρωση πραγματοποιήθηκε μέσα από ομαδική συζήτηση και συναίνεση, αξιοποιώντας τα αποτελέσματα των προηγούμενων καμβάδων. Οι facilitators υποστήριζαν τη διαδικασία ενθαρρύνοντας τα μέλη να τεκμηριώνουν τις επιλογές τους και να εξετάζουν διαφορετικές οπτικές ως προς τη σημασία κάθε εμπλεκόμενου φορέα.

Σκοπός του καμβά ήταν η διαμόρφωση μιας αρχικής στρατηγικής εμπλοκής των ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να αναγνωριστούν εκείνοι οι δρώντες που απαιτούν μεγαλύτερη κινητοποίηση, ενίσχυση της συνεργασίας ή διαφορετικές μορφές επικοινωνίας. Η δραστηριότητα αυτή αποτέλεσε τη γέφυρα μεταξύ της απλής χαρτογράφησης του οικοσυστήματος και της αναλυτικής διερεύνησης των σχέσεων και των μηχανισμών δέσμευσης που ακολούθησε στην επόμενη ενότητα του εργαστηρίου.

Εικόνα 8 Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερόμενων μερών

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τα αποτελέσματα των εργαλείων Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας, Strategic Stakeholders & Organizations Mapping, Stakeholder map και Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερόμενων μερών, αναδεικνύονται αφενός οι βασικές προκλήσεις που οφείλει να στοχεύει η Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας και αφετέρου οι κρίσιμοι δρώντες που πρέπει να εμπλακούν συστηματικά για την εφαρμογή της.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Α. Βασικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίζει η Στρατηγική

1. Επικοινωνία, ενημέρωση και πρόσβαση στην πληροφορία

Διαπιστώνεται ότι ένα από τα πιο επαναλαμβανόμενα ζητήματα αφορά την επικοινωνία της κοινωνικής πολιτικής και της στρατηγικής προς πολίτες και φορείς, καθώς και την πρόσβαση στην πληροφορία. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη δυσκολία ενημέρωσης των πιο ευάλωτων ατόμων που δεν έχουν εύκολη πρόσβαση σε κανάλια πληροφόρησης (λόγω φτώχειας, αναλφαβητισμού ή άλλων εμποδίων πρόσβασης). Επιπλέον, επισημάνθηκε η ανάγκη να μειωθεί η «ξύλινη γλώσσα» και να υιοθετηθούν πιο κατανοητοί και στοχευμένοι τρόποι επικοινωνίας.

2. Συντονισμός, χαρτογράφηση ρόλων και συνεργασία μεταξύ φορέων

Αναδείχθηκε ως κρίσιμη πρόκληση η ασάφεια ως προς το “ποιοι εμπλέκονται” και “ποιους αφορά”, μαζί με την ανάγκη αναγνώρισης των εμπλεκομένων μερών και καθαρής οριοθέτησης των ρόλων, ώστε να μειώνονται επικαλύψεις, κενά ευθύνης και ασυνέχειες στην παραπομπή/εξυπηρέτηση των πολιτών. Παράλληλα, οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν ότι απαιτείται οργανωμένη μέθοδος συνεργασίας των φορέων/εταίρων και συνέργειες (π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών, κοινός σχεδιασμός προγραμμάτων, συντονισμένες παρεμβάσεις).

3. Ικανότητες, δεξιότητες και οργανωσιακή κουλτούρα καινοτομίας

Καταγράφηκε έλλειμμα σε δεξιότητες και κατάρτιση, σε εκπαίδευση στις νέες τεχνολογίες και γενικότερα σε γνώση και κατανόηση του αντικειμένου από μέρος των εμπλεκομένων. Ταυτόχρονα, η αντίσταση στην αλλαγή (φόβος απέναντι στο νέο, αντιδράσεις εργαζομένων, αβεβαιότητα) εμφανίστηκε ως επαναλαμβανόμενο μοτίβο. Ως εκ τούτου, η Στρατηγική καλείται να στοχεύσει όχι μόνο σε δράσεις, αλλά και στη μετασχηματιστική αλλαγή κουλτούρας: ανάπτυξη συμμετοχικού και καινοτόμου κλίματος τόσο σε οργανωσιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ομάδων εργασίας, με έμφαση στη «κοινή γλώσσα» συνεργασίας.

4. Πόροι, χρηματοδότηση, χρόνος και υποδομές

Καταγράφηκε η έλλειψη πόρων (ανθρώπινο δυναμικό, χρηματοδότηση, χρόνος) ως οριζόντιος περιορισμός. Αναφέρθηκε επίσης η πιθανότητα ανομοιογένειας των υποδομών μεταξύ των φορέων εφαρμογής, που μπορεί να δημιουργεί άνισες δυνατότητες συμμετοχής και υλοποίησης.

5. Θεσμικό και διοικητικό περιβάλλον – γραφειοκρατία

Ως βασικά εμπόδια αναφέρθηκαν τα διοικητικά και γραφειοκρατικά εμπόδια, το «στενό πλαίσιο εργασίας» και οι περιορισμοί από τα υφιστάμενα εργαλεία και την νομοθεσία. Η Στρατηγική, επομένως, χρειάζεται να προβλέπει μηχανισμούς που

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

απλοποιούν διαδικασίες, ενισχύουν τη διαλειτουργικότητα και θεμελιώνουν συνεργασίες με σαφείς κανόνες.

6. Εξωτερικές συνθήκες και κρίσεις

Επισημάνθηκε ότι το εξωτερικό περιβάλλον (παγκόσμιες ή τοπικές οικονομικές και υγειονομικές κρίσεις) επηρεάζει την εφαρμογή πολιτικών, άρα η Στρατηγική οφείλει να ενσωματώνει τη λογική της ανθεκτικότητας και της προσαρμοστικότητας.

7. Συνολική αποτίμηση "κύριας πρόκλησης"

Η ομάδα κατέληξε ότι η πρόσβαση στην πληροφορία και η αποτελεσματική ενημέρωση αποτελούν την κύρια πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπίζει η Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας. Η επιλογή αυτή συνδέεται με το γεγονός ότι η ελλιπής ή αποσπασματική πληροφόρηση λειτουργεί ως «πολλαπλασιαστής» των υπόλοιπων προβλημάτων: δυσχεραίνει την αξιοποίηση υφιστάμενων υπηρεσιών και δράσεων, ενισχύει τη σύγχυση σχετικά με το ποιοι φορείς εμπλέκονται και με ποιους ρόλους, και περιορίζει την έγκαιρη παραπομπή και υποστήριξη των πολιτών. Ιδιαίτερα για τις ευάλωτες ομάδες, η πρόσβαση στην ενημέρωση επηρεάζεται από παράγοντες όπως η φτώχεια, ο αναλφαβητισμός, η περιορισμένη ψηφιακή πρόσβαση και η χρήση μη κατανοητής («ξύλινης») γλώσσας. Συνεπώς, η Στρατηγική οφείλει να προβλέπει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στην επικοινωνία: απλοποίηση μηνυμάτων, πολλαπλά και προσβάσιμα κανάλια ενημέρωσης, στοχευμένη διάχυση προς ομάδες που αποκλείονται από την πληροφόρηση, καθώς και μηχανισμούς συστηματικής ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και εταίρων.

Β. Κρίσιμοι δρώντες για την εφαρμογή της Στρατηγικής

Από τη χαρτογράφηση Strategic Stakeholders & Organizations Mapping και το Stakeholder map, προκύπτει ένα οικοσύστημα δρώντων με διαφορετικούς ρόλους (θεσμικούς, εφαρμοστικούς, υποστηρικτικούς και κοινωνικούς). Ως κρίσιμοι για τη λειτουργία, τη νομιμοποίηση και την υλοποίηση της Στρατηγικής αναδεικνύονται οι κάτωθι:

1. Θεσμικοί/δημόσιοι δρώντες με ρόλο χάραξης και συντονισμού: Περιφέρεια Θεσσαλίας (πολιτική ηγεσία και κοινωνικές υπηρεσίες), Δήμοι και κοινωνικές υπηρεσίες ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού, Υπουργείο/Υπουργεία, αποκεντρωμένες υπηρεσίες.
2. Δομές διαχείρισης και χρηματοδότησης: Διαχειριστικές αρχές/υπηρεσίες διαχείρισης χρηματοδοτικών πόρων και, γενικότερα, χρηματοδοτικοί φορείς που επηρεάζουν τη δυνατότητα κλιμάκωσης παρεμβάσεων.
3. Φορείς κοινωνικής φροντίδας και υλοποίησης: Κέντρα Πρόνοιας και υπηρεσίες υλοποίησης δράσεων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

4. Οργανώσεις πολιτών και κοινωνία πολιτών: ΜΚΟ, σύλλογοι, εθελοντικές οργανώσεις, κοινωνικοί φορείς, ιδρύματα/φιλανθρωπικά ιδρύματα.
5. Οικοσύστημα κοινωνικής οικονομίας: φορείς ΚΑΛΟ και ΚοινΣΕπ, ως δρώντες που μπορούν να συμβάλουν σε λύσεις με κοινωνικό αποτύπωμα και τοπική ενσωμάτωση.
6. Ακαδημαϊκή κοινότητα: για τεκμηρίωση, αξιολόγηση, μεταφορά γνώσης, κατάρτιση και ανάπτυξη μεθοδολογιών.
7. Ιδιωτικοί πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών και επιχειρήσεις: ως συμπληρωματικοί εταίροι, ιδίως σε επίπεδο παροχής υπηρεσιών, πόρων και εφαρμογών.
8. Παρατηρητήρια/μηχανισμοί παρακολούθησης: κοινωνικό/περιφερειακό παρατηρητήριο, ως κόμβοι δεδομένων και ανατροφοδότησης.

ΟΜΑΔΑ 2

Διαπιστώθηκε ότι οι συμμετέχοντες (ακόμη και οι εκπρόσωποι της περιφέρειας) δεν γνώριζαν για τις στρατηγικές (Εθνική και Περιφερειακή) για την κοινωνική καινοτομία. Χρειάστηκε να γίνει μια σύντομη παρουσίασή τους από το συντονιστή.

Οι προκλήσεις που αναγνωρίστηκαν, αν και διαφορετικές (δημογραφικό, κινητικότητα και προσβασιμότητα, ανεργία γυναικών, ψυχική υγεία ατόμων με αναπηρία, ενδυνάμωση της τρίτης ηλικίας), εστίαζαν σε ανάγκες των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Ως αποτέλεσμα διατυπώθηκε ως πρόκληση:

«Η υποστήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (ανέργων, γυναικών, ηλικιωμένων, πληγέντων από τις πλημμύρες κ.α.) σε θέματα κινητικότητας και προσβασιμότητας (πχ. πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας).»

ΟΜΑΔΑ 3

Για την αναγνώριση των προκλήσεων στόχευσης της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας αξιοποιήθηκε ο καμβάς 1.1 στον οποίο μέσω της διαδικασίας brainwritting, και έπειτα από επεξήγηση του συντονιστή και του διευκολυντή (facilitator) αναφορικά με τις απαιτήσεις του εν λόγω καμβά, συμπληρώθηκαν τα πεδία: α) των προκλήσεων της κοινωνικής πολιτικής στην περιφέρεια Θεσσαλίας, β) οι παράγοντες που επηρεάζουν/ενισχύουν αυτές τις προκλήσεις, γ) το τι χρειάζεται να αλλάξει η κατάσταση, και δ) τα εμπόδια για την επίλυση της πρόκλησης. Σημειώνεται πως η κύρια πρόκληση αναγνωρίστηκε μέσω της διαδικασίας dot voting σε όσες προκλήσεις καταγράφηκαν μέσω του brainwritting.

Οι βασικές προκλήσεις στόχευσης της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας που αναδείχθηκαν είναι οι εξής:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

• Κατακερματισμός δράσεων και έλλειψη μόνιμου μηχανισμού συντονισμού/διακυβέρνησης (πολυεπίπεδη συνεργασία Περιφέρειας-Δήμων-Κεντρικής Διοίκησης).

• Περιορισμένοι πόροι (οικονομικοί και ανθρώπινοι), υποστελέχωση, γραφειοκρατικά εμπόδια και δυσκολία «μετάφρασης» της στρατηγικής σε εφαρμόσιμες πρωτοβουλίες και δράσεις .

• Δημογραφικό ζήτημα και φυγή νέων: ανεργία, νέες ανισότητες, ανάγκη για ενίσχυση δεξιοτήτων και ένταξη στην αγορά εργασίας.

• Κενά πρόσβασης/υποστήριξης για ευάλωτες ομάδες (π.χ. άτομα με αναπηρία, νέες μητέρες/οικογένειες) και ανάγκη ενίσχυσης δομών φροντίδας και κοινωνικής συνοχής.

• Ανάγκη ενίσχυσης του πρωτογενούς τομέα/αγροδιατροφής και στήριξης νέων αγροτών, με συμπληρωματική προσαρμογή στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

• Έλλειψη επαρκούς πληροφόρησης/δεδομένων και μηχανισμών ανατροφοδότησης (δείκτες, παρακολούθηση προόδου, αξιολόγηση αποτελέσματος).

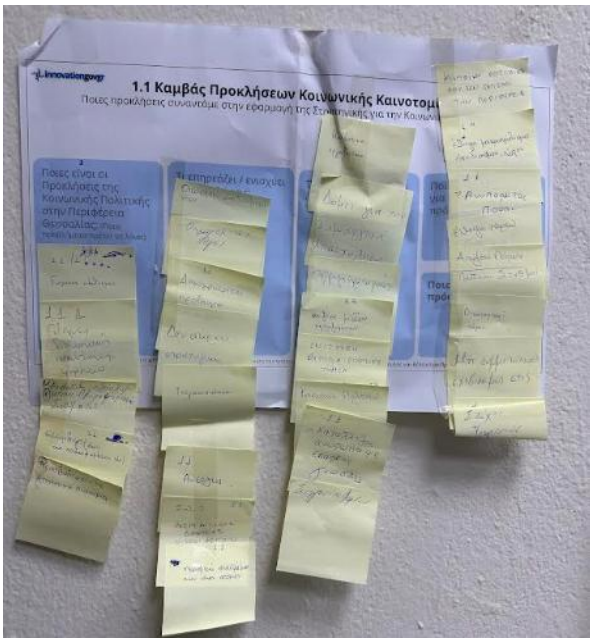
Από τις παραπάνω προκλήσεις η κυριότερη πρόκληση που ψηφίστηκε αφορούσε τη γήρανση του πληθυσμού, και μάλιστα αναφέρθηκε το έντονο πρόβλημα που παρουσιάζεται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας καθώς είναι από τις Περιφέρειες με την μεγαλύτερη Γήρανση στην Ελλάδα.

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την σημαντικότερη κοινωνική πρόκληση είναι η συστημική επίδραση από τις υπόλοιπες κοινωνικές προκλήσεις, όπως η ανεργία, η υπογεννητικότητα , οι οικονομικοί παράγοντες, το δημογραφικό πρόβλημα, αλλά και η έλλειψη ουσιαστικής στρατηγικής για την αντιμετώπισή τους. Στην έλλειψη στρατηγικής τόσο στη διαμόρφωση όσο και στην αποτελεσματική της υλοποίησης δόθηκε μεγαλύτερη έμφαση από τα μέλη της ομάδας 3.

Όσον αφορά το τι χρειάζεται να αλλάξει για την αντιμετώπιση της κοινωνικής πρόκλησης που έχει αναγνωριστεί, οι περισσότερες απαντήσεις εστίασαν γύρω από το πεδίο της διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού με έμφαση στην αποτελεσματική κατάρτιση των εργαζομένων, την αύξηση των αποδοχών, τη δημιουργία δομών για την ενίσχυση της δημιουργικής απασχόλησης , την τοποθέτηση των κατάλληλων ανθρώπων με επαρκείς γνώσεις στις κατάλληλες θέσεις τόσο στη διαμόρφωση όσο και στην υλοποίηση της στρατηγικής. Επίσης, αποτυπώθηκε η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και η αποτελεσματική διαμόρφωση και υλοποίηση της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας με διάχυση σε όλους τους φορείς εντός και εκτός της Περιφέρειας.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Αναφορικά με τα εμπόδια που υπάρχουν για την επίλυση της αναγνωρισμένης πρόκλησης σχετίζονται με την έλλειψη πόρων και μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, και μάλιστα με την έλλειψη συμμετοχικού σχεδιασμού και την αξιοποίηση της συν-δημιουργίας. Είναι επομένως, εμφανές, ότι η ομάδα 3 ανέδειξε το θέμα της μεθοδολογίας αναφορικά με την διαμόρφωση αποτελεσματικής στρατηγικής αλλά και σχετικά με την έλλειψη πόρων για την υλοποίησή της.

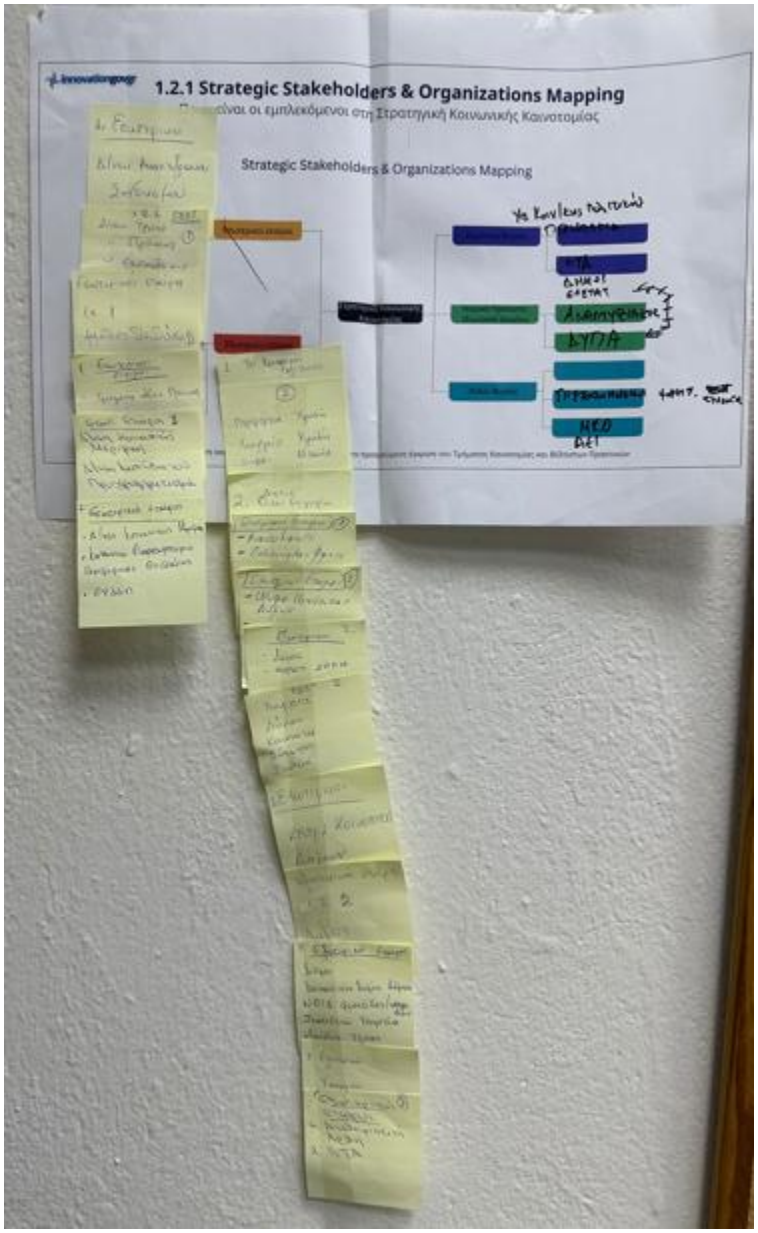
Εικόνα 9 Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας (Ομάδα 3)

Από τη χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μελών προέκυψαν οι εξής: Με βάση τη χαρτογράφηση, τα ενδιαφερόμενα μέλη για την υλοποίηση της Στρατηγικής είναι:

- **Εσωτερικοί:**
    - Η Περιφέρεια Θεσσαλίας (αρμόδιες διευθύνσεις: κοινωνικής μέριμνας, αναπτυξιακού σχεδιασμού και προγραμματισμού, υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης, ΕΥΔΕΠ, Διαχειριστική Αρχή, παρατηρητήριο κοινωνικής ένταξης, ΠΤΑ) ως φορέας συντονισμού και ενεργοποίησης.
- **Εξωτερικοί:**
    - Οι Δήμοι και οι τοπικές κοινωνικές υπηρεσίες/δομές όπως τα Κέντρα Κοινότητας, δομές φροντίδας όπως τα Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (εφεξής ΚΔΑΠ), οίκοι ευγηρίας όπως τα Κέντρα Προστασίας Ηλικιωμένων (εφεξής ΚΑΠΗ).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

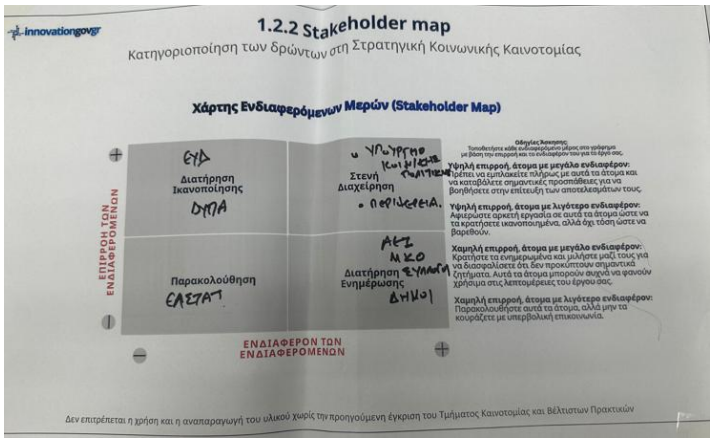
- Κεντρικοί δημόσιοι φορείς και μηχανισμοί (ΔΥΠΑ, αρμόδια Υπουργεία: π.χ. Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υπουργείο Εσωτερικών).
- Αναπτυξιακές εταιρείες, επιμελητήρια και επιχειρηματικοί/κλαδικοί φορείς (ιδίως για ΜΜΕ και πράσινη/ψηφιακή μετάβαση).
- Μονάδες υγείας
- ΑΕΙ/ερευνητικοί φορείς, σχολεία
- Φορείς κοινωνικής οικονομίας, Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (εφεξής ΚοινΣΕπ) και οργανωμένες ομάδες-σύλλογοι και δίκτυα (π.χ. νέοι αγρότες)
- ΜΚΟ

Εικόνα 10 Χαρτογράφηση στρατηγικών ενδιαφερόμενων μερών (Ομάδα 3)

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Από την κατηγοριοποίηση των ενδιαφερόμενων μερών προκύπτει ότι τα κρίσιμα ενδιαφερόμενα μέρη για την εφαρμογή της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας είναι η Περιφέρεια και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας όπου έχουν και υψηλή επιρροή αλλά και υψηλό ενδιαφέρον, άρα έχουν κομβικό ρόλο στην αποτελεσματικότητα και της διαμόρφωσης αλλά και της εφαρμογής της στρατηγικής. Σημαντικοί φορείς επίσης είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης (εφεξής ΕΥΔ) και η ΔΥΠΑ όπου έχουν υψηλή επιρροή αλλά μέτριο ενδιαφέρον για την στρατηγική. Υψηλό ενδιαφέρον αλλά μέτρια προς χαμηλή επιρροή έχουν τα ΑΕΙ, οι Δήμοι, οι Σύλλογοι και οι ΜΚΟ από την κοινωνία των πολιτών. Τέλος, η Ελληνική Στατιστική Αρχή(εφεξής ΕΛΣΤΑΤ) φαίνεται πως απλά παρακολουθεί τις εξελίξεις της στρατηγικής με χαμηλό ενδιαφέρον και επιρροή, ωστόσο τα δεδομένα που παρέχει είναι κρίσιμα για την ανατροφοδότηση του συστήματος.

Εικόνα 11 Καμβάς Stakeholder map (Ομάδα 3)

Για τη συμπλήρωση του καμβά 1.2.3 αναφορικά με τη δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών αξιοποιήθηκε επίσης η διαδικασία του brainwritting από όπου προκύπτει ότι:

Για τους δρώντες που έχουν αναγνωριστεί από το προηγούμενο στάδιο και αφορούν όλα τα μέλη της τετραπλής έλικας (δημόσιο, επιχειρήσεις, ακαδημαϊκοί, κοινωνία των πολιτών), απαιτούνται τα κάτωθι στοιχεία για να δεσμευτούν στην πολιτική της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία. Ειδικότερα, η ομάδα 3 εστίασε στη δημιουργία επίσημων συνεργασιών (π.χ. σύναψη μνημονίου) με εγκεκριμένο σχέδιο

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

δράσης που να περιλαμβάνει συγκεκριμένους στόχους και ενεργή συμμετοχή των εμπλεκόμενων. Βασικό σημείο στα δίκτυα συνεργασιών είναι η ανάθεση ρόλων στους εμπλεκόμενους, η ύπαρξη κεντρικού συντονισμού από την Περιφέρεια και η ενσωμάτωση των βημάτων στην στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας, που αφορούν στον σχεδιασμό, παρακολούθηση, αξιολόγηση, εφαρμογή.

Όσον αφορά τα εργαλεία για τη δέσμευση των ενδιαφερόμενων μελών, η ομάδα 3 εστίασε στα εξής:

- Συμμετοχικός σχεδιασμός
- Συμμετοχή πολιτικής ηγεσίας και ατόμων που λαμβάνουν αποφάσεις
- Έρευνες (εργαστήρια, ερωτηματολόγια)
- Διαβουλεύσεις
- Τακτικές συναντήσεις
- Bottom up προσέγγιση
- Δικτύωση
- Καλές πρακτικές
- Χαρτογράφηση προτεραιοτήτων
- Πλάνο ενεργειών
- Διαλειτουργική πλατφόρμα –κόμβος

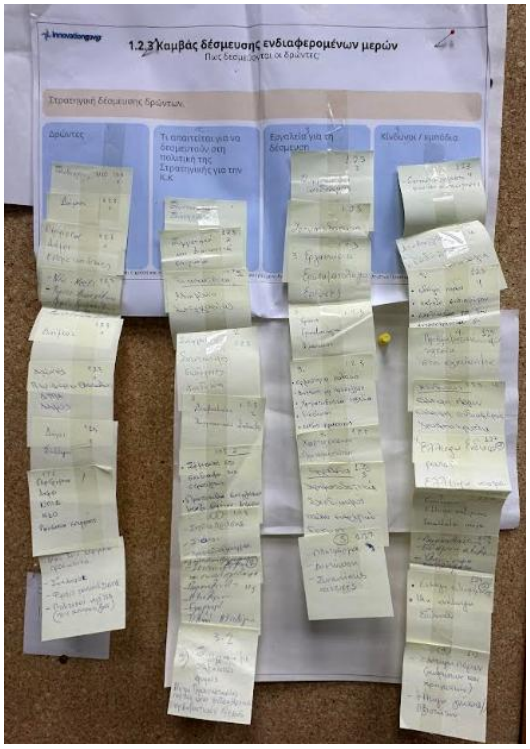
Αξιοποιώντας τα παραπάνω εργαλεία, θα μπορούσε να υπάρχει μεγαλύτερη δέσμευση των ενδιαφερόμενων μελών και ενεργό συμμετοχή από το σχεδιασμό έως την υλοποίηση και την παρακολούθηση και βελτίωση της στρατηγικής.

Οι κίνδυνοι που μπορεί να παρουσιαστούν σε αυτή τη διαδικασία της δέσμευσης είναι:

- Έλλειψη πόρων (χρήματα, χρόνος, άτομα, υποδομές, γνώσεις)
- Έλλειψη ενδιαφέροντος
- Μη ανάληψη ευθυνών
- Καχυποψία και μη ορθή ενημέρωση για τη διαδικασία
- Μη κατάλληλη νοοτροπία
- Γραφειοκρατία
- Να μην υπάρχει ορατότητα και διαφάνεια για τις δράσεις

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Επομένως, οι κίνδυνοι αφορούν τόσο ατομικά χαρακτηριστικά όσο και οργανωσιακά και συστημικά χαρακτηριστικά, και θα πρέπει να προβλεφθούν και να ληφθούν αντίστοιχα μέτρα στη διαμόρφωση της στρατηγικής και του σχεδίου δράσεων.

Εικόνα 12 Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερομένων μερών (Ομάδα 3)

2.3 Ενέργειες Διεύρυνσης Κοινωνικής Βάσης της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας

Breakout Session 1.3 – Δέσμευση Δρώντων (Stakeholder Engagement)

Αφού προσδιορίστηκαν οι εμπλεκόμενοι φορείς, οι ομάδες εστίασαν στον τρόπο ενεργού συμμετοχής τους.

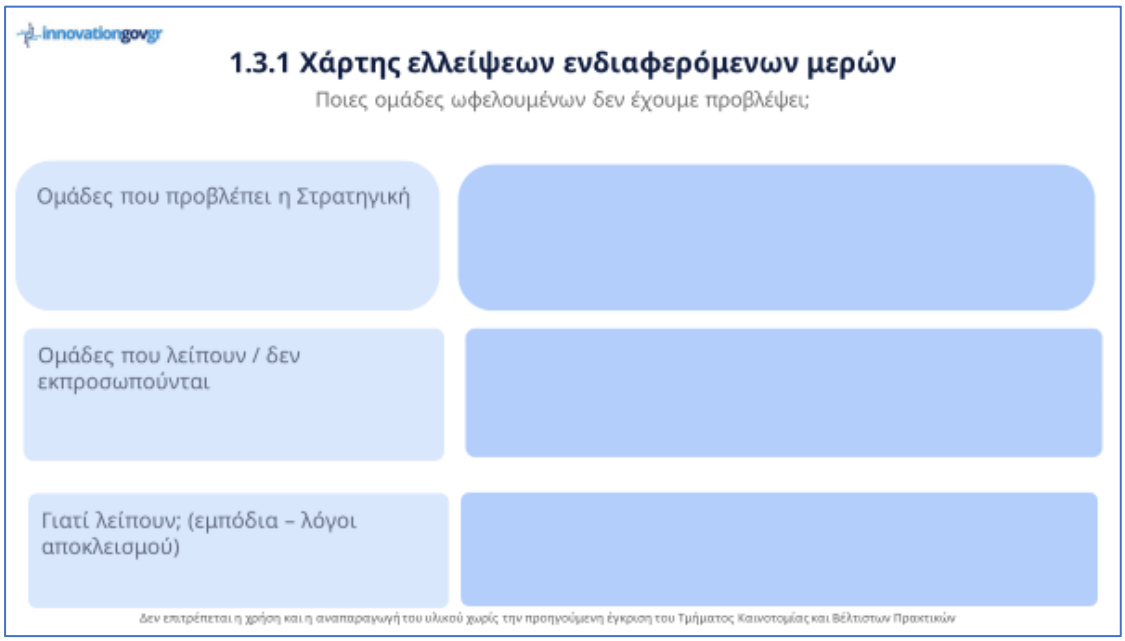
1.3.1 Χάρτης Αλληλεπίδρασης Ενδιαφερόμενων Μερών

Οι συμμετέχοντες εργάστηκαν με τον καμβά **Stakeholder Engagement Map**, εξετάζοντας:

- ποια ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να εμπλακούν,
- ποια αποτελούν βασικούς συμμάχους,

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- ποιοι ενδέχεται να επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την υλοποίηση της στρατηγικής,
- ποιοι μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές των αποτελεσμάτων.

Εικόνα 13 Καμβάς "Stakeholder Engagement Map"

1.3.2 Καμβάς Δέσμευσης Ωφελούμενων Μερών

Στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε ο **Stakeholder Engagement Canvas**, στον οποίο οι ομάδες σχεδίασαν συγκεκριμένες ενέργειες προσέγγισης και ενεργοποίησης των ενδιαφερόμενων μερών.

Οι συμμετέχοντες κατέγραψαν:

- τρόπους επικοινωνίας,
- μορφές συνεργασίας,
- μηχανισμούς συμμετοχής,
- κίνητρα που μπορούν να ενισχύσουν τη δέσμευση των εμπλεκομένων.

Η συμπλήρωση πραγματοποιήθηκε μέσω συζήτησης και συναίνεσης, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις ανάγκες των εμπλεκομένων όσο και τις δυνατότητες του δημόσιου φορέα.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 14 Καμβάς "Stakeholder Engagement"

Σκοπός των καμβάδων ήταν η ανάπτυξη μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών, αναγνωρίζοντας ότι η επιτυχία μιας κοινωνικής καινοτομίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη συνεργασία και τη συνδιαμόρφωση λύσεων.

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τα ευρήματα του Εργαστηρίου (βλ. εργαλεία 1.3.1, 1.3.2, 1.1, 3.1, 3.2), η διεύρυνση της κοινωνικής βάσης της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας συνδέεται άμεσα με την κύρια πρόκληση που αναδείχθηκε, η οποία είναι η πρόσβαση στην πληροφορία και την ενημέρωση. Η στοχοθέτηση των ωφελούμενων ομάδων και τα μέσα προσέγγισής τους οφείλουν να μειώνουν τα εμπόδια πληροφόρησης (ψηφιακός αποκλεισμός, δυσκολίες μετακίνησης, ανάγκη προσαρμοσμένης επικοινωνίας, περιορισμένο ανθρώπινο δυναμικό), ώστε να αυξηθεί η αξιοποίηση των υπηρεσιών, η έγκαιρη παραπομπή και η συμμετοχή στις δράσεις της Στρατηγικής.

Α) Κοινωνικές ομάδες ωφελούμενων και εντοπισμός κενών
Στον «Χάρτη ελλείψεων ενδιαφερόμενων μερών» καταγράφηκε ότι η Στρατηγική γίνεται αντιληπτή σε γενικό επίπεδο ως συμπεριληπτική ως προς τους μεγάλους τομείς (Δημόσιος Τομέας, Επιχειρήσεις, Ακαδημαϊκός τομέας, Κοινωνία των Πολιτών). Ωστόσο, εντοπίστηκαν συγκεκριμένες ομάδες ωφελούμενων (και ομάδες-κλειδιά για την εφαρμογή) που δεν εκπροσωπούνται επαρκώς και προτείνεται να συμπεριληφθούν ρητά στη στόχευση και στα κανάλια ενημέρωσης:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Εργαζόμενοι/επαγγελματικές ομάδες ορεινών περιοχών (π.χ. εργάτες βουνού, υλοτόμοι, αγωγιάτες) και γενικότερα πληθυσμοί δυσπρόσιτων περιοχών (ορεινών/απομακρυσμένων)
- Νέοι άνθρωποι που ζουν σε απομακρυσμένα χωριά
- Άτομα με αναπηρία (εφεξής ΑμεΑ), τυφλοί και άτομα με αισθητηριακές δυσκολίες που απαιτούν προσβάσιμη πληροφόρηση
- Ηλικιωμένοι, ιδίως όσοι ζουν μόνοι σε απομακρυσμένες περιοχές και δεν διαθέτουν υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον
- Ρομά και άλλες ομάδες που αντιμετωπίζουν συστηματικά εμπόδια πρόσβασης σε υπηρεσίες
- Γονείς/φροντιστές/συμπαραστάτες, ως βασικοί διαμεσολαβητές πρόσβασης για εξαρτώμενα μέλη
- Άτομα με νευροδιαφορετικότητα (π.χ. ενήλικες με αυτισμό) και άτομα με ψυχική νόσο, για τα οποία απαιτούνται εξειδικευμένες προσαρμογές
- Άστεγοι και ψηφιακά αναλφάβητοι (ή/και άτομα με πολύ χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες)
- Άτομα που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές και χρειάζονται στοχευμένη ενημέρωση και υποστήριξη
- Υπάλληλοι/στελέχη φορέων που εξυπηρετούν ωφελούμενους και υλοποιούν τη Στρατηγική, ως «εσωτερική» ομάδα που απαιτεί ενδυνάμωση ικανοτήτων και κοινές διαδικασίες

Ως κύριοι λόγοι αποκλεισμού καταγράφηκαν η ελλιπής ενημέρωση και η έλλειψη πληροφόρησης/πρόσβασης σε διαθέσιμες δράσεις, ο ψηφιακός αναλφαβητισμός, η δυσκολία εντοπισμού συγκεκριμένων ομάδων, καθώς και περιορισμοί προσωπικού και πόρων που δυσχεραίνουν τις στοχευμένες προσεγγίσεις. Επιπρόσθετα, επισημάνθηκαν αισθητηριακά ζητήματα και η «βαρύτητα» ορισμένων καταστάσεων, που απαιτούν πρόβλεψη, εξειδίκευση και ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού.

Β) Κοινωνική βάση όπου απαιτείται εμβάθυνση

Η εμβάθυνση της κοινωνικής βάσης προτείνεται να εστιάσει πρωτίστως στις τοπικές κοινότητες των δυσπρόσιτων περιοχών (ιδίως ορεινές/απομακρυσμένες), καθώς και σε ομάδες με αυξημένα εμπόδια κατανόησης ή πρόσβασης (ηλικιωμένοι, ψηφιακά αναλφάβητοι, άτομα με αισθητηριακές/γνωστικές ιδιαιτερότητες, άτομα με ψυχική νόσο). Κρίσιμο πεδίο εμβάθυνσης αποτελεί ο ρόλος των φροντιστών/συμπαραστατών ως διαμεσολαβητών πρόσβασης, ενώ παράλληλα απαιτείται ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού των φορέων εφαρμογής (κοινωνικές υπηρεσίες, δομές πρώτης γραμμής) για στοχευμένη ενημέρωση, παραπομπή και συντονισμό.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Γ) Μέσα προσέλκυσης ωφελούμενων στις υπηρεσίες και δράσεις της Στρατηγικής
Στον «Καμβά δέσμευσης ωφελούμενων» προτάθηκαν μέσα που συνδυάζουν ενημέρωση, εκπαίδευση και δομές υποστήριξης, με έμφαση σε δράσεις τοπικού επιπέδου και σε δια ζώσης προσέγγιση για ομάδες με χαμηλή κινητικότητα ή χαμηλή κατανόηση της εξειδικευμένης ορολογίας. Ενδεικτικά προτείνονται:

- Τοπικές εκδηλώσεις/ενημερωτικές δράσεις σε επίπεδο δήμου, κοινότητας ή χωριού, με απλή γλώσσα και πρακτική καθοδήγηση
- Εκπαίδευση και συγκρότηση ομάδων υλοποίησης (στελεχών και εργαζομένων των εμπλεκόμενων φορέων) ώστε να εφαρμόζουν ενιαίες διαδικασίες ενημέρωσης και παραπομπής
- Δια ζώσης ενημέρωση «πόρτα-πόρτα» για ηλικιωμένους, άτομα που δεν μετακινούνται εύκολα ή άτομα που δυσκολεύονται να κατανοήσουν ορολογίες
- Δράσεις ηλεκτρονικού/διαγενεακού γραμματισμού (σεμινάρια ψηφιακών δεξιοτήτων) και υβριδικά μοντέλα υποστήριξης (ψηφιακά και δια ζώσης)
- Σημεία άμεσης πληροφόρησης (infokiosks) σε κομβικά σημεία εξυπηρέτησης και δράσεις ενημέρωσης κοινού
- Παρεμβάσεις προσβασιμότητας για ομάδες με αισθητηριακές ή γνωστικές ανάγκες (π.χ. αισθητηριακά δωμάτια όπου ενδείκνυται, υλικό σε προσβάσιμες μορφές, εκπαίδευση προσωπικού)
- Χρήση «κοινωνικών ιστοριών»/οδηγών βήμα-βήμα (και αξιοποίηση εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης όπου είναι κατάλληλο) για να εξηγείται με απλό τρόπο «πώς θα μπω στην υπηρεσία και τι γίνεται εκεί», ιδίως για άτομα με νευροδιαφορετικότητα
- Συνδυασμός ψηφιακής συγκέντρωσης πληροφορίας (π.χ. φιλική ιστοσελίδα) με κανάλια κοινοτικής διάχυσης (κοινότητα, δήμος, τοπικοί φορείς), ώστε να καλύπτονται και οι πολίτες που δεν χρησιμοποιούν Η/Υ

Συμπληρωματικά, προτείνεται η αξιοποίηση υπαρχουσών δομών και εργαλείων ως «πυλών» ενημέρωσης και παραπομπής. Τα Κέντρα Κοινότητας και οι κοινωνικές υπηρεσίες των δήμων μπορούν να ενισχυθούν ώστε να συλλέγουν συστηματικά ανάγκες και να τροφοδοτούν ένα περιφερειακό (ψηφιακό) παρατηρητήριο κοινωνικής ένταξης. Η ανάπτυξη μιας ενιαίας πλατφόρμας/μητρώου ωφελούμενων με διαβαθμισμένη πρόσβαση των κοινωνικών δομών δύναται να μειώσει τον χρόνο πρόσβασης στην πληροφορία και να υποστηρίξει συνέργειες μεταξύ φορέων, με σαφείς δικλείδες συμμόρφωσης (π.χ. προστασία δεδομένων). Η χρήση ερωτηματολογίων ικανοποίησης προτείνεται να ενσωματωθεί στην πλατφόρμα για τη συνεχή βελτίωση των καναλιών ενημέρωσης και της εμπειρίας εξυπηρέτησης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΟΜΑΔΑ 2

Οι κοινωνικές ομάδες ωφελούμενων που αναδείχτηκαν ως ομάδες που πρέπει να συμπεριλάβει η Στρατηγική είναι οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, με προβλήματα προσβασιμότητας σε υπηρεσίες κινητικότητας, απασχόλησης και πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας,

Οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες που πρέπει να γίνει εμβάθυνση είναι οι κάτωθι:

1. Ηλικιωμένοι
2. Γυναίκες
3. Άνεργοι όλων των ηλικιών
4. Άτομα με κινητικές δυσκολίες
5. Άτομα που έχουν ανάγκη πρόσβασης σε ψυχική υγεία

Τα μέσα με τα οποία η Στρατηγική θα μπορούσε να προσελκύσει τους ωφελούμενους να λάβουν υπηρεσίες από στις δράσεις της είναι τα εξής:

1. Αναπροσαρμογή του νομικού πλαισίου
2. Διαμόρφωση κουλτούρας ανασχεδιασμού των υπηρεσιών (κινητικότητας, προσβασιμότητας κλπ.)
3. Ενημέρωση και Εκπαίδευση ομάδων ωφελούμενων
4. Ενίσχυση των διαθέσιμων πόρων (ανθρώπινοι πόροι και εξοπλισμός)

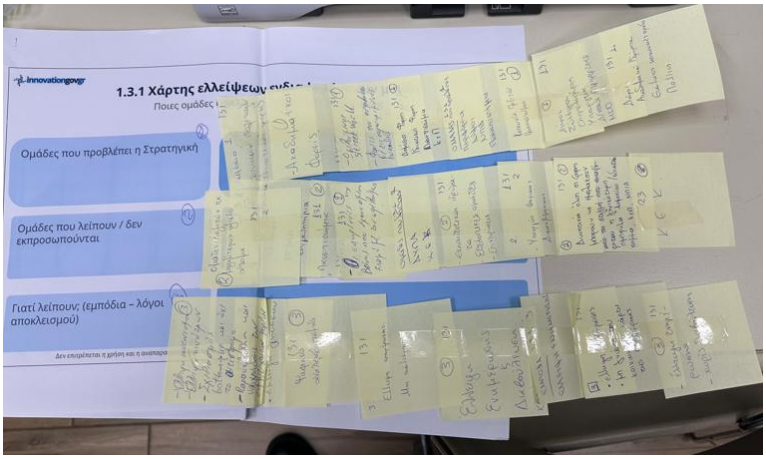
ΟΜΑΔΑ 3

Για τη συγκεκριμένη ενότητα αρχικά πραγματοποιήθηκε από τη διευκολύντρια μια παρουσίαση των κρίσιμων στοιχείων της Στρατηγικής της Περιφέρειας, καθώς κανένα μέλος δεν είχε γνώση για την ύπαρξη της Περιφερειακής Στρατηγικής. Συνεπώς, με βάση τη μικρή παρουσίαση που έγινε, λόγω του περιορισμένου χρόνου, η ομάδα 3 κατέληξε μέσω της διαδικασίας brainwriting στον καμβά 1.3.1 στη διεύρυνση της κοινωνικής βάσης της Στρατηγικής με σαφή στόχευση ωφελούμενων και ενεργητική προσέγγιση σε επίπεδο τοπικών κοινοτήτων. Ως ομάδες με ανάγκη ενίσχυσης/καλύτερης κάλυψης αναδείχθηκαν: νέοι (άνεργοι και νέοι σε μετάβαση προς την αγορά εργασίας), νέοι αγρότες και επιχειρηματικότητα στην αγροδιατροφή, ΜΜΕ και νεοφυείς επιχειρήσεις (ιδίως για πράσινη και ψηφιακή μετάβαση), νέες μητέρες/οικογένειες και παιδιά (μέσω δομών φροντίδας), καθώς και άτομα με αναπηρία με έμφαση στην προσβασιμότητα υπηρεσιών. Επιπλέον, αναφέρθηκε: α) η εστίαση σε ομάδες πολιτών μεγαλύτερης ηλικίας, καθώς η γήρανση του πληθυσμού είναι μια σημαντική πρόκληση που πρέπει να αντιμετωπιστεί, β) η συμπερίληψη της ΕΕΤΑΑ, γ) των Επιμελητηρίων, δ) των Πανεπιστημίων, ε) των υπηρεσιών της βάσης-πρώτης γραμμής εξυπηρέτηση, στ) της ΔΥΠΑ, ζ) των Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης (εφεξής ΚΕΚ) , η) των εθελοντικών ομάδων, και θ) των επιχειρήσεων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Οι κύριοι λόγοι αποκλεισμού των ανωτέρω ομάδων που αναγνώρισε η ομάδα 3 μέσω της διαδικασίας brainwriting ήταν: η έλλειψη ενημέρωσης, η έλλειψη διαβούλευσης με αυτά τα μέλη που αποτελούν εκπροσώπους της τετραπλής έλικας, η έλλειψη συντονισμού, η έλλειψη παροχής κινήτρων συμμετοχής και bottom up διαδικασίας, και ο ψηφιακός αναλφαβητισμός που δυσκολεύει την πρόσβαση στην ενημέρωση.

Συνεπώς, προτάθηκε από την ομάδας 3 η ενσωμάτωση των παραπάνω ομάδων στην Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας και η άρση των διατυπωμένων λόγων αποκλεισμού όπως παρουσιάστηκε παραπάνω.

Εικόνα 15 Χάρτης ελλείψεων ενδιαφερομένων μερών (Ομάδα 3)

Ως μέσα προσέλκυσης και εμβάθυνσης της κοινωνικής βάσης προτάθηκαν: στοχευμένη ενημέρωση και διάχυση (ενιαία «πύλη» πληροφόρησης και τοπικά ενημερωτικά events), συμμετοχικός σχεδιασμός μέσω θεματικών εργαστηρίων/living labs, πρακτικά κίνητρα συμμετοχής (mentoring-coaching, εργαλεία επιχειρηματικής ωρίμανσης, μικροχρηματοδότηση όπου είναι εφικτό) και μηχανισμοί διασύνδεσης ωφελούμενων με υπηρεσίες και ευκαιρίες (job matching, παραπομπές μέσω τοπικών δομών).

2.4 Εναρμόνιση της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας με ένα νέο πλαίσιο

Breakout Session 1.4 – Αναπλαισίωση της Πρόκλησης (Reframing Canvas)

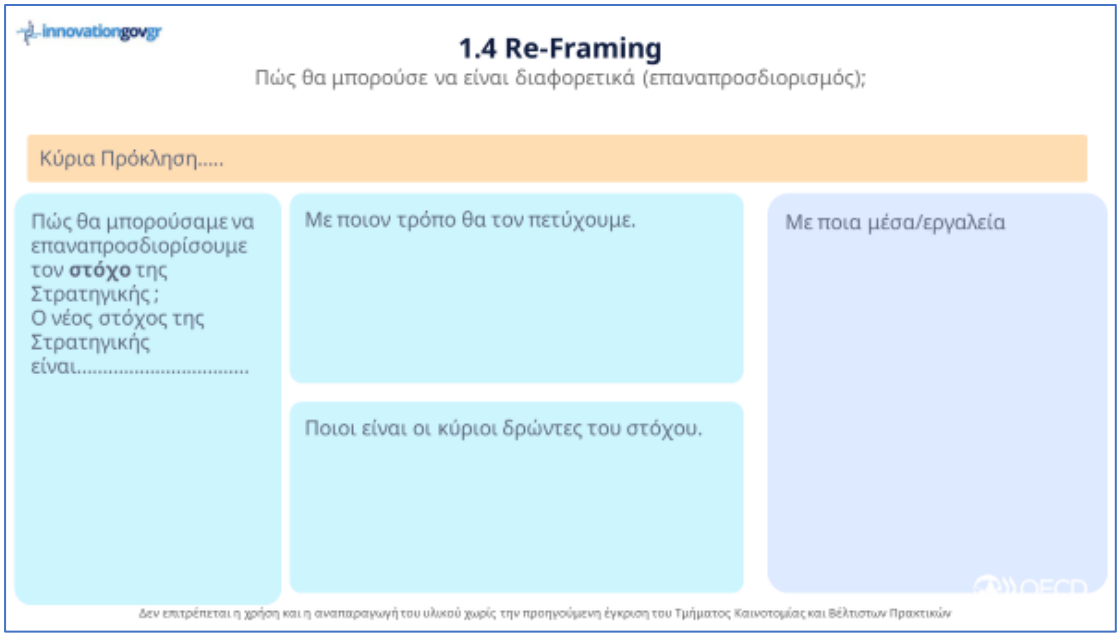
Η τελευταία δραστηριότητα του πρώτου μέρους αξιοποίησε τον **Reframing Canvas**, ο οποίος επέτρεψε στις ομάδες να επανεξετάσουν το πρόβλημα υπό νέο πρίσμα.

Με βάση τα ευρήματα των προηγούμενων καμβάδων, οι συμμετέχοντες:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- αναδιατύπωσαν την αρχική πρόκληση,
- ενσωμάτωσαν τις νέες πληροφορίες που προέκυψαν από τη χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών,
- επαναπροσδιόρισαν το εύρος και τα βασικά χαρακτηριστικά του προβλήματος,
- διαμόρφωσαν μία πιο ολοκληρωμένη και τεκμηριωμένη διατύπωση της πρόκλησης.

Η συμπλήρωση του καμβά πραγματοποιήθηκε συλλογικά, αξιοποιώντας όλα τα δεδομένα που είχαν παραχθεί κατά τη διάρκεια των προηγούμενων breakout sessions.

Εικόνα 16 Καμβάς "Reframing Canvas"

Σκοπός του Reframing Canvas ήταν να μετατρέψει την αρχική αντίληψη του προβλήματος σε μια περισσότερο ώριμη, τεκμηριωμένη και ανθρωποκεντρική διατύπωση, η οποία θα αποτελούσε τη βάση για το δεύτερο μέρος του εργαστηρίου, όπου οι ομάδες θα προχωρούσαν στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων.

ΟΜΑΔΑ 1

Η συζήτηση και τα εργαλεία του Εργαστηρίου ανέδειξαν ότι, παρά τη σαφή στρατηγική κατεύθυνση για την ανάπτυξη ενός συνεργατικού οικοσυστήματος κοινωνικής καινοτομίας, απαιτείται περαιτέρω εξειδίκευση του πλαισίου εφαρμογής με έμφαση στη συμπεριληπτική πρόσβαση στην πληροφορία και την ενημέρωση. Η ομάδα κατέληξε ότι η πρόσβαση στην πληροφορία/ενημέρωση αποτελεί την κύρια

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

πρόκληση που επηρεάζει τη συμμετοχή ωφελούμενων και τη λειτουργικότητα των συνεργασιών. Το νέο πλαίσιο αναθεώρησης προτείνεται να αξιοποιήσει τον υφιστάμενο κορμό της Στρατηγικής (ικανότητες, δικτύωση, επικοινωνία-κατανόηση, χρηματοδότηση), ενισχύοντας οριζόντια τους μηχανισμούς διακυβέρνησης, τεκμηρίωσης και πολυκαναλικής επικοινωνίας, σε συμφωνία με την έμφαση στον κοινωνικό διάλογο/διαβούλευση. Με βάση τα ευρήματα, προτείνονται οι ακόλουθες αναθεωρήσεις/προσθήκες:

Α) Ενίσχυση στρατηγικών αξόνων και προτεραιοτήτων

Η «Επικοινωνία & Κατανόηση» αναδεικνύεται ως κεντρικός οριζόντιος άξονας εφαρμογής και όχι μόνο ως επικοινωνιακή δράση. Προτείνεται η θεσμοθέτηση πλαισίου «συμμετοχικής επικοινωνίας» που συνδέει διαβούλευση, συν-σχεδιασμό και στοχευμένη ενημέρωση, με κοινή γλώσσα, απλοποιημένα μηνύματα και προσβάσιμο περιεχόμενο.

Η αντιμετώπιση του ψηφιακού αποκλεισμού προτείνεται να ενταχθεί ρητά στις προτεραιότητες της Στρατηγικής, μέσω δράσεων ψηφιακών δεξιοτήτων, διαγενεακού γραμματισμού και υποστηρικτικών δομών (π.χ. σημεία ενημέρωσης/infokiosks, αξιοποίηση κοινωνικών υπηρεσιών και Κέντρων Κοινότητας για δια ζώσης ενημέρωση).

Ως προς τον άξονα «Δικτύωση/Συνεργασίες», προτείνεται μετάβαση από ad hoc συνέργειες σε δομημένα δίκτυα με σαφή ρόλους, δεσμεύσεις και επαναλαμβανόμενες διαδικασίες συντονισμού (περιφερειακές και τοπικές ομάδες διακυβέρνησης ανά Δήμο). Η Περιφέρεια προτείνεται να αναλάβει ρόλο «συντονιστή» του οικοσυστήματος, διασφαλίζοντας τη σύνδεση μεταξύ Περιφέρειας, Δήμων, Υπουργείων, φορέων ΚτΠ, ακαδημαϊκής κοινότητας και ιδιωτικών/χρηματοδοτικών φορέων.

Στον άξονα «Ικανότητες/Τεχνογνωσία» απαιτείται ενίσχυση της εκπαίδευσης και της οργανωσιακής αλλαγής σε δημόσιες υπηρεσίες και φορείς υλοποίησης (κατάρτιση, τεχνική υποστήριξη, αλλαγή κουλτούρας συνεργασίας), ώστε να περιοριστεί η αντίσταση στην αλλαγή και να διαμορφωθεί συμμετοχικό/καινοτόμο κλίμα σε οργανωσιακό και ομαδικό επίπεδο.

Ως προς την «Πρόσβαση σε χρηματοδότηση», προτείνεται σαφέστερη σύνδεση χρηματοδοτικών εργαλείων (ΕΚΤ+/ΕΣΠΑ, περιφερειακοί πόροι, στοχευμένες προκηρύξεις) με δράσεις που υπηρετούν την πολυκαναλική ενημέρωση, την ψηφιακή ένταξη, την ανάπτυξη υποδομών δεδομένων και την ωρίμανση κοινωνικά καινοτόμων έργων.

Β) Νέες/επικαιροποιημένες ομάδες ωφελούμενων και στόχευση

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Το νέο πλαίσιο εναρμόνισης προτείνεται να εξειδικεύσει και να διευρύνει τις ομάδες ωφελούμενων, ιδίως σε πληθυσμούς που δυσκολεύονται να εντοπιστούν ή/και να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες και ενημέρωση. Ενδεικτικά προτείνονται: άτομα σε δυσπρόσιτες/απομακρυσμένες (ιδίως ορεινές) περιοχές και νέοι σε απομονωμένα χωριά, ηλικιωμένοι που διαβιούν μόνοι χωρίς υποστηρικτικό δίκτυο, άτομα με αναπηρία (και οπτικές/αισθητηριακές αναπηρίες), Ρομά, άστεγοι, ψυχικά ασθενείς, ψηφιακά αναλφάβητοι, γονείς, φροντιστές/συμπαραστάτες, άτομα με νευροδιαφορετικότητα (π.χ. ενήλικες στο φάσμα αυτισμού) και άτομα που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές.

Παράλληλα, αναδεικνύεται η ανάγκη αντιμετώπισης ως «ενδογενούς» ομάδας - στόχου του προσωπικού (στελεχών) των φορέων που υλοποιούν τη Στρατηγική, καθώς η αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων εξαρτάται από την επάρκεια δεξιοτήτων, τη διαθεσιμότητα εργαλείων και τα κίνητρα συμμετοχής.

Γ) Συνεργασίες με δρώντες και μέσα δέσμευσης

Η εναρμόνιση με το νέο πλαίσιο απαιτεί ενίσχυση συνεργασιών σε δύο επίπεδα: (i) θεσμικό - διοικητικό (Υπουργεία, Περιφέρεια, Δήμοι, Διαχειριστικές Αρχές/υπηρεσίες πόρων, κοινωνικές υπηρεσίες) και (ii) επιχειρησιακό - κοινωνικό (Κέντρα Πρόνοιας, Κέντρα Κοινότητας, φορείς πολιτών/σύλλογοι, ΜΚΟ/ιδρύματα, φορείς ΚΑΛΟ/ΚοινΣΕπ, ακαδημαϊκή κοινότητα, ιδιωτικοί πάροχοι υπηρεσιών και, όπου απαιτείται, χρηματοδοτικοί οργανισμοί).

Η ενεργοποίηση προτείνεται να στηριχθεί σε μνημόνια συνεργασίας και θεσμικές συμφωνίες, σαφή κριτήρια συμμετοχής, κατανομή πόρων και χρονοδιάγραμμα, ώστε η δέσμευση να είναι μετρήσιμη και λειτουργική.

Κρίσιμη θεωρείται η δημιουργία/αναβάθμιση κοινών υποδομών πληροφόρησης και διαχείρισης γνώσης: (α) ψηφιακή πλατφόρμα/παρατηρητήριο κοινωνικών δεικτών, (β) ενιαίο μητρώο ωφελουμένων και υπηρεσιών με διαβαθμισμένη πρόσβαση (συμμόρφωση με απαιτήσεις προστασίας δεδομένων), (γ) πλατφόρμα διαβούλευσης για συνεχή ανατροφοδότηση πολιτών και φορέων.

Η αξιοποίηση των Κέντρων Κοινότητας ως «σημείων πρώτης γραμμής» για καταγραφή αναγκών και διάχυση πληροφορίας προς τους Δήμους, την Περιφέρεια και το Υπουργείο προτείνεται ως βασικό λειτουργικό μοτίβο.

Στην επικοινωνιακή διάσταση, προτείνεται πολυκαναλικό σχήμα που συνδυάζει τα ψηφιακά μέσα (ιστοσελίδα, social media, newsletters, ψηφιακό περιεχόμενο) με την φυσική παρουσία (τοπικές εκδηλώσεις, δια ζώσης ενημέρωση μέσω κοινωνικών υπηρεσιών, δράσεις «πόρτα-πόρτα» για μη κινητικούς/ψηφιακά αποκλεισμένους ωφελούμενους).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Συμπληρωματικά, αναδείχθηκαν εργαλεία όπως σεμινάρια ψηφιακών δεξιοτήτων, διαγενεακός γραμματισμός, καθώς και δράσεις προσέγγισης νεολαίας μέσω «αποδεκτών» προσώπων/δημιουργών περιεχομένου και μαθητικών διαγωνισμών, ώστε να διευρυνθεί η κοινωνική βάση και να καλλιεργηθεί κουλτούρα κοινωνικής καινοτομίας.

ΟΜΑΔΑ 2

Προτάθηκε ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μέτρων που θα ενεργοποιούν και θα επιτυγχάνουν τη συμπερίληψη των ομάδων των ωφελούμενων που προσδιορίστηκαν: σχεδιασμός νέων υπηρεσιών με έμφαση στην ψηφιοποίηση (τηλε-υποστήριξη, τηλε-εκπαίδευση, τηλε-πρόνοια, τηλε-συμμετοχή κλπ.), αλλά και ανάπτυξη δράσεων που θα ξεπερνούν τα εμπόδια (νοοτροπίας, κεντρικού σχεδιασμού και διοικητικών ορίων, αντίδρασης στην αλλαγή, έλλειψης υποδομών, νομικό πλαίσιο).

ΟΜΑΔΑ 3

Η εναρμόνιση της Στρατηγικής με ένα νέο πλαίσιο, όπως προκύπτει από το εργαστήριο, αφορά κυρίως τη μετάβαση από ένα «σύνολο δράσεων» σε ένα συνεκτικό σύστημα εφαρμογής με σαφείς ρόλους, εργαλεία και μηχανισμό μάθησης. Προτείνεται να ενισχυθούν/προστεθούν οριζόντιοι άξονες που συνδέουν κοινωνική καινοτομία με πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, με την απασχόληση/δεξιότητες και με τη δημογραφική αναζωογόνηση.

Συγκεκριμένα, η ομάδα 3 με την χρήση της διαδικασίας brainwriting στον καμβά 1.3.2 πρότεινε τις κάτωθι αναθεωρήσεις/προσθήκες:

• Θέσπιση μόνιμου μηχανισμού πολυεπίπεδης διακυβέρνησης (Περιφέρεια-Δήμοι-κεντρικοί φορείς) και «οδικού χάρτη» υλοποίησης με σαφή ορόσημα.

- Ορισμός αντιπροσωπευτικής ομάδας εργασίας από την τετραπλή έλικα με σαφείς αρμοδιότητες και συμμετοχή θεσμικών προσώπων
- Παροχή κινήτρων (οικονομικά κίνητρα)
- Συστηματική καμπάνια ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων μερών
- Υλοποίηση ουσιαστικών και εφικτών προτάσεων που θα βασίζεται σε αξιόπιστα και ενημερωμένα δεδομένα

• Στοχευμένος άξονας για Νεολαία-Δεξιότητες-Απασχόληση (εκπαίδευση/κατάρτιση, ένταξη στην αγορά εργασίας, υποστήριξη νεοφυούς επιχειρηματικότητας).

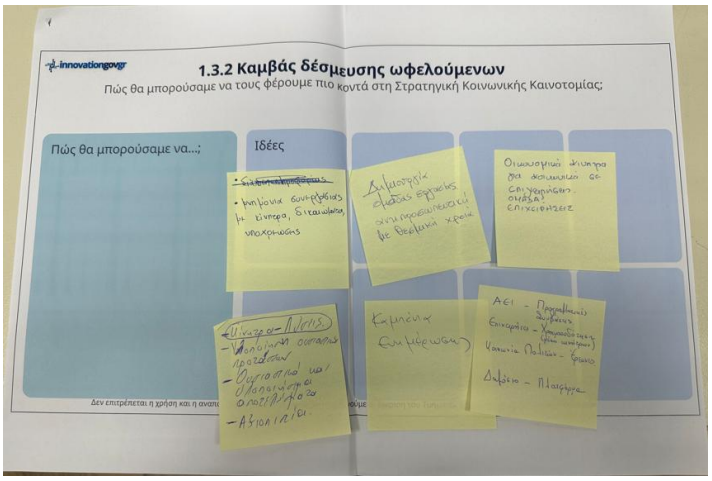
Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

• Στοχευμένος άξονας για Οικογένεια-Φροντίδα-Ισότητα (ενίσχυση δομών για νέες μητέρες, παιδιά και προσβασιμότητα υπηρεσιών).

• Ενίσχυση άξονα Κοινωνικής Οικονομίας και ενεργοποίησης τοπικών κοινοτήτων (ΚοινΣΕπ, κοινωνική επιχειρηματικότητα, τοπικά οικοσυστήματα).

• Εξειδίκευση παρεμβάσεων για Αγροδιατροφή/Νέους Αγρότες (π.χ. εργαλεία τύπου LEADER, πιλοτικές δράσεις καινοτομίας στην ύπαιθρο).

• Ενσωμάτωση συστήματος δεδομένων/δεικτών και μηχανισμού ανατροφοδότησης (παρακολούθηση έργων, κοινωνικοί δείκτες, αξιολόγηση και διάχυση αποτελεσμάτων).

Εικόνα 17 Καμβάς δέσμευσης ωφελούμενων (Ομάδα 3)

Συμπληρωματικά ευρήματα από τα εργαλεία-καμβάδες 1.2.3 & 1.3.1 μπορούν να ενσωματωθούν και σε αυτή την ενότητα ως εξής:

• Προβλεπόμενες ομάδες/δρώντες στη Στρατηγική: Περιφέρεια, Δήμοι, Πανεπιστήμια/ΑΕΙ, ΜΚΟ, σύλλογοι, επιμελητήρια, υπουργεία/κεντρικοί φορείς, πολίτες.

• Ομάδες που λείπουν ή δεν εκπροσωπούνται επαρκώς: ΑμεΑ, εθελοντικές ομάδες, επιχειρήσεις/εργοδότες, και φορείς κατάρτισης/εκπαίδευσης.

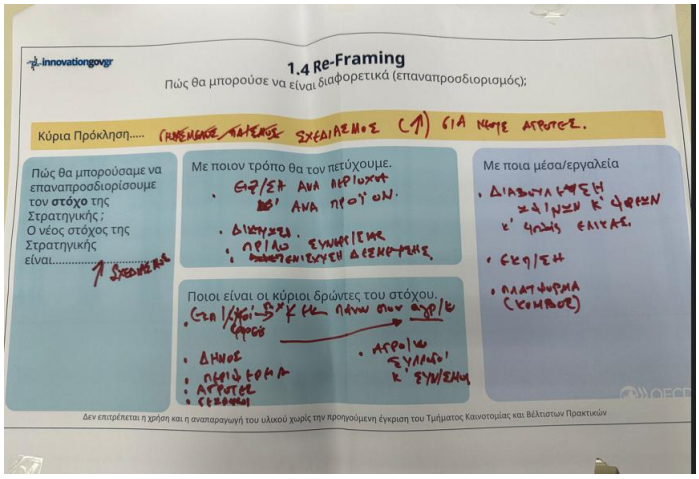
• Κύρια εμπόδια που αναφέρθηκαν: ψηφιακός αναλφαβητισμός, έλλειψη ενημέρωσης και διαβούλευσης, έλλειψη εμπειρίας, χαμηλό ενδιαφέρον, έλλειψη πόρων/χρόνου, γραφειοκρατία και κίνδυνος ασυνέχειας δράσεων.

• Προϋποθέσεις για δέσμευση δρώντων: συμμετοχή στον σχεδιασμό της Στρατηγικής, σαφές σχέδιο δράσης (στόχοι-χρονοδιάγραμμα), μνημόνια/πρωτόκολλα συνεργασίας, διαφάνεια και διασφάλιση χρηματοδοτικών εργαλείων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

• Εργαλεία για τη δέσμευση: συμμετοχικός σχεδιασμός/διαβούλευση, εργαστήρια-ερωτηματολόγια-έρευνες, χαρτογράφηση προτεραιοτήτων, πλατφόρμες δικτύωσης/ενημέρωσης και τακτικές συναντήσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο, η ομάδα 3 δούλεψε σε ένα συγκεκριμένο παράδειγμα για τον επαναπροσδιορισμό του στόχου της Στρατηγικής για την πρόκληση του από κάτω προς τα πάνω σχεδιασμού της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας για μια ευαίσθητη ομάδα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, τους Νέους Αγρότες. Μία ομάδα ωφελούμενων που μπορούν να ανανεώσουν πληθυσμιακά την περιοχή και να περιορίσουν το κρίσιμο ζήτημα της γήρανσης του πληθυσμού. Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι για την εν λόγω πρόκληση απαιτείται εξειδίκευση ανά περιοχή και ανά προϊόν, δικτύωση και επίσημη συνεργασία με εκπροσώπους της τετραπλής έλικας-ενδιαφερόμενα μέρη, και ενίσχυση της δέσμευσής τους με όσα αναφέρθηκαν παραπάνω. Οι κύριοι δρώντες αυτού του στόχου είναι εκπαιδευτικοί φορείς με εξειδίκευση σε αγροτικά θέματα, η Περιφέρεια, ο Δήμος, αγροτικοί σύλλογοι, μεμονωμένοι αγρότες και το ΓΕΩΤΕΕ. Τα μέσα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε αυτό το παράδειγμα είναι η διαβούλευση με εκπροσώπους της τετραπλής έλικας-ενδιαφερόμενα μέρη, η εκπαίδευση, και η δημιουργία μιας πλατφόρμας -κόμβου για τη διασύνδεση και συντονισμό της διαδικασίας.

Εικόνα 18 Επαναπροσδιορισμός στόχου (Ομάδα 3)

Συνολική αποτίμηση του 1ου Μέρους

Η αλληλουχία των breakout sessions επέτρεψε στους συμμετέχοντες να προσεγγίσουν τη διερεύνηση της κοινωνικής πρόκλησης με συστηματικό και

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

δομημένο τρόπο. Μέσα από τη διαδοχική χρήση των καμβάδων, οι ομάδες πέρασαν από την αρχική αποτύπωση του προβλήματος, στη χαρτογράφηση του οικοσυστήματος, στην ανάλυση της συμμετοχής των εμπλεκομένων και, τέλος, στην αναδιατύπωση της πρόκλησης με βάση τα νέα δεδομένα που προέκυψαν. Η διαδικασία αυτή διαμόρφωσε ένα κοινό πλαίσιο κατανόησης μεταξύ των συμμετεχόντων και δημιούργησε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την παραγωγή τεκμηριωμένων και εφαρμόσιμων καινοτόμων προτάσεων κατά το δεύτερο μέρος του εργαστηρίου.

Κεφάλαιο 3 Καινοτομία στην Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας

3.1 Ο ρόλος των δικτύων στο νέο Στρατηγικό πλαίσιο

Υλοποίηση του 2ου Μέρους του Εργαστηρίου – Breakout Sessions: Κινητοποίηση εταίρων για τη δέσμευσή τους στην υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων λύσεων κοινωνικής καινοτομίας

Το δεύτερο μέρος του εργαστηρίου επικεντρώθηκε στη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, ώστε να υποστηριχθεί η από κοινού ανάπτυξη και εφαρμογή κοινωνικών καινοτομιών. Μετά την ολοκλήρωση της χαρτογράφησης του οικοσυστήματος κατά το πρώτο μέρος, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο οι διαφορετικοί δρώντες μπορούν να κινητοποιηθούν, να συνεργαστούν και να διαμορφώσουν κοινές δράσεις.

Οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν σε ομάδες, με τη χρήση διαδοχικών καμβάδων συνεργασίας (Collaboration Canvases), οι οποίοι υποστήριξαν τη συστηματική αποτύπωση των σχέσεων μεταξύ των εταίρων, των κινήτρων συμμετοχής και των μηχανισμών συνεργασίας.

Breakout Session 2.1 – Καμβάς Ενεργοποίησης Εταίρων (Partner Activation Canvas)

Η πρώτη δραστηριότητα του δεύτερου μέρους είχε ως στόχο την κατανόηση των προϋποθέσεων που απαιτούνται ώστε κάθε εμπλεκόμενος φορέας να συμμετάσχει ενεργά στην υλοποίηση της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας.

Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε ο **Καμβάς Ενεργοποίησης Εταίρων (Partner Activation Canvas)**.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Κατά τη συμπλήρωση του καμβά οι ομάδες:

- αναγνώρισαν τους διαφορετικούς τύπους εταίρων,
- κατέγραψαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας,
- προσδιόρισαν τα κίνητρα συμμετοχής,
- αποτύπωσαν τους πιθανούς ρόλους και τις προσδοκίες κάθε εταίρου,
- πρότειναν συγκεκριμένες ενέργειες και μηχανισμούς ενεργοποίησης.

Η συμπλήρωση πραγματοποιήθηκε μέσω συλλογικής συζήτησης, αξιοποιώντας τα αποτελέσματα της προηγούμενης χαρτογράφησης των ενδιαφερόμενων μερών.

Εικόνα 19 Καμβάς "Partner Activation"

Σκοπός του καμβά ήταν η ανάπτυξη μιας πρώτης στρατηγικής προσέγγισης των εταίρων, προκειμένου να ενισχυθεί η συμμετοχή τους ήδη από τα αρχικά στάδια σχεδιασμού της κοινωνικής καινοτομίας.

Breakout Session 2.2 – Δημιουργία και Ενδυνάμωση Συνεργασιών

Η δεύτερη ενότητα εστίασε στη διαμόρφωση βιώσιμων συνεργασιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων μέσα από δύο διαδοχικούς καμβάδες.

2.2.1 Καμβάς Διαμόρφωσης Συνεργασιών (Collaboration Design Canvas)

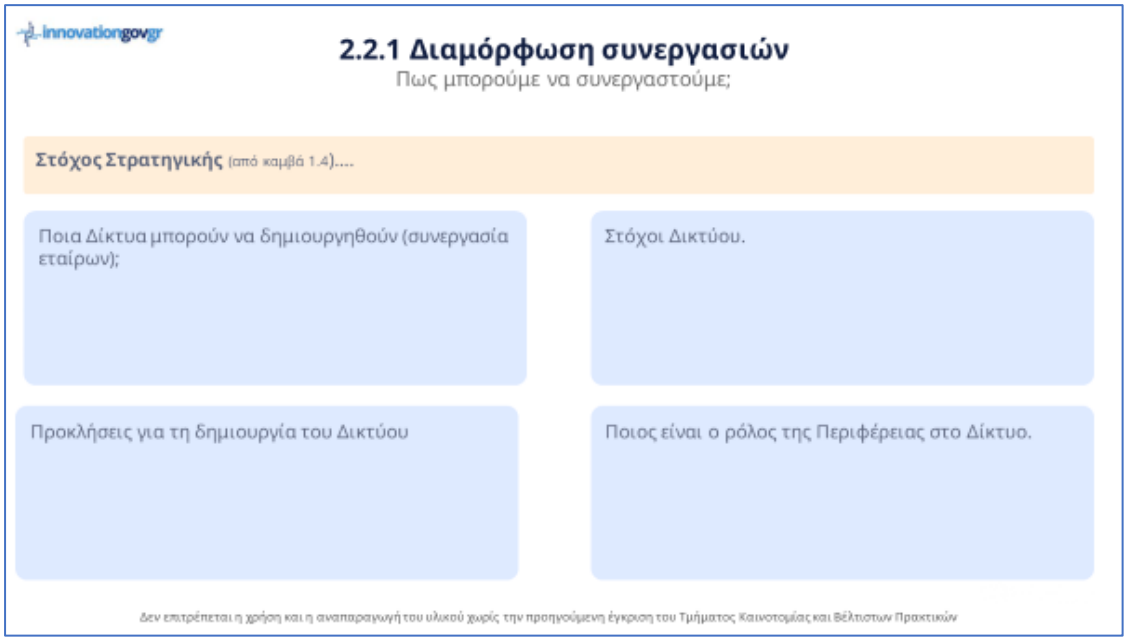
Οι συμμετέχοντες εργάστηκαν με τον **Καμβά Διαμόρφωσης Συνεργασιών**, καταγράφοντας:

- τις απαραίτητες συνέργειες μεταξύ των φορέων,
- τις δυνατότητες δημιουργίας κοινών δράσεων,

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- τα δυνατά σημεία κάθε οργανισμού,
- τις προσδοκίες των συνεργαζόμενων μερών,
- πιθανά εμπόδια που ενδέχεται να επηρεάσουν τη συνεργασία.

Η εργασία πραγματοποιήθηκε μέσα από ανταλλαγή εμπειριών και συνδιαμόρφωση προτάσεων μεταξύ των μελών κάθε ομάδας.

Εικόνα 20 Καμβάς "Collaboration Design"

Σκοπός του καμβά ήταν ο σχεδιασμός ενός λειτουργικού πλαισίου συνεργασίας, στο οποίο κάθε εταίρος αναλαμβάνει διακριτό ρόλο αξιοποιώντας τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα.

2.2.2 Καμβάς Ενδυνάμωσης Συνεργασίας (Collaboration Strengthening Canvas)

Στη συνέχεια οι ομάδες εργάστηκαν με τον **Καμβά Ενδυνάμωσης Συνεργασίας**, μέσω του οποίου διερεύνησαν:

- τις μορφές συνεργασίας που μπορούν να αναπτυχθούν,
- τους μηχανισμούς διατήρησης της συνεργασίας σε βάθος χρόνου,
- τις ενέργειες που ενισχύουν την εμπιστοσύνη μεταξύ των φορέων,
- τους τρόπους συντονισμού,
- τις προϋποθέσεις επιτυχούς συνεργασίας.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Οι συμμετέχοντες κατέγραψαν προτάσεις για τη δημιουργία σταθερών δομών συνεργασίας, τη συνεχή επικοινωνία μεταξύ των εταίρων και την ανάπτυξη μηχανισμών παρακολούθησης της προόδου.

Εικόνα 21 Καμβάς "Collaboration Strengthening"

Σκοπός του καμβά ήταν η ενίσχυση της ανθεκτικότητας των συνεργασιών και η διαμόρφωση ενός σταθερού πλαισίου διακυβέρνησης που θα μπορεί να υποστηρίξει την εφαρμογή των καινοτόμων λύσεων.

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τον επαναπροσδιορισμό του στόχου της Στρατηγικής, το επίκεντρο μετατοπίζεται στη «συμμετοχική επικοινωνία» και στη συμπεριληπτική, πολυκαναλική πληροφόρηση, ώστε να ενισχυθεί η ισότιμη πρόσβαση στην πληροφορία και η κατανόηση των διαθέσιμων κοινωνικών υπηρεσιών και δράσεων από όλους. Η πρόκληση αυτή αναδείχθηκε ως κεντρική από τους/τις συμμετέχοντες/ουσες και λειτουργεί ως άξονας οργάνωσης των συνεργασιών.

Στο πλαίσιο αυτό, τα προτεινόμενα δίκτυα συνεργασίας μπορούν να ομαδοποιηθούν σε διακριτούς τύπους, ανάλογα με το είδος της πρόκλησης που καλούνται να αντιμετωπίσουν (π.χ. ενημέρωση και προσβασιμότητα, χαρτογράφηση αναγκών, συμμετοχικός σχεδιασμός, ευθυγράμμιση θεσμικού και χρηματοδοτικού πλαισίου).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Κοινό χαρακτηριστικό των προτάσεων είναι ότι απαιτούν δομημένη μεθοδολογία συνεργασίας, σαφή καταμερισμό ρόλων, μηχανισμούς παρακολούθησης και επαναλαμβανόμενη ανατροφοδότηση (βλ. εργαλεία 1.4, 2.1, 2.2.1, 2.2.2).

Α. Δίκτυα συνεργασιών ανά τύπο προκλήσεων

1. Δίκτυο ενημέρωσης και πολυκαναλικής επικοινωνίας (πρόσβαση στην πληροφορία)

Προτείνεται η συγκρότηση δικτύου με πυρήνα τις αρμόδιες υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Δήμων, σε συνεργασία με συλλόγους/φορείς πολιτών, κοινωνικές δομές πρώτης γραμμής και, κατά περίπτωση, ιδιωτικούς παρόχους κοινωνικών υπηρεσιών. Το δίκτυο έχει ως αποστολή την προσαρμογή του τρόπου επικοινωνίας ανά ομάδα-στόχο, την παραγωγή προσβάσιμου υλικού (π.χ. «κοινωνικές ιστορίες», οπτική σήμανση, λιτή γλώσσα), καθώς και την ενεργοποίηση δια ζώσης διαύλων ενημέρωσης για ομάδες με χαμηλή ψηφιακή πρόσβαση ή χαμηλό επίπεδο γραμματισμού.

Βασικά εργαλεία αποτελούν οι επίσημες ιστοσελίδες/ψηφιακά κανάλια των φορέων, τα ΜΜΕ και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενημερωτικά βίντεο, «σημεία» ενημέρωσης τύπου infokiosk, αλλά και στοχευμένες δράσεις πεδίου και ενημέρωσης από κοινωνικές υπηρεσίες που έρχονται σε άμεση επαφή με ωφελούμενους. Η αξιοποίηση της πολυκάναλης επικοινωνίας συνδέεται άμεσα με τη διεύρυνση της κοινωνικής βάσης της Στρατηγικής, καθώς ενισχύει την ορατότητα και μειώνει τα εμπόδια πρόσβασης.

2. Δίκτυο συμμετοχικού σχεδιασμού και διαβούλευσης (κινητοποίηση πολιτών και συν-σχεδιασμός)

Για την αντιμετώπιση της δυσκολίας κινητοποίησης των πολιτών/ωφελούμενων, προτείνεται δίκτυο διαβούλευσης που συνδέει Περιφέρεια - Δήμους - πολίτες και οργανωμένες συλλογικότητες. Στόχος είναι η συστηματική συλλογή τεκμηριωμένων αναγκών και προτάσεων και η ενσωμάτωσή τους στον σχεδιασμό δράσεων και υπηρεσιών.

Το δίκτυο μπορεί να λειτουργεί με συνδυασμό ψηφιακών και δια ζώσης διαδικασιών (πλατφόρμες διαβούλευσης, ερωτηματολόγια, εργαστήρια συν-αντίληψης / συν-διαμόρφωσης), ώστε να μην αποκλείονται άτομα με περιορισμένη ψηφιακή επάρκεια. Η Περιφέρεια καλείται να διασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα της διαβούλευσης μετατρέπονται σε συγκεκριμένες προτάσεις/παρεμβάσεις και ότι υπάρχει ανατροφοδότηση προς τους συμμετέχοντες για το «τι άλλαξε».

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

3. Δίκτυο χαρτογράφησης αναγκών, δεδομένων και παρακολούθησης (τεκμηρίωση και στοχευμένη πολιτική)

Οι προτάσεις συγκλίνουν στη δημιουργία δια-δημοτικών και δια-τομεακών δικτύων ανταλλαγής δεδομένων, με αξιοποίηση δομών όπως τα Κέντρα Κοινότητας και το (ψηφιακό) Παρατηρητήριο. Στόχος είναι η καταγραφή αναγκών, ο εντοπισμός ελλείψεων/κενών, η παρακολούθηση δεικτών και η καλύτερη στόχευση δράσεων για συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού.

Κρίσιμος θεωρείται ένας ενιαίος μηχανισμός/πλατφόρμα μητρώου ωφελουμένων με διαβαθμισμένη πρόσβαση (λαμβάνοντας υπόψη ζητήματα προστασίας δεδομένων), που θα μειώνει τον χρόνο πρόσβασης στην πληροφορία και θα υποστηρίζει κοινά εξαγόμενα στοιχεία για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Η Περιφέρεια μπορεί να αναλάβει ρόλο «κόμβου» διασύνδεσης (δήμος → περιφέρεια → προτάσεις προς Υπουργείο), με ευθύνη για την ποιότητα των δεδομένων, την τυποποίηση, και την αξιοποίησή τους σε αποφάσεις.

4. Δίκτυο θεσμικής και χρηματοδοτικής ευθυγράμμισης (ρύθμιση, πόροι και λογοδοσία)

Για τις προκλήσεις που σχετίζονται με το θεσμικό πλαίσιο, τη χρηματοδότηση, τα τεχνικά μέσα και τη στοχοθεσία, προτείνεται ένα σταθερό δίκτυο Υπουργείου - Περιφέρειας, καθώς και τριμερείς σχηματισμοί (Υπουργείο - Περιφέρεια - Δήμοι) όπου απαιτείται. Το δίκτυο αυτό υποστηρίζει την άρση διοικητικών/γραφειοκρατικών εμποδίων, την ανάπτυξη κοινών κριτηρίων, και τη διασφάλιση ότι οι προτεινόμενες δράσεις χρηματοδοτούνται και υλοποιούνται με διαφάνεια.

Ως μέσα ενδυνάμωσης αναδείχθηκαν η έκδοση κατευθυντήριων οδηγιών/εγκυκλίων, τα μνημόνια συνεργασίας, η θεσμική υποστήριξη και η σαφής δέσμευση των διοικήσεων των φορέων (με διάθεση συγκεκριμένων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, χρονοδιαγράμματα και στόχους). Παράλληλα, προτείνεται ο ορισμός εκπροσώπων με επίσημο έγγραφο και ο προγραμματισμός τακτικών συναντήσεων με ατζέντα και δείκτες παρακολούθησης.

5. Δίκτυο ενδυνάμωσης ικανοτήτων και αλλαγής κουλτούρας (δεξιότητες, κοινή γλώσσα, μεθοδολογία)

Για την αντιμετώπιση της έλλειψης δεξιοτήτων, της αντίστασης στην αλλαγή και της απουσίας συνεργατικής κουλτούρας, προτείνεται η λειτουργία δικτύου μάθησης και ανταλλαγής τεχνογνωσίας ανάμεσα σε Περιφέρεια, Δήμους, ΝΠΔΔ/ΝΠΙΔ, ΜΚΟ και συλλόγους. Στόχος είναι η καλλιέργεια «κοινής γλώσσας» και η διαμόρφωση συμμετοχικού οργανωσιακού κλίματος στους φορείς εφαρμογής.

Ενδεικτικά εργαλεία είναι οι στοχευμένες, επιδοτούμενες εκπαιδεύσεις, θεματικά εργαστήρια, εγχειρίδια καλών πρακτικών και κοινές μεθοδολογίες συνεργασίας. Η

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Περιφέρεια μπορεί να λειτουργήσει ως φορέας τεχνικής βοήθειας προς τους Δήμους, καλύπτοντας κενά λόγω υπο-στελέχωσης (με εξωτερικούς συνεργάτες, εργαλεία επικοινωνίας και δράσεις ενδο-ϋπηρεσιακής ενημέρωσης), ενώ η πρόοδος κρίνεται χρήσιμο να παρακολουθείται με ενδιάμεσες αξιολογήσεις και δείκτες.

Β. Ο ρόλος της Περιφέρειας και προϋποθέσεις επιτυχίας των δικτύων

Στις προτάσεις των συμμετεχόντων/ουσών, η Περιφέρεια αναλαμβάνει κατεξοχήν ρόλο συντονιστή των δικτύων: συντονίζει, οργανώνει, ενημερώνει, υποστηρίζει διοικητικά και, όπου απαιτείται, διευκολύνει με τους κατάλληλους πόρους. Παράλληλα, ο ρόλος της Περιφέρειας συνδέεται με τη λογοδοσία και την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των συνεργασιών (καταγραφή αποτελεσμάτων, αξιολόγηση δράσεων επικοινωνίας, συλλογή feedback).

Για την επιτυχία των νέων σχημάτων συνεργασίας, κρίσιμες θεωρούνται: (α) η σαφής στοχοθεσία και ο καταμερισμός ρόλων, (β) η δέσμευση της διοίκησης των φορέων (με ανθρώπινους/οικονομικούς πόρους και χρόνο), (γ) η διαφάνεια και η εμπιστοσύνη στη διαχείριση πόρων, (δ) η μεθοδολογία συνεργασίας και η τυποποίηση διαδικασιών, και (ε) η ενσωμάτωση των ωφελούμενων/πολιτών στον σχεδιασμό και στην ανατροφοδότηση.

Επιπλέον, απαιτείται ρεαλιστική διαχείριση των κινδύνων που αναδείχθηκαν: μειωμένη συμμετοχή εκπροσώπων, έλλειψη κινήτρων, γραφειοκρατία, ανομοιογένεια υποδομών μεταξύ φορέων, σύγκρουση συμφερόντων, αλλά και θέματα ποιότητας δεδομένων ή αντίστασης στην αλλαγή. Η αντιμετώπιση των κινδύνων συνδέεται με σταθερούς κανόνες λειτουργίας, τακτική επικοινωνία, αναγνώριση της προστιθέμενης αξίας για κάθε εταίρο, και διαρκή ενδυνάμωση δεξιοτήτων.

Γ. Εργαλεία για την αποτελεσματική λειτουργία των δικτύων

Συνολικά, ως κρίσιμα εργαλεία αποτελεσματικής λειτουργίας προτείνονται:

- ψηφιακές πλατφόρμες συνεργασίας και διαβούλευσης
- αξιοποίηση Παρατηρητηρίου κοινωνικών δεικτών
- ενιαία πλατφόρμα/μητρώο ωφελουμένων με διαβαθμισμένη πρόσβαση
- θεσμικά σύμφωνα/μνημόνια συνεργασίας
- οδηγοί εφαρμογής και εγχειρίδια καλών πρακτικών
- μηχανισμοί μέτρησης ικανοποίησης και ανατροφοδότησης (ερωτηματολόγια, αξιολόγηση μετά τη δράση, δημόσιο feedback)

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΟΜΑΔΑ 2

Το σύνολο των συμμετεχόντων πρότεινε ως δίκτυο συνεργασιών **την τριπλή έλικα** που περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

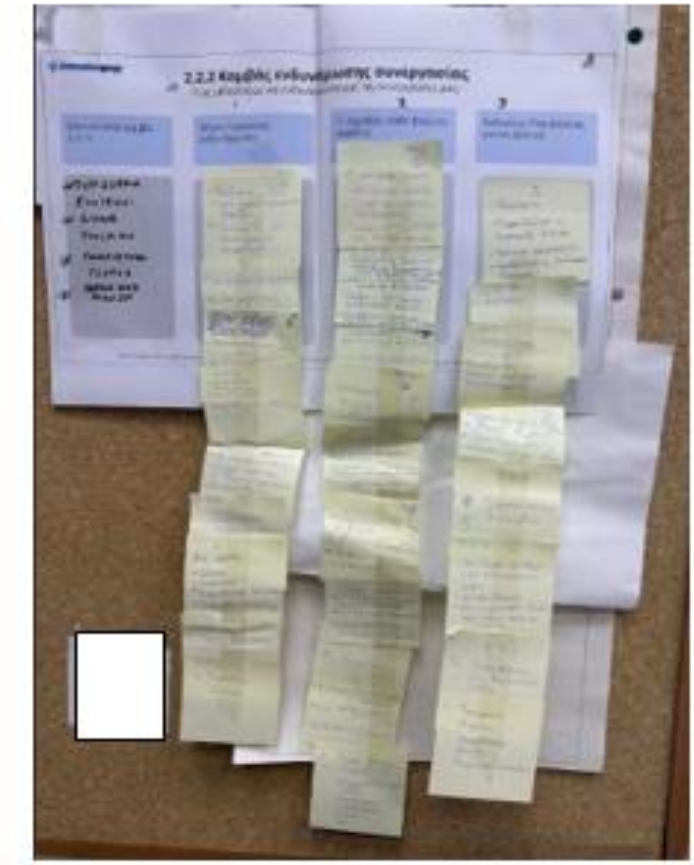
1. **Κυβέρνηση**: Περιφέρεια Θεσσαλίας (με τις Αποκεντρωμένες Διευθύνσεις και τη Διαχειριστική Αρχή)
2. **Πανεπιστήμιο**: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
3. **Επιχειρήσεις - Κοινωνικοί Εταίροι**: Σύλλογοι και οργανώσεις των ομάδων ωφελούμενων (ΜΚΟ, Κ.ΑΛ.Ο., ΔΥΠΑ κλπ.)

ΟΜΑΔΑ 3

Για τη συγκεκριμένη ενότητα αξιοποιήθηκε η διαδικασία brainwriting και τα ευρήματα παρουσιάζονται παρακάτω:
Τα δίκτυα συνεργασιών που απαιτούνται στο νέο στρατηγικό πλαίσιο διακρίνονται σε: (α) δίκτυο διακυβέρνησης/συντονισμού (Περιφέρεια-Δήμοι-κεντρικοί φορείς), (β) θεματικά δίκτυα ανά πρόκληση (νεολαία/απασχόληση, οικογένεια-φροντίδα, κοινωνική οικονομία, αγροδιατροφή, μετάβαση ΜΜΕ) και (γ) δίκτυο γνώσης και μάθησης (ΑΕΙ, ερευνητικοί φορείς, ΜΚΟ, κοινότητες πρακτικής). Στόχος είναι η συνεργασία να αποκτήσει σταθερή ροή: εντοπισμός αναγκών, συν-σχεδιασμός λύσεων, πιλοτική εφαρμογή, κλιμάκωση και διάχυση.

Ο ρόλος της Περιφέρειας προτείνεται να είναι του «ενορχηστρωτή» (convenor): να ορίζει κανόνες και πρότυπα λειτουργίας, να διασφαλίζει διαλειτουργικότητα, να ενεργοποιεί πόρους και να παρακολουθεί την πρόοδο. Εργαλεία που αναδείχθηκαν: ενιαία ψηφιακή πλατφόρμα ενημέρωσης και καταγραφής δράσεων, μηχανισμός παρακολούθησης/διαχείρισης έργων, τακτικές συναντήσεις και συμμετοχικά εργαστήρια, κοινή βάση δεδομένων κοινωνικών δεικτών και μηχανισμοί mentoring/coaching για ωφελούμενους.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 22 Καμβάς ενδυνάμωσης συνεργασίας (Ομάδα 3)

Συνολική αποτίμηση του 2ου Μέρους

Η ολοκλήρωση του δεύτερου μέρους επέτρεψε στις ομάδες να μεταβούν από την απλή αναγνώριση των εμπλεκόμενων φορέων στον σχεδιασμό ουσιαστικών συνεργασιών. Μέσα από τη διαδοχική χρήση των καμβάδων, οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν κοινή αντίληψη για τους ρόλους, τα κίνητρα και τις δυνατότητες κάθε εταίρου, δημιουργώντας ένα συνεκτικό πλαίσιο συνεργασίας που θα αποτελέσει τη βάση για την αξιοποίηση διαθέσιμων εργαλείων πολιτικής στο επόμενο στάδιο του εργαστηρίου.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

3.2 Δυνατά σημεία και Ευκαιρίες στην Κοινωνική Καινοτομία

Υλοποίηση του 3ου Μέρους του Εργαστηρίου – Breakout Sessions: Αναζήτηση και συνδυασμός συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και ενεργειών προώθησης και στήριξης

Το τρίτο μέρος του εργαστηρίου επικεντρώθηκε στη διερεύνηση του υφιστάμενου πλαισίου πολιτικών και εργαλείων που μπορούν να αξιοποιηθούν για την υποστήριξη της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να αναζητήσουν διαθέσιμους μηχανισμούς, να αξιολογήσουν την καταλληλόλητά τους και να εξετάσουν τρόπους προσαρμογής ή μεταφοράς τους στο πλαίσιο της υπό ανάπτυξη στρατηγικής.

Η εργασία πραγματοποιήθηκε μέσω δύο διαδοχικών καμβάδων που υποστήριξαν τόσο την αναζήτηση όσο και την αξιολόγηση των εργαλείων πολιτικής.

Breakout Session 3.1 – Αναζήτηση Πολιτικών και Εργαλείων (Policy & Instrument Mapping Canvas)

Κατά την πρώτη δραστηριότητα οι ομάδες εργάστηκαν με τον **Καμβά Αναζήτησης Πολιτικών και Εργαλείων**, εξετάζοντας:

- ποιες πολιτικές εφαρμόζονται ήδη,
- ποια χρηματοδοτικά, θεσμικά ή διοικητικά εργαλεία είναι διαθέσιμα,
- ποιες καλές πρακτικές μπορούν να αξιοποιηθούν,
- ποιες συνέργειες μπορούν να δημιουργηθούν μεταξύ διαφορετικών εργαλείων.

Η συμπλήρωση του καμβά πραγματοποιήθηκε αξιοποιώντας τόσο την εμπειρία των συμμετεχόντων όσο και παραδείγματα εφαρμογών από άλλους οργανισμούς ή επίπεδα διοίκησης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 23 Καμβάς Policy & Instrument Mapping

Σκοπός του καμβά ήταν η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης εικόνας των διαθέσιμων εργαλείων που μπορούν να υποστηρίξουν την υλοποίηση της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας.

Breakout Session 3.2 – Αξιολόγηση Εργαλείων Πολιτικής (Policy Instrument Assessment Canvas)

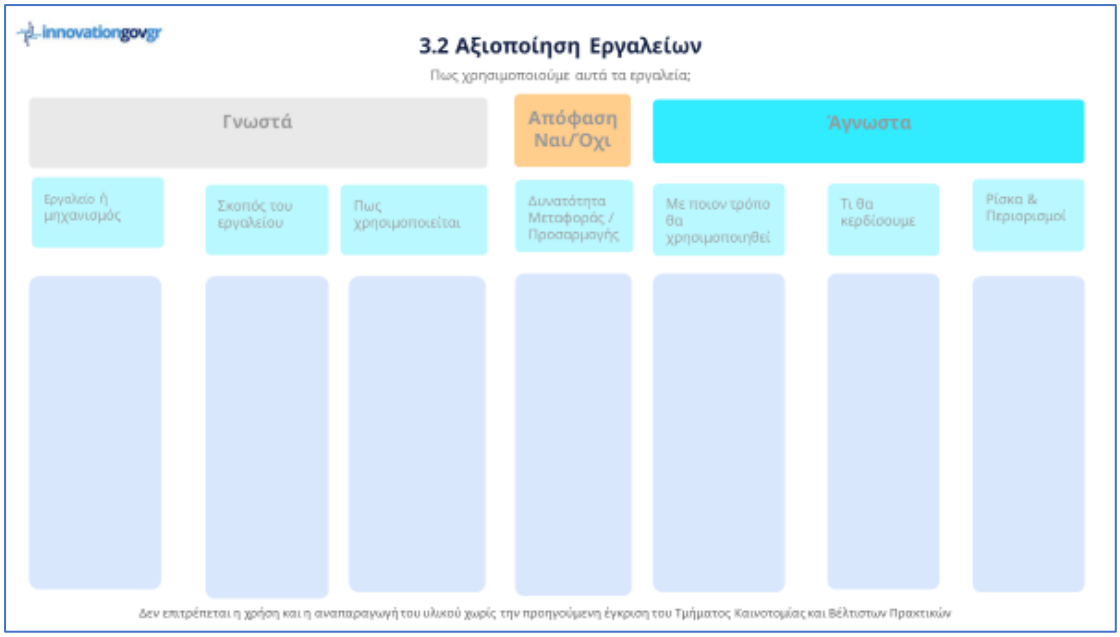
Στην τελευταία δραστηριότητα του εργαστηρίου χρησιμοποιήθηκε ο **Καμβάς Αξιολόγησης Εργαλείων Πολιτικής**, μέσω του οποίου οι ομάδες αξιολόγησαν τα εργαλεία που είχαν εντοπιστεί προηγουμένως.

Οι συμμετέχοντες εξέτασαν:

- τη δυνατότητα προσαρμογής των εργαλείων στις ανάγκες της περιοχής ή του οργανισμού,
- τη δυνατότητα μεταφοράς επιτυχημένων πρακτικών,
- τις απαιτούμενες προσαρμογές,
- τους πιθανούς περιορισμούς εφαρμογής,
- τις προϋποθέσεις επιτυχούς αξιοποίησης.

Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε με βάση κριτήρια αποτελεσματικότητας, εφαρμοσιμότητας, συνεργειών και προστιθέμενης αξίας για τη στρατηγική κοινωνικής καινοτομίας.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 24 Καμβάς Policy Instrument Assessment

Σκοπός του καμβά ήταν η επιλογή των πλέον κατάλληλων εργαλείων πολιτικής που μπορούν να υποστηρίξουν αποτελεσματικά την εφαρμογή της στρατηγικής και να αποτελέσουν τη βάση για τον σχεδιασμό συγκεκριμένων παρεμβάσεων.

ΟΜΑΔΑ 1

Η χαρτογράφηση πολιτικών και εργαλείων (βλ. εργαλεία 3.1, 3.2) ανέδειξε ότι η ενδυνάμωση της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας μπορεί να στηριχθεί σε ένα σύνολο υφιστάμενων δομών, μηχανισμών και πρακτικών που προέρχονται από συγγενείς πολιτικές (κοινωνική ένταξη/πρόνοια, απασχόληση, ψηφιακή πολιτική, βιώσιμη αστική ανάπτυξη, πολιτικές ισότητας, ανθεκτικότητα κ.ά.). Τα ευρήματα δείχνουν ότι υπάρχουν ήδη «δομικά υλικά» για να συγκροτηθεί ένας πιο λειτουργικός μηχανισμός: παραγωγή και κυκλοφορία πληροφορίας, συντονισμός δρώντων, στοχευμένη χρηματοδότηση, εργαλεία διαβούλευσης και μηχανισμοί παρακολούθησης/αξιολόγησης.

Α. Υφιστάμενες δομές & υπηρεσίες

- Κοινωνικές δομές και κοινωνικές υπηρεσίες Περιφέρειας/Δήμων
- Κέντρα Κοινότητας
- Δομές κοινωνικής πρόνοιας
- Κοινωνικό Παρατηρητήριο Περιφέρειας / Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Πλατφόρμα Παρατηρητηρίου (Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Θεσσαλίας) για συλλογή/καταγραφή/παρακολούθηση κοινωνικών δεικτών

Β. Υπάρχοντα εργαλεία/μηχανισμοί που ήδη χρησιμοποιούνται σε συναφείς πολιτικές

- Χρηματοδοτικά εργαλεία ΕΣΠΑ, ΕΚΤ+, προϋπολογισμός (αναφέρθηκαν ως διαθέσιμα μέσα χρηματοδότησης κοινωνικών δράσεων)
- Ταμείο κοινωνικής συνοχής ΕΚΤ (ως χρηματοδοτικός μηχανισμός σε πολιτικές κοινωνικής συνοχής)
- Ερωτηματολόγια μέτρησης ικανοποίησης παρεχόμενων υπηρεσιών (ως εργαλείο ανατροφοδότησης/βελτίωσης)
- Ημερίδες/εκδηλώσεις ενημέρωσης και δικτύωσης (ως υφιστάμενη πρακτική διάχυσης και συνεργασίας)
- Δελτία τύπου και δημοσιεύσεις σε ιστοσελίδες φορέων (ως πρακτικές δημοσιότητας)
- Συνεργασίες με ΔΥΠΑ και αξιοποίηση προγραμμάτων τύπου Erasmus/ΕΣΠΑ (αναφέρθηκαν ως υπάρχοντες δίαυλοι/πλαίσια συνεργασίας)

Γ. Υπάρχουσες συνεργασίες/σχήματα διακυβέρνησης (ως παραδείγματα προς αξιοποίηση)

- Ομάδα διακυβέρνησης σε περιφερειακό επίπεδο (με όλους τους φορείς της περιφέρειας) και ομάδες διακυβέρνησης τοπικά ανά δήμο
- Πολιτική προώθησης ισότητας - μηχανισμοί ΠΕΠΙΣ/ΔΕΠΙΣ (αναφέρθηκαν ως θεσμικά σχήματα/διαδικασίες που λειτουργούν και μπορούν να αποτελέσουν πρότυπο αξιοποίησης)

Δ. Υπάρχοντα ψηφιακά κανάλια & υποδομές επικοινωνίας

- Πλατφόρμες Περιφέρειας/Δήμων (ιστοσελίδες/ψηφιακά κανάλια) για ενημέρωση και πρόσβαση σε πληροφορία
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (ως υπάρχον κανάλι διάχυσης ενημέρωσης)

Β. Πώς μπορούν να ενσωματωθούν/προσαρμοστούν στο νέο στρατηγικό πλαίσιο

Με βάση τα παραπάνω, οι ευκαιρίες ενσωμάτωσης στο νέο πλαίσιο της Στρατηγικής μπορούν να οργανωθούν σε μια «αλυσίδα λειτουργίας» που εξυπηρετεί τον κύκλο ζωής πολιτικής (διαβούλευση → σχεδιασμός → εφαρμογή → παρακολούθηση/ανατροφοδότηση → αξιολόγηση):

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Υποδομή γνώσης (Knowledge infrastructure): Παρατηρητήριο και διαλειτουργικότητα με τα Κέντρα Κοινότητας
- Θεσμική κατοχύρωση ροής δεδομένων/πληροφορίας από την τοπική γραμμή επαφής (Κέντρα Κοινότητας/δομές) προς ένα ενισχυμένο παρατηρητήριο, ώστε η Περιφέρεια να παράγει τεκμηριωμένες προτάσεις πολιτικής και στοχευμένες προκηρύξεις
- Πρόβλεψη για ποιότητα δεδομένων, ελάχιστα κοινά πεδία καταγραφής και σαφείς ρόλους για να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι αντίστασης και κατακερματισμού της πληροφορίας
- Ψηφιακός μετασχηματισμός υπηρεσιών: Ενιαίο μητρώο ωφελουμένων και θεματικές πλατφόρμες
- Ανάπτυξη ενιαίου μητρώου/πλατφόρμας ωφελουμένων με διαβάθμιση πρόσβασης, ώστε να μειώνεται ο χρόνος πρόσβασης στην πληροφορία και να βελτιώνεται η στόχευση και η συνεργασία μεταξύ των δομών
- Ενσωμάτωση απαιτήσεων προσβασιμότητας και συμμόρφωσης με GDPR, ώστε η τεχνολογία να λειτουργήσει συμπεριληπτικά και όχι αποκλειστικά
- Διακυβέρνηση και συντονισμός οικοσυστήματος: Ομάδες διακυβέρνησης και σταθεροί μηχανισμοί δικτύωσης
- Μεταφορά του μοντέλου «ομάδας διακυβέρνησης» (περιφερειακή και τοπική ανά δήμο) στη Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας, με επίσημο ορισμό εκπροσώπων, τακτικές συναντήσεις, ατζέντα και μηχανισμό επίλυσης ζητημάτων
- Σύνδεση του συντονισμού με πρακτικά παραδοτέα (π.χ. κοινές δράσεις ενημέρωσης, κοινά εργαλεία καταγραφής, κοινά KPI), ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος «συνεργασίας χωρίς αποτέλεσμα»
- Συμμετοχικότητα και ανατροφοδότηση: Διαβούλευση, ερωτηματολόγια, μέτρηση της ικανοποίησης
- Χρήση ψηφιακών πλατφορμών διαβούλευσης και ερωτηματολογίων για συνεχή καταγραφή των αναγκών, με ταυτόχρονη μέριμνα για συμμετοχή πέραν της ψηφιακής, όπου απαιτείται (για να μη διευρυνθούν ανισότητες)
- Επικοινωνία και πρόσβαση στην πληροφορία: Πολυκαναλικό σχέδιο επικοινωνίας
- Ενοποίηση επικοινωνιακών δράσεων σε ένα πολυκαναλικό πλάνο (ιστοσελίδα, κοινωνικά δίκτυα, στοχευμένη επικοινωνία μέσω αποδεκτών προσώπων, δράσεις δημοσιότητας), με ειδικές προβλέψεις για ομάδες χαμηλής ψηφιακής επάρκειας.
- Χρηματοδότηση και κοινωνική συνοχή: σύνδεση πόρων με τεκμηρίωση
- Ευθυγράμμιση των χρηματοδοτικών επιλογών με τεκμηριωμένη χαρτογράφηση αναγκών (μέσω παρατηρητηρίου) και σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων κοινωνικής συνοχής/ένταξης, συμπεριλαμβάνοντας

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

δράσεις για την προσβασιμότητα στην ενημέρωση και την ενίσχυση ψηφιακού/διαγενεακού γραμματισμού.

ΟΜΑΔΑ 2

Το εργαλείο που προτάθηκε για την ενδυνάμωση της στρατηγικής και τη δέσμευση των εταίρων είναι η εκπόνηση και υπογραφή πρωτόλειων συνεργασιών, όπου θα αποτυπώνονται τα δίκτυα και οι επιμέρους ρόλοι, θα προσδιορίζονται οι πηγές χρηματοδότησης, θα ορίζονται προγράμματα και μηχανισμοί παρακολούθησης.

ΟΜΑΔΑ 3

Για την αναγνώριση των δυνατών σημείων και των ευκαιριών στην Κοινωνική Καινοτομία αξιοποιήθηκε η διαδικασία brainwriting και δευτερεύοντος σχετική συζήτηση.

Τα δυνατά σημεία της Περιφέρειας είναι η θέληση της Περιφέρειας να προβεί συντονισμένα σε δράσεις Κοινωνικής Καινοτομίας, λαμβάνοντας υπόψη: α) την πρόσφατη έκδοση τη Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας, β) την υλοποίηση του παρόντος Εργαστηρίου Καινοτομίας, γ) τη θέληση και τη κουλτούρα των στελεχών της Περιφέρειας, των Δήμων, και άλλων ενδιαφερόμενων μερών να βελτιώσουν τις διαδικασίες τους και να προβούν σε κοινωνική καινοτομία, δ) την ύπαρξη ενός πλέγματος δημόσιων και τοπικών δομών (Δήμοι, κοινωνικές υπηρεσίες, Κέντρα Κοινότητας, δομές παιδικής φροντίδας), ε) τη παρουσία ΑΕΙ/ερευνητικών φορέων, καθώς και στ) αναπτυξιακούς και επιχειρηματικούς φορείς (αναπτυξιακές εταιρείες, επιμελητήρια) που μπορούν να λειτουργήσουν ως «γέφυρες» προς την αγορά και τις ΜΜΕ. Όλοι αυτοί οι παράγοντες μαζί με τις πρωτοβουλίες και ώριμες ιδέες-προτάσεις των στελεχών, αποτελούν τα δυνατά σημεία της Περιφέρειας.

Οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ποικίλλουν και αφορούν: α) την εύρεση χρηματοδότησης δράσεων Κοινωνικής Καινοτομίας από ευρωπαϊκά και εθνικά κονδύλια, β) την ύπαρξη ευκαιριών συνεργασίας με άλλους φορείς της τετραπλής έλικας εντός και εκτός της Περιφέρειας, και γ) την ενίσχυση της δράσης μέσω της υπάρχουσας εθνικής στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία. Οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται μαζί με τις ήδη καταγεγραμμένες προκλήσεις αποκαλύπτουν ένα κρίσιμο έδαφος για Κοινωνική Καινοτομία, αξιοποιώντας τις δυνάμεις της Περιφέρειας και βελτιώνοντας τις ήδη αποτυπωμένες αδυναμίες.

Από την αναζήτηση πολιτικών και εργαλείων αναδείχθηκαν μεταφέρσιμα/προσαρμόσιμα μέσα: εργαλεία διασύνδεσης-διαβούλευσης-αξιολόγησης, εργαλεία διαχείρισης/παρακολούθησης έργων, βάσεις δεδομένων

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

κοινωνικών δεικτών, coaching & mentoring (π.χ. job center), εργαλεία επιχειρηματικής ωρίμανσης (π.χ. business model) και τυποποίηση διαδικασιών (π.χ. ISO 9001 όπου έχει νόημα), διαδικασία επιχειρηματικής ανακάλυψης για την έξυπνη εξειδίκευση στην Περιφέρεια, μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα αναγνώρισης αναγκών απασχόλησης (ζήτηση και προσφορά) και δικτύωση με αρμόδιους φορείς και λοιπά εμπλεκόμενα μέρη. Η πρόταση είναι να ενσωματωθούν ως «εργαλειοθήκη» μέσα από έναν ενιαίο Κόμβο και μέσω θεματικών δικτύων εφαρμογής.

Για να αξιοποιηθούν τα παραπάνω με τρόπο λειτουργικό, προτείνεται ένας **κοινός μηχανισμός ενσωμάτωσης** που εφαρμόζεται σε κάθε δομή/εργαλείο/δράση που εισάγεται στη Στρατηγική:

(Α) Θεσμική ένταξη και ρόλοι (governance):
Κάθε υφιστάμενο στοιχείο εντάσσεται σε μία λειτουργία της Στρατηγικής (π.χ. *συντονισμός*, *δεδομένα/τεκμηρίωση*, *παραπομπές*, *υπηρεσίες προς πολίτες/επιχειρήσεις*, *χρηματοδότηση/προσκλήσεις*) και ορίζονται υπεύθυνοι (owner), σημεία επαφής και κανάλια λήψης αποφάσεων (steering group & θεματικές ομάδες).

(Β) Προσαρμογή διαδικασιών (process redesign):
Από αποσπασματικές ενέργειες περνάμε σε **κύκλους υπηρεσιών**: ενημέρωση → πρόσβαση/παραπομπή → υποστήριξη → αποτέλεσμα → αξιολόγηση → βελτίωση. Για κάθε εργαλείο περιγράφεται τι αλλάζει για να υπηρετεί σαφώς στόχους κοινωνικής καινοτομίας (π.χ. πιο στοχευμένες διαδρομές ωφελουμένων, εξασφάλιση πρόσβασης για ευάλωτες ομάδες).

(Γ) Κοινά πρότυπα και διαχείριση δεδομένων (data governance):
Υιοθετείται ελάχιστο κοινό σύνολο δεδομένων (minimum dataset), κοινό λεξιλόγιο (κλάδοι, επαγγέλματα, δεξιότητες, ομάδες στόχου), κανόνες ποιότητας και κύκλος επικαιροποίησης. Ενσωματώνονται αρχές **privacy by design** (GDPR, ελαχιστοποίηση δεδομένων, ρόλοι πρόσβασης, ανωνυμοποίηση/ψευδωνυμοποίηση όπου απαιτείται).

(Δ) Δείκτες και λογοδοσία (KPIs):
Για κάθε μεταφερόμενο εργαλείο ορίζονται 2-3 δείκτες που δείχνουν συνεισφορά στη Στρατηγική (π.χ. συμμετοχές, παραπομπές, ολοκλήρωση διαδρομών, συνεργασίες, ικανοποίηση, ισότιμη πρόσβαση).

(Ε) Κινητοποίηση/επικοινωνία και υποστήριξη χρήσης:
Προβλέπεται σταθερός ρυθμός ενημέρωσης (τριμηνιαίες αναφορές προόδου), δράσεις δικτύωσης, και μηχανισμός υποστήριξης χρηστών (helpdesk & φυσικά

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

σημεία υποστήριξης μέσω Δήμων/ΚΕΠ), ώστε τα εργαλεία να χρησιμοποιούνται καθημερινά και να μην «παγώσουν».

Ειδικότερα, ο καμβάς Service Concept 4.2 («Έξυπνη ψηφιακή πλατφόρμα - Παρατηρητήριο Αγοράς Εργασίας Θεσσαλίας») (Εικόνα 14) που χρησιμοποιήθηκε στο εργαστήριο, μπορεί να λειτουργήσει ως οριζόντια υποδομή που εισάγει μέσα στη Στρατηγική τα υπάρχοντα δυνατά σημεία και τα κάνει επιχειρησιακά αξιοποιήσιμα. Η ενσωμάτωσή του δεν προτείνεται ως «ένα ακόμη έργο», αλλά ως μηχανισμός που:

- συγκεντρώνει και επικαιροποιεί δεδομένα ζήτησης/δεξιοτήτων/κατάρτισης,
- υποστηρίζει matching (όπου θεσμικά εφικτό) και "διαδρομές" ωφελουμένων,
- παρέχει εργαλεία για τεκμηριωμένο σχεδιασμό πολιτικών και στοχοθετημένη κατάρτιση,
- ενισχύει δικτύωση (career days, mentoring, συνεργασίες),
- και επιτρέπει μέτρηση/αξιολόγηση (KPIs).

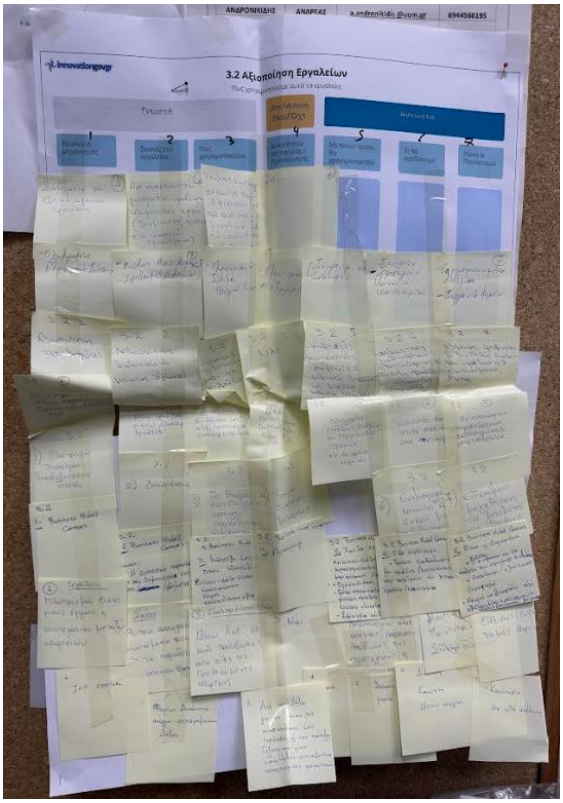
Ενδεικτικά το "πώς" ενσωματώνονται βασικοί φορείς/δομές μέσα από το Παρατηρητήριο παρουσιάζονται κάτωθι:

1. **ΔΥΠΑ (δεδομένα, προγράμματα, σύμβουλοι απασχόλησης):** Ενσωμάτωση με phased approach: αρχικά ανταλλαγή συγκεντρωτικών/ανώνυμων δεδομένων και ενοποίηση καταλόγου προγραμμάτων κατάρτισης· σε επόμενη φάση, όπου θεσμικά επιτρέπεται, διαλειτουργικότητα μέσω API και ροές παραπομπών. *Ενδεικτικοί δείκτες:* αριθμός παραπομπών σε κατάρτιση, αριθμός ωφελουμένων που ολοκληρώνουν διαδρομή, συχνότητα επικαιροποίησης.
2. **Επιμελητήρια & εργοδοτικοί φορείς (ζήτηση δεξιοτήτων, ανάγκες αγοράς):** Θεσμοθετημένος μηχανισμός τακτικής δήλωσης αναγκών (ανά Π.Ε./κλάδο) με κοινό πρότυπο περιγραφής δεξιοτήτων και συμμετοχή σε δράσεις δικτύωσης. *Δείκτες:* αριθμός εργοδοτών ενεργών, αριθμός δηλωμένων αναγκών/θέσεων, αριθμός shortlists/matches.
3. **Πάροχοι κατάρτισης (ΚΕΚ, ΑΕΙ/ΙΕΚ):** Ανάρτηση/επικαιροποίηση προγραμμάτων με κοινά μεταδεδομένα (περιοχή, χρόνος, κόστος, πιστοποίηση, δεξιότητες), και σύνδεση του σχεδιασμού νέων προγραμμάτων με τα "skill gaps" που αναδεικνύει το Παρατηρητήριο. *Δείκτες:* αριθμός προγραμμάτων που επικαιροποιούνται, αριθμός νέων προγραμμάτων βάσει gaps, συμμετοχή ωφελουμένων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

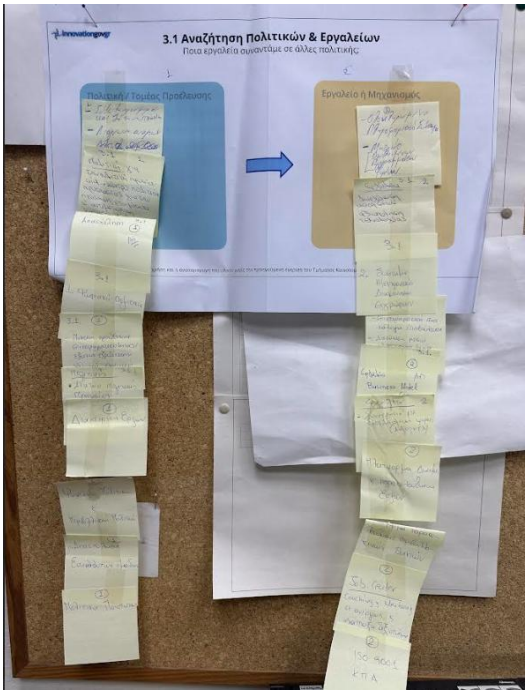
4. **Δήμοι/ΚΕΠ/δομές κοινωνικής υποστήριξης (προσβασιμότητα & ψηφιακό χάσμα):**
   Λειτουργία ως φυσικά σημεία υποστήριξης για δημιουργία προφίλ, καθοδήγηση, παραπομπές και μικρά tutorials, ώστε η πλατφόρμα να είναι συμπεριληπτική (ιδίως για ευάλωτες ομάδες και χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες).
   Δείκτες: αριθμός ωφελουμένων που υποστηρίχθηκαν φυσικά, μείωση εγκατάλειψης (drop-off), ικανοποίηση χρηστών.

Με αυτόν τον τρόπο, τα υφιστάμενα δυνατά σημεία δεν λειτουργούν «παράλληλα» αλλά συνδέονται σε ένα ενιαίο σύστημα: δεδομένα → υπηρεσίες → παραπομπές → αποτελέσματα → αξιολόγηση → βελτίωση.

Εικόνα 25 Καμβάς αξιοποίησης εργαλείων (Ομάδα 3)

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 26 Καμβάς αναζήτησης Πολιτικών & Εργαλείων

Συνολική αποτίμηση του 3ου Μέρους

Το τρίτο μέρος ολοκλήρωσε τη μεθοδολογική πορεία του εργαστηρίου, μεταφέροντας το ενδιαφέρον από τη διαμόρφωση συνεργασιών στην επιλογή των κατάλληλων πολιτικών και εργαλείων εφαρμογής. Μέσα από τη συστηματική αναζήτηση και αξιολόγηση διαθέσιμων μηχανισμών, οι συμμετέχοντες διαμόρφωσαν ένα τεκμηριωμένο σύνολο προτεινόμενων εργαλείων και δράσεων, τα οποία μπορούν να αξιοποιηθούν για την υλοποίηση της στρατηγικής κοινωνικής καινοτομίας. Η ολοκλήρωση του τρίτου μέρους παρείχε στις ομάδες ένα συνεκτικό πλαίσιο μετάβασης από την ανάλυση και τον σχεδιασμό στην πρακτική εφαρμογή και τη διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής.

3.3 Χαρτοφυλάκιο Καινοτομίας

Υλοποίηση του 4ου Μέρους του Εργαστηρίου – Breakout Sessions: Αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε διαφορετικά επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Το τέταρτο μέρος του Εργαστηρίου Καινοτομίας αποτέλεσε το στάδιο κατά το οποίο οι συμμετέχοντες, αξιοποιώντας τα συμπεράσματα και τα ευρήματα που είχαν προκύψει από τα προηγούμενα μέρη του εργαστηρίου, προχώρησαν στη διαμόρφωση και επεξεργασία νέων καινοτόμων ιδεών και λύσεων για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Η συγκεκριμένη ενότητα υιοθέτησε την προσέγγιση του χαρτοφυλακίου καινοτόμων λύσεων, επιδιώκοντας να διευρύνει το πεδίο των πιθανών παρεμβάσεων και στη συνέχεια να οδηγήσει τις ομάδες στην επιλογή των πλέον κατάλληλων και εφικτών ιδεών. Η διαδικασία ακολούθησε μία σταδιακή πορεία, από την παραγωγή μεγάλου αριθμού ιδεών, στην κατηγοριοποίηση και προτεραιοποίησή τους και, τέλος, στην ανάπτυξη μίας συγκεκριμένης ιδέας σε ολοκληρωμένο Service Concept.

Η εργασία πραγματοποιήθηκε σε ομάδες, με την υποστήριξη των εισηγητών/facilitators, οι οποίοι ενθάρρυναν τη συνεργασία, τη δημιουργική σκέψη και την ενεργό συμμετοχή όλων των μελών, χωρίς να προκαθορίζουν το περιεχόμενο των προτάσεων.

Breakout Session 4.1 – Αποτύπωση και διαμόρφωση χαρτοφυλακίου καινοτόμων λύσεων

Η πρώτη δραστηριότητα του τέταρτου μέρους επικεντρώθηκε στην **παραγωγή και στη συνέχεια αξιολόγηση ενός ευρύτερου φάσματος καινοτόμων ιδεών** που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία. Η διαδικασία οργανώθηκε σε δύο διαδοχικά στάδια: την παραγωγή ιδεών και την κατηγοριοποίηση/προτεραιοποίησή τους.

4.1.1 Συγκέντρωση ιδεών – Διαμόρφωση χαρτοφυλακίου

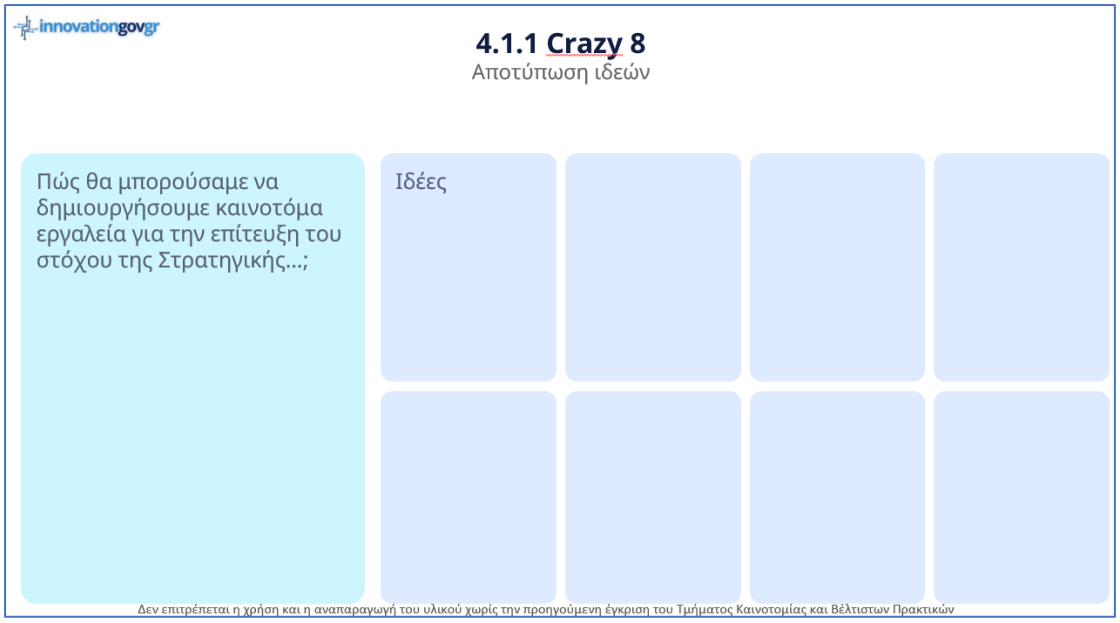
Για την παραγωγή των ιδεών χρησιμοποιήθηκε το εργαλείο **Crazy 8**. Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να προτείνουν και να αποτυπώσουν, σε σύντομο χρονικό διάστημα, **διαφορετικές καινοτόμες ιδέες και πιθανές λύσεις**, με επίκεντρο νέα εργαλεία ή προσεγγίσεις που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής.

Η μεθοδολογία του Crazy 8 αξιοποιήθηκε ως τεχνική γρήγορης παραγωγής ιδεών, ενθαρρύνοντας τα μέλη των ομάδων να υπερβούν τις προφανείς ή ήδη γνωστές λύσεις και να εξετάσουν εναλλακτικές δυνατότητες παρέμβασης.

Κατά τη διαδικασία:

- κάθε μέλος της ομάδας συμμετείχε ενεργά στην παραγωγή ιδεών,
- οι ιδέες αποτυπώθηκαν με σύντομο και περιεκτικό τρόπο,
- ενθαρρύνθηκε η δημιουργία πολλαπλών εναλλακτικών προσεγγίσεων,
- οι ιδέες εξετάστηκαν στη συνέχεια συλλογικά από την ομάδα.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 27 Καμβάς Crazy 8

Σκοπός του Crazy 8 ήταν να διευρυνθεί το πεδίο των πιθανών λύσεων και να δημιουργηθεί ένα αρχικό **χαρτοφυλάκιο καινοτόμων ιδεών**, χωρίς στο αρχικό στάδιο να περιορίζεται η δημιουργικότητα από κριτήρια εφικτότητας ή εφαρμογής.

4.1.2 Κατηγοριοποίηση και προτεραιοποίηση ιδεών

Μετά την παραγωγή των ιδεών, οι ομάδες προχώρησαν στην αξιολόγηση και κατηγοριοποίησή τους μέσω του εργαλείου **Ideas Matrix**.

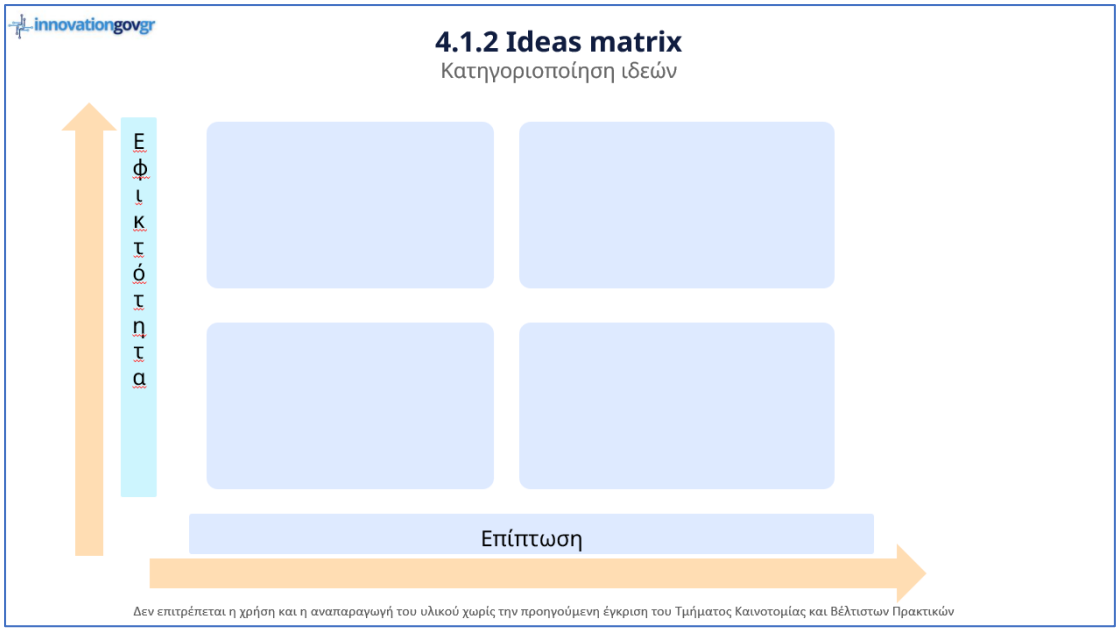
Οι συμμετέχοντες τοποθέτησαν τις ιδέες που είχαν παραχθεί στη μήτρα, λαμβάνοντας υπόψη δύο βασικές διαστάσεις:

- **τον αναμενόμενο βαθμό επίδρασης (impact)** της κάθε ιδέας και
- **τον βαθμό εφικτότητας (feasibility)** της υλοποίησής της.

Με τον τρόπο αυτό οι ομάδες μπόρεσαν να διακρίνουν τις ιδέες που παρουσιάζουν υψηλή δυνητική επίδραση και ταυτόχρονα είναι περισσότερο εφαρμόσιμες, από εκείνες που απαιτούν μεγαλύτερη προετοιμασία, πόρους ή οργανωτικές/θεσμικές προσαρμογές.

Η διαδικασία πραγματοποιήθηκε συλλογικά, με τους facilitators να ενθαρρύνουν τη συζήτηση και να υποστηρίζουν την ομάδα στην αποσαφήνιση των κριτηρίων αξιολόγησης. Στο τέλος, οι ομάδες προχώρησαν στην **προτεραιοποίηση των ιδεών** και στην επιλογή εκείνης που θεωρήθηκε καταλληλότερη για περαιτέρω επεξεργασία.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 28 Καμβάς "Ideas matrix"

Σκοπός του καμβά Ideas Matrix ήταν η μετάβαση από την ευρεία παραγωγή ιδεών στην τεκμηριωμένη επιλογή των πλέον υποσχόμενων προτάσεων, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη συγκεκριμένων και εφαρμόσιμων καινοτόμων λύσεων.

Breakout Session 4.2 – Ανάπτυξη σεναρίων καινοτόμων λύσεων

Το δεύτερο breakout session του Μέρους 4 επικεντρώθηκε στη μετατροπή της επιλεγμένης ιδέας σε ένα πιο ολοκληρωμένο και συνεκτικό **σενάριο καινοτόμου λύσης**.

Κάθε ομάδα ολοκλήρωσε με την αξιολόγηση και την προτεραιοποίηση των ιδεών της, και στη συνέχεια επιλέχθηκε μία συγκεκριμένη ιδέα, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο περαιτέρω επεξεργασίας μέσω του εργαλείου Service Concept.

Η ομάδα επεξεργάστηκε την επιλεγμένη ιδέα και διαμόρφωσε ένα αρχικό σενάριο εφαρμογής της, εξετάζοντας τον τρόπο με τον οποίο αυτή θα μπορούσε να λειτουργήσει στην πράξη και να ανταποκριθεί στις ανάγκες και στις προκλήσεις που είχαν αναδειχθεί στα προηγούμενα στάδια του εργαστηρίου.

Η συμπλήρωση του Service Concept πραγματοποιήθηκε συνεργατικά και αξιοποίησε:

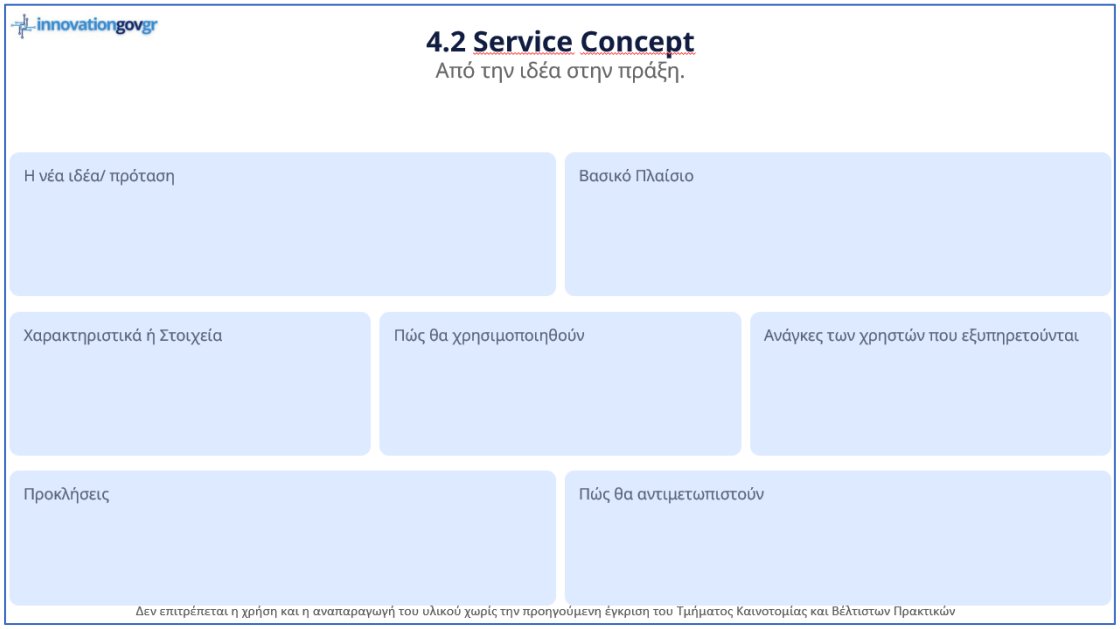
- τα ευρήματα από τη χαρτογράφηση της κοινωνικής πρόκλησης,
- την ανάλυση των ενδιαφερόμενων μερών,
- τα αποτελέσματα της διερεύνησης των συνεργασιών,

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- τα διαθέσιμα εργαλεία πολιτικής,
- τις ιδέες που προέκυψαν κατά το Crazy 8,
- και την αξιολόγηση των ιδεών μέσω της Ideas Matrix.

Με τον τρόπο αυτό, η ανάπτυξη της λύσης δεν πραγματοποιήθηκε απομονωμένα, αλλά ως **συνέχεια της συνολικής μεθοδολογικής διαδρομής του εργαστηρίου**.

Οι συμμετέχοντες κατέληξαν σε ένα αρχικό σενάριο καινοτόμου λύσης και, παράλληλα, επέλεξαν την τελική ιδέα που θα παρουσίαζαν στην ολομέλεια του εργαστηρίου.

Εικόνα 29 Καμβάς "Service Concept"

Σκοπός του Service Concept ήταν η περαιτέρω ωρίμανση της επιλεγμένης ιδέας και η μετατροπή της σε μία περισσότερο συγκεκριμένη, συνεκτική και εφαρμόσιμη πρόταση καινοτομίας, η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω ανάπτυξης μετά την ολοκλήρωση του εργαστηρίου.

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τα αποτελέσματα των εργαλείων Crazy 8, Ideas matrix και Service Concept (βλ. εργαλεία 4.1.1, 4.1.2, 4.2), η κύρια πρόκληση που τίθεται προς διαχείριση είναι η ισότιμη πρόσβαση στην πληροφορία και η αποτελεσματική ενημέρωση για υπηρεσίες και δράσεις, με τρόπο συμμετοχικό και συμπεριληπτικό. Το χαρτοφυλάκιο οργανώνεται ως δέσμη παρεμβάσεων που ενισχύουν τη Στρατηγική στα στάδιά της (Συντονισμός, Υλοποίηση, Ανατροφοδότηση) και συνδυάζουν φυσικά και ψηφιακά κανάλια, συμμετοχή πολιτών και μηχανισμούς μάθησης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Ιδέες και προτεραιότητες (Ideas matrix)

- Εύκολες με μεγάλη επίπτωση: 1) ψηφιακά πάνελ δυναμικής ενημέρωσης σε δημόσιους χώρους, 2) σημεία/σταθμοί κατάθεσης άποψης με υποστήριξη ψηφιακά αναλφάβητων και μικρά ανταποδοτικά κίνητρα· ανοιχτές ενημερώσεις και περίπατοι ενημέρωσης, 3) εργαστήρια συνδιαμόρφωσης πολιτικών (ιδίως με ευάλωτες ομάδες) και προοπτική one-stop shop/ενιαίας βάσης δεδομένων και 4) χρήση παιχνιδοποίησης (gamification) για διάχυση πληροφορίας
- Στρατηγική επένδυσης: μασκότ, διαδραστικό παιχνίδι στα κοινωνικά δίκτυα και θεματικό φεστιβάλ με δωρεάν εκδηλώσεις και ανταποδοτικότητα (πόντοι/κληρώσεις)
- Εύκολη αλλά περιορισμένη: 1) avatars/πολλαπλασιαστές για ενίσχυση μηνύματος στα κοινωνικά δίκτυα και 2) αξιοποίηση ambassadors ως πρεσβευτών ενημέρωσης.

Σενάρια λύσεων ανά στάδιο της Στρατηγικής

- Συντονισμός: εργαστήρια συν-διαμόρφωσης και κοινή «γραμμή» επικοινωνίας ανά ομάδα-στόχο, ενεργοποίηση ambassadors/avatars ως πολλαπλασιαστών και ορισμός σημείων επαφής σε δομές/υπηρεσίες για ενιαία εφαρμογή
- Υλοποίηση: πολυκαναλική ενημέρωση με ψηφιακά πάνελ, δράσεις πεδίου (ανοιχτές ενημερώσεις/περίπατοι), και ψηφιακή διάχυση με στοιχεία παιχνιδιού ώστε να αυξάνεται η εμβέλεια και η επαναληπτική έκθεση στο μήνυμα
- Ανατροφοδότηση: σημεία κατάθεσης άποψης με υποστήριξη, ερωτηματολόγια και παιχνιδοποιημένες (gamified) δράσεις συλλογής feedback, ώστε οι ανάγκες να καταγράφονται και να επιστρέφουν σε κύκλο βελτίωσης πολιτικών και υπηρεσιών.

Καινοτόμα έργα που απαιτούνται

- Υποδομή πολυκαναλικής ενημέρωσης: πάνελ, φυσικές δράσεις ενημέρωσης και ψηφιακή διάχυση (social media/gamification) με κοινό περιεχόμενο και προσβάσιμη γλώσσα.
- Σημεία συμμετοχής και ανατροφοδότησης πολιτών: σταθμοί κατάθεσης άποψης με ανθρώπινη υποστήριξη για μη εξοικειωμένους χρήστες και απλά ανταποδοτικά κίνητρα
- Μηχανισμός συνδιαμόρφωσης και παραπομπής: περιοδικά εργαστήρια με πολίτες/ευάλωτες ομάδες και σταδιακή σύνδεση με one-stop shop και ενιαία τεκμηρίωση αιτημάτων/ερωτημάτων
- Εκστρατεία εμπλοκής (επένδυση): μασκότ/φεστιβάλ και διαδραστικές δράσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για διεύρυνση κοινού και σταθερή εμπλοκή

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Κεντρική λύση (Service concept)

Ως κεντρικό καινοτόμο έργο αναπτύχθηκε η πρόταση μιας ψηφιακής εφαρμογής με κινούμενη ομιλούμενη εικόνα (persona/avatar), προσβάσιμη από όλες τις ομάδες και αξιοποιήσιμη σε όλες τις δομές/υπηρεσίες, σε κάθε συσκευή και σε απομακρυσμένα σημεία. Η λύση βασίζεται σε persona, δεδομένα και AI, με φιλικότητα χρήσης και καταγραφή ερωτημάτων χρηστών που τροφοδοτεί τον συν-σχεδιασμό. Προβλέπεται πολυκαναλική λειτουργία (ψηφιακά, Smart TV, δια ζώσης, τηλεφωνικά) και αντιμετώπιση κινδύνων (ορατότητα, προσωπικά δεδομένα, απρόσωπη επικοινωνία) με εκπαίδευση, διαβούλευση, διασύνδεση φορέων και κατά περίπτωση επιστημονική υποστήριξη.

ΟΜΑΔΑ 2

Οι ιδέες που προτάθηκαν συνοψίζονται στα ακόλουθα:

1. **Μεταφορά καλών πρακτικών:** γνώσεις από ανάλογες περιπτώσεις
2. **Εξ' αποστάσεως υπηρεσίες:** για ΑΜΕΑ, πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόνοιας και υγείας (πχ. ψυχιατρική υποστήριξη)
3. **Υπηρεσία ανώνυμης αναδοχής μέλους ευάλωτης ομάδες:** υπηρεσίες χρηματοδότησης πλήθους (crowd funding) (στη λογική του Action Aid)
4. **Δημιουργία ψηφιακών υπηρεσιών και φορητών εφαρμογών:** για δήλωση προβλήματος και ανάθεσή του σε χρήστη/φροντιστή από την αρμόδια δημόσια Αρχή.
5. **Εικονικός βοηθός:** AI chatbot για την καθοδήγηση του ωφελούμενου
6. **Διενέργεια έρευνας στους ωφελούμενους:** με ψηφιακά ερωτηματολόγιο και την ανάλυσή τους με μηχανική μάθηση για τη διαμόρφωση μοντέλων γνώσης.
7. **Εμψυχωτικές συναυλίες:** για την προσέλκυση, ενεργοποίηση και ενδυνάμωση των ωφελούμενων, ώστε να λάβουν γνώση των σχετικών δράσεων.

ΟΜΑΔΑ 3

Με βάση τα ευρήματα του εργαστηρίου, οι ιδέες επίλυσης των προκλήσεων μπορούν να αποτυπωθούν σε ένα αρχικό χαρτοφυλάκιο καινοτομίας με έργα-πυρήνες, ανά στάδιο της Στρατηγικής:

• Συντονισμός: Δημιουργία Κόμβου/Πλατφόρμας Κοινωνικής Καινοτομίας Θεσσαλίας (ενιαία πληροφόρηση, μητρώο δράσεων και εταίρων, ημερολόγιο δικτύου, διαδικασίες συνεργασίας).

• Πλατφόρμα δικτύωσης και παρακολούθησης (dashboard) για έργα και κοινωνικούς δείκτες, με δυνατότητα δημόσιας διάχυσης επιλεγμένων δεδομένων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

• Χρήση Business Model Canvas (ή παραλλαγών του) για σχεδιασμό/ωρίμανση κοινωνικών καινοτόμων παρεμβάσεων, με έμφαση σε ωφελούμενους, αξία και βιωσιμότητα.

• Μηχανισμοί διαφάνειας και δημοσιότητας (ενιαία ενημέρωση, ανοικτά δεδομένα όπου είναι εφικτό, αναφορές προόδου).

• Job center / mentoring & coaching: συμβουλευτική και καθοδήγηση για νέους/ομάδες-στόχους και κοινωνικές επιχειρήσεις.

• Ρίσκα/περιορισμοί: δυσκολία συλλογής δεδομένων, χρόνος και διοικητικό βάρος, έλλειψη πόρων και δεξιοτήτων, πιθανός κατακερματισμός αν δεν υπάρχει κεντρικός συντονισμός.

• Συντονισμός: Οργάνωση ετήσιας θεματικής «εκδρομής/μελέτης πεδίου» (study visit) για ανταλλαγή καλών πρακτικών και ενδυνάμωση της κοινότητας πρακτικής.

• Υλοποίηση: Πρόγραμμα στήριξης για ίδρυση/ωρίμανση νεοφυών επιχειρήσεων και ενίσχυση ΜΜΕ, με έμφαση σε πράσινη και ψηφιακή μετάβαση (mentoring, εργαλεία επιχειρηματικού μοντέλου, πρόσβαση σε χρηματοδότηση).

• Υλοποίηση: Πρόγραμμα Νεολαίας-Δεξιοτήτων-Απασχόλησης (κατάρτιση, διασύνδεση με εργοδότες, job center, πρακτική/μαθητεία).

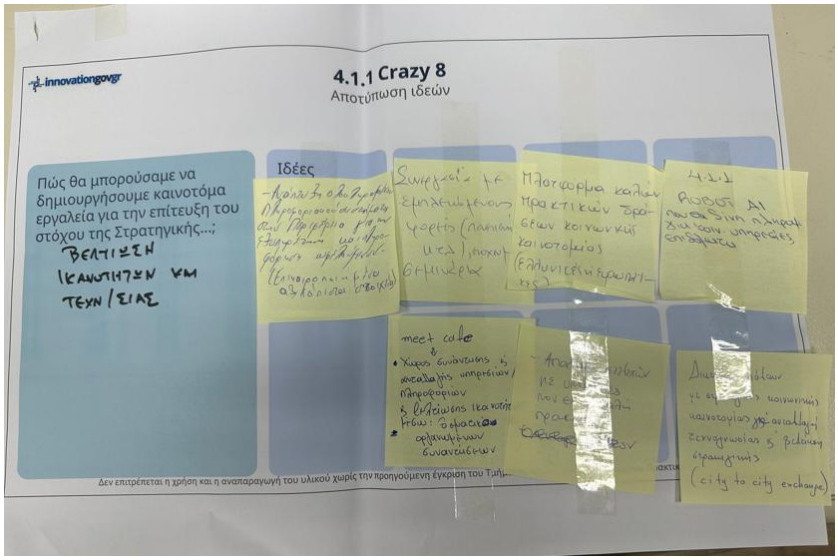
• Υλοποίηση: Ενδυνάμωση κοινωνικής οικονομίας και ενεργοποίηση τοπικών κοινοτήτων (στήριξη ΚοινΣΕπ, τοπικά εργαστήρια συν-σχεδιασμού).

• Υλοποίηση: Στοχευμένο πρόγραμμα για νέους αγρότες και καινοτομία στην αγροδιατροφή (εργαλεία τύπου LEADER, πιλοτικές δράσεις στην ύπαιθρο).

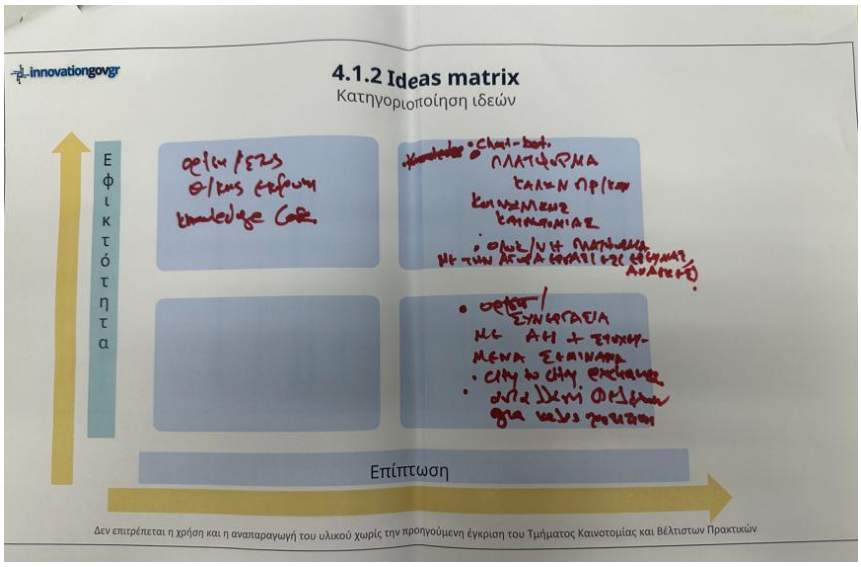
• Υλοποίηση: Δομές ενίσχυσης για νέες μητέρες/οικογένειες και παιδιά (π.χ. επέκταση/αναβάθμιση υπηρεσιών τύπου ΚΔΑΠ) και παρεμβάσεις προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία.

• Ανατροφοδότηση: Πλατφόρμα παρακολούθησης έργων και κοινωνικών δεικτών (dashboard), με διαδικασίες αξιολόγησης, μάθησης και δημόσιας διάχυσης αποτελεσμάτων.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 30 Καμβάς "Crazy 8" (Ομάδα 3)

Εικόνα 31 Καμβάς "Ideas matrix" (Ομάδα 3)

Ακόμη, στο εργαστήριο, η ομάδα 3 δούλεψε σε μία εξειδικευμένη ιδέα -πρόταση (Service Concept) με τίτλο «Έξυπνη και ολοκληρωμένη πλατφόρμα-Παρατηρητήριο Αγοράς Εργασίας Θεσσαλίας». Η εν λόγω ιδέα αποτελεί μια έξυπνη ψηφιακή πλατφόρμα "Παρατηρητήριο Αγοράς Εργασίας Θεσσαλίας" που συγκεντρώνει, επικαιροποιεί και παρουσιάζει αξιόπιστα δεδομένα και υπηρεσίες για: (α) επαγγέλματα/θέσεις σε ζήτηση ανά Π.Ε. και κλάδο, (β) απαιτούμενες δεξιότητες (hard/soft/digital/green), (γ) διαθέσιμα προγράμματα κατάρτισης/επανακατάρτισης, (δ) αντιστοίχιση (matching) ανέργων/εργαζομένων με εργοδότες, και (ε) τεκμηριωμένο σχεδιασμό στοχευμένης κατάρτισης και πολιτικών απασχόλησης. Η

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

πλατφόρμα προβλέπεται να διασυνδέεται με τη ΔΥΠΑ και άλλους αρμόδιους φορείς, και να υποστηρίζεται από ισχυρή δικτύωση τοπικών επιχειρήσεων, παρόχων κατάρτισης και θεσμών.

Ειδικότερα παρουσιάζεται το βασικό πλαίσιο της ιδέας . Ο σκοπός της πλατφόρμας είναι η μείωση του mismatch δεξιοτήτων, ταχύτερη πρόσβαση σε εργασία και καλύτερος σχεδιασμός κατάρτισης και πολιτικών απασχόλησης στη Θεσσαλία. Το πεδίο εφαρμογής είναι η Περιφέρεια Θεσσαλίας, με δυνατότητα ανάλυσης ανά Π.Ε., Δήμο, κλάδο και ειδικότητα. Σε αυτή την ιδέα οι εμπλεκόμενοι φορείς θα είναι η Περιφέρεια, η ΔΥΠΑ, τα Επιμελητήρια, οι εργοδοτικοί/κλαδικοί φορείς, οι εκπαιδευτικοί και καταρτιστικοί πάροχοι, οι Δήμοι, το Πανεπιστήμιο, και οι κοινωνικοί εταίροι. Ουσιαστικά ο τρόπος λειτουργίας εστιάζει σε "one-stop shop" για δεδομένα και υπηρεσίες διασύνδεσης, και εργαλεία πρόβλεψης/αναλύσεων. Για την υλοποίηση χρειάζονται σαφείς ρόλοι/αρμοδιότητες, πλαίσιο ποιότητας δεδομένων, προστασία προσωπικών δεδομένων (GDPR) και μηχανισμός τακτικής επικαιροποίησης.

Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά/λειτουργικές ενότητες της ιδέας, η ομάδα 3 κατέληξε στα κάτωθι:

• Πίνακες ελέγχου (dashboards) για ζήτηση/προσφορά εργασίας, μισθούς (όπου επιτρέπεται), τάσεις ανά κλάδο και γεωγραφική περιοχή.

• Χαρτογράφηση δεξιοτήτων ανά επάγγελμα (π.χ. ESCO/εθνικές ταξινομήσεις) και αποτύπωση "skill gaps".

• Μηχανισμός αντιστοίχισης (matching): προφίλ/βιογραφικό → προτάσεις θέσεων → προτάσεις κατάρτισης/διαδρομών (learning & employment pathways).

• Κατάλογος προγραμμάτων κατάρτισης (ΔΥΠΑ, ΚΕΚ, ΑΕΙ/ΙΕΚ κ.ά.) με φίλτρα (περιοχή, χρόνος, κόστος, πιστοποίηση).

• Εργαλεία για εργοδότες: ανάρτηση θέσεων, περιγραφή δεξιοτήτων, πρόσβαση σε "talent pool" και συμμετοχή σε δράσεις δικτύωσης.

• Εργαλεία για φορείς/πολιτική: αναφορές, KPIs, heatmaps και σενάρια πρόβλεψης για τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων.

• Δικτύωση/κοινότητα: events, career days, mentoring και συνέργειες επιχειρήσεων-παρόχων κατάρτισης-θεσμών.

• Διαλειτουργικότητα: API/σύνδεση με ΔΥΠΑ και άλλες βάσεις/μητρώα (όπου θεσμικά και τεχνικά εφικτό).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Παρακάτω παρουσιάζεται το πώς θα χρησιμοποιηθεί (ανά ομάδα χρηστών) η ιδέα της πλατφόρμας ως εξής:

• Άνεργοι/εργαζόμενοι: δημιουργούν προφίλ → βλέπουν επαγγέλματα/θέσεις σε ζήτηση → λαμβάνουν προσωποποιημένες προτάσεις θέσεων/κατάρτισης → κάνουν αιτήσεις/παραπομπές.

• Εργοδότες: δηλώνουν ανάγκες/δεξιότητες → αναρτούν θέσεις → λαμβάνουν shortlist υποψηφίων → συμμετέχουν σε δράσεις δικτύωσης.

• Πάροχοι κατάρτισης: καταχωρούν προγράμματα → παρακολουθούν τάσεις ζήτησης → σχεδιάζουν νέα προγράμματα βάσει πραγματικών αναγκών.

• Περιφέρεια/φορείς πολιτικής: παρακολουθούν δείκτες → εντοπίζουν κενά δεξιοτήτων → χρηματοδοτούν στοχευμένα προγράμματα → αξιολογούν αποτελέσματα.

• Σύμβουλοι απασχόλησης: καθοδηγούν ωφελούμενους με στοιχεία αγοράς και προτεινόμενες διαδρομές ένταξης.

Οι ανάγκες χρηστών που εξυπηρετούνται από αυτή την ιδέα της πλαρφόρμας είναι οι εξής:

• Αξιόπιστη, επικαιροποιημένη τοπική πληροφόρηση για την αγορά εργασίας (όχι γενική/αόριστη).

• Καθοδήγηση “τι να μάθω/πού να στραφώ” με βάση πραγματικές ανάγκες και τάσεις.

• Ταχύτερη διασύνδεση με θέσεις εργασίας και εργοδότες.

• Ορατότητα διαθέσιμων προγραμμάτων κατάρτισης και πιστοποιήσεων.

• Υποστήριξη ένταξης, ιδιαίτερα για νέους, μακροχρόνια ανέργους και ευάλωτες ομάδες.

• Για εργοδότες: πρόσβαση σε κατάλληλους υποψηφίους και μείωση κόστους εύρεσης προσωπικού.

• Για φορείς: καλύτερη στόχευση πόρων και τεκμηριωμένη λήψη αποφάσεων.

Οι κύριες προκλήσεις που μπορούν να εμφανιστούν στην υλοποίηση της ιδέας είναι οι εξής:

• Ποιότητα/επικαιροποίηση δεδομένων και “ένα σημείο αλήθειας” (single source of truth).

• Διαλειτουργικότητα με ΔΥΠΑ και πολλούς φορείς (τεχνικά και θεσμικά).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

• GDPR και εμπιστευτικότητα (προσωπικά δεδομένα και δεδομένα επιχειρήσεων).

• Υιοθέτηση από εργοδότες και ανέργους (κίνητρα, ευχρηστία, εμπιστοσύνη).

• Κάλυψη ψηφιακού χάσματος (χρήστες με χαμηλές ψηφιακές δεξιότητες).

• Βιωσιμότητα και συντήρηση (πόροι, υπευθυνότητες, λειτουργικό μοντέλο).

• Κίνδυνος "στατικής πλατφόρμας" που δεν χρησιμοποιείται καθημερινά.

Τέλος, καταγράφηκαν προτεινόμενοι τρόποι αντιμετώπισης των απειλών που μπορεί να παρουσιαστούν κατά την υλοποίηση της ιδέας ως εξής:

• Πλαίσιο διακυβέρνησης δεδομένων: κανόνες ποιότητας, υπεύθυνοι επικαιροποίησης και τακτικά audits.

• Σταδιακή διασύνδεση (phased approach): αρχικά ελάχιστη λειτουργική σύνδεση (π.χ. ανωνυμοποιημένα/συγκεντρωτικά) και στη συνέχεια πλήρης διαλειτουργικότητα όπου επιτρέπεται.

• Privacy by design: ελαχιστοποίηση δεδομένων, συγκατάθεση, ανωνυμοποίηση/ψευδωνυμοποίηση και ρόλοι πρόσβασης.

• Κίνητρα/αξία για εργοδότες: προβολή, εύκολη ανάρτηση θέσεων, πρόσβαση σε υποψηφίους, συμμετοχή σε δράσεις.

• Απλό UX και "βοηθός διαδρομής": wizard για προφίλ, προτεινόμενα βήματα, mobile-first.

• Υποστήριξη χρηστών: helpdesk, φυσικά σημεία υποστήριξης (ΚΕΠ/Δήμοι/κέντρα προώθησης απασχόλησης), μικρά tutorials.

• Μοντέλο βιωσιμότητας: λειτουργία από Περιφέρεια/φορέα-κόμβο, συνεργασίες, ένταξη σε έργα/προγράμματα και σαφή KPIs (placements, συμμετοχή σε κατάρτιση, ικανοποίηση χρηστών).

Συνολική αποτίμηση του 4ου Μέρους

Το τέταρτο μέρος αποτέλεσε το **δημιουργικό και συνθετικό στάδιο** του Εργαστηρίου Καινοτομίας. Οι συμμετέχοντες αξιοποίησαν τα αποτελέσματα των προηγούμενων breakout sessions και πέρασαν από την ανάλυση των προκλήσεων και του οικοσυστήματος, στην παραγωγή και αξιολόγηση συγκεκριμένων καινοτόμων ιδεών.

Η μεθοδολογική ακολουθία **Crazy 8 → Ideas Matrix → Service Concept** επέτρεψε στις ομάδες να ακολουθήσουν μία σταδιακή διαδικασία: αρχικά να διευρύνουν το πεδίο

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

των πιθανών λύσεων, στη συνέχεια να τις αξιολογήσουν με βάση τον αναμενόμενο αντίκτυπο και την εφικτότητα και, τέλος, να επιλέξουν και να αναπτύξουν μία συγκεκριμένη ιδέα σε ένα αρχικό σενάριο καινοτόμου υπηρεσίας ή παρέμβασης.

Με την ολοκλήρωση του Μέρους 4, κάθε ομάδα διέθετε μία **προτεραιοποιημένη και περαιτέρω επεξεργασμένη πρόταση καινοτόμου λύσης**, η οποία παρουσιάστηκε στη συνέχεια στην ολομέλεια του εργαστηρίου. Η παρουσίαση των προτάσεων αποτέλεσε τη βάση για το επόμενο και τελικό στάδιο, δηλαδή τη **διαμόρφωση του Οδικού Χάρτη για την εφαρμογή της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.**

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 Σύνθεση & Οδικός Χάρτης

Κεφάλαιο 4 Οδικός Χάρτης Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας

4.1 Σχεδιάζοντας έναν Οδικό Χάρτη της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας

Το τελευταίο στάδιο του Εργαστηρίου Καινοτομίας αποτέλεσε τη διαδικασία σύνθεσης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από το σύνολο των προηγούμενων breakout sessions. Μετά την ανάλυση της κοινωνικής πρόκλησης, τη χαρτογράφηση των ενδιαφερόμενων μερών, τη διερεύνηση των δυνατοτήτων συνεργασίας, την αναζήτηση και αξιολόγηση διαθέσιμων εργαλείων πολιτικής και, τέλος, την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και λύσεων, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να παρουσιάσουν στην ολομέλεια τις προτάσεις που διαμόρφωσε κάθε ομάδα. Η διαδικασία αυτή αποτέλεσε το σημείο μετάβασης από την ομαδική επεξεργασία και τον πειραματισμό στη συλλογική αποτίμηση και στην προοπτική εφαρμογής των προτεινόμενων λύσεων.

Στο πλαίσιο της ολομέλειας, κάθε ομάδα παρουσίασε την τελική ιδέα που επέλεξε και ανέπτυξε μέσω του **Service Concept**, αναδεικνύοντας την προτεινόμενη λύση, τη σκοπιμότητά της και τον τρόπο με τον οποίο μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας. Η ανταλλαγή των προτάσεων μεταξύ των ομάδων επέτρεψε τη συγκέντρωση διαφορετικών οπτικών και την ανάδειξη πιθανών σημείων συνέργειας και συμπληρωματικότητας.

Η ολοκλήρωση του εργαστηρίου επικεντρώθηκε, συνεπώς, στη **διαμόρφωση ενός αρχικού Οδικού Χάρτη** για την περαιτέρω αξιοποίηση και εφαρμογή των αποτελεσμάτων. Ο Οδικός Χάρτης αποσκοπεί στη μετατροπή των ιδεών και των προτάσεων που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου σε ένα συνεκτικό

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

πλαίσιο επόμενων βημάτων, προσδιορίζοντας τις βασικές κατευθύνσεις και τις αναγκαίες ενέργειες για τη σταδιακή μετάβαση από τον σχεδιασμό στην εφαρμογή.

Με τον τρόπο αυτό, το τελευταίο στάδιο δεν αποτέλεσε απλώς την τυπική ολοκλήρωση των εργασιών, αλλά **τη σύνδεση της διαδικασίας συν-δημιουργίας με την επόμενη φάση υλοποίησης**, διασφαλίζοντας ότι τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου μπορούν να αξιοποιηθούν ως βάση για συγκεκριμένες δράσεις και περαιτέρω ανάπτυξη της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τα δεδομένα (βλ. εργαλεία 1.4, 2.1, 2.2.1, 3.2, 4.2) ο οδικός χάρτης εφαρμογής του αναθεωρημένου πλαισίου οφείλει να ξεκινά από την κεντρική πρόκληση που ανέδειξε το εργαστήριο: ισότιμη πρόσβαση στην πληροφορία και ενημέρωση, με επαναπροσδιορισμό του στόχου προς συμμετοχική, συμπεριληπτική και πολυκαναλική επικοινωνία. Αυτό συνεπάγεται ότι ο οδικός χάρτης πρέπει να περιγράφει: (α) σαφές πλαίσιο στόχευσης κοινού (με διαφοροποίηση ανά ομάδα-στόχο), (β) κοινές προδιαγραφές προσβάσιμου περιεχομένου (απλή γλώσσα, ειδικά σχεδιασμένο υλικό για ευάλωτες ομάδες, κ.ά.), και (γ) μηχανισμό συμμετοχικής ανάδρασης ώστε η ενημέρωση να μην είναι μονομερής αλλά να τροφοδοτεί τον σχεδιασμό (διαβούλευση, συλλογή αναγκών και ερωτημάτων).

Παράλληλα, ο οδικός χάρτης πρέπει να αποτυπώνει ένα συνεκτικό πλαίσιο συνεργασιών και διακυβέρνησης για τις προτεινόμενες δικτυώσεις (Περιφέρεια–Δήμοι–ΚτΠ, Περιφέρεια–Δήμοι–Σύλλογοι, Υπουργείο–Περιφέρεια κ.ά.), με ρόλους, συχνότητα λειτουργίας, κανόνες λογοδοσίας και βασικά εργαλεία υποστήριξης (π.χ. πλατφόρμα συνεργασίας/διαβούλευσης, αξιοποίηση δομών πρώτης γραμμής για καταγραφή αναγκών, αξιοποίηση/ενίσχυση μηχανισμών δεδομένων). Επιπλέον, πρέπει να εντάσσει ρητά ένα “flagship” καινοτόμο έργο (service concept) ως ενοποιητικό πυρήνα πολυκαναλικής πρόσβασης στην πληροφορία (π.χ. ψηφιακή εφαρμογή/«persona–avatar» με δυνατότητες διάχυσης σε πολλές συσκευές και σημεία), καθώς και έναν κύκλο συνεχούς βελτίωσης (συντονισμός → υλοποίηση → ανατροφοδότηση).

ΟΜΑΔΑ 2

Οι συμμετέχοντες πρότειναν μια διαδικασία ανάπτυξης υπηρεσιών για τους προσδιοριζόμενους ωφελούμενους που θα ξεκινά από την υλοποίηση μιας πλατφόρμας συλλογής πληροφορίας για τη στρατηγική. Θα συνεχίζει με τη διάθεση

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

μηχανισμών μετατροπής της πληροφορίας σε δράση (διαβουλεύσεων, συλλογής ιδεών, προώθησή τους για υλοποίηση και παρακολούθησής τους). Παράλληλα θα αναπτύσσονται δράσεις αλλαγής νοοτροπίας και διαχείρισης της αλλαγής που θα επιτευχθεί από τις προτεινόμενες δράσεις. Τη διενέργεια κύκλων παραγωγής καινοτομίας (κατάθεση ιδεών, επιλογής βάσει κριτηρίων, διαχείρισης υλοποίησης πρωτοτύπων, μέτρησης του αντίκτυπου και κλιμάκωσης). Τέλος, την επικέντρωση στις ομάδες ωφελούμενων και την ενεργοποίησή τους με δράσεις ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, αλλά και την υποστήριξη των αρμόδιων υπηρεσιών ως προς τη διαχείριση της αλλαγής.

Ο χάρτης αυτός μπορεί να υποβοηθηθεί από μια πλατφόρμα που υλοποιείται εύκολα, χωρίς κώδικα με τη χρήση ΤΝ. Οι ειδικοί στην εύρεση λύσεων για τους ωφελούμενους θα μπορούν με τη χρήση κατάλληλων prompts να υλοποιήσουν μια ή περισσότερες πλατφόρμες που να διεκπεραιώνουν τα παραπάνω βήματα.

ΟΜΑΔΑ 3

Με βάση τα ευρήματα του Εργαστηρίου, ο Οδικός Χάρτης οργανώνεται ως μια «διαδρομή υλοποίησης» που μετατρέπει τις προτεραιότητες της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας σε συγκεκριμένες ενέργειες, με σαφείς ρόλους, χρονοπρογραμματισμό και μηχανισμό ανατροφοδότησης. Κεντρική αρχή είναι η σύνδεση δεδομένων, δικτύων και παρεμβάσεων: πρώτα χαρτογράφηση αναγκών και ικανοτήτων (πρόσβαση σε αξιόπιστη πληροφορία), έπειτα ενεργοποίηση/συντονισμός συνεργασιών (θεματικά δίκτυα) και τέλος ωρίμανση/υλοποίηση έργων καινοτομίας με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Ο Οδικός Χάρτης λειτουργεί και ως εργαλείο διοίκησης: εισάγει κοινή γλώσσα (στόχοι, ωφελούμενοι, δείκτες), ιεραρχεί δράσεις σε «γρήγορες νίκες» και δομικές παρεμβάσεις, και προβλέπει κύκλους μάθησης (monitoring - αξιολόγηση - αναπροσαρμογή). Για την Περιφέρεια Θεσσαλίας, αυτό σημαίνει σταθερό σημείο αναφοράς για συντονισμό φορέων (Δήμοι, ΔΥΠΑ, Επιμελητήρια, ΑΕΙ/ΚΕΚ, κοινωνικοί εταίροι) και καλύτερη στόχευση πόρων/προγραμμάτων σε τοπικό επίπεδο (ανά Π.Ε. και κλάδο).

4.2 Σημαντικές Ενέργειες Οδικού Χάρτη

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τα δεδομένα (βλ. εργαλεία 2.1, 2.2.2, 3.2, 4.1.2, 4.2) οι βασικοί άξονες και δράσεις που προκύπτουν τεκμηριωμένα είναι τέσσερις: (1) Διακυβέρνηση & δικτύωση εφαρμογής, (2) Πολυκαναλική, με προσβασιμότητα ενημέρωση και

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

δημοσιότητα, (3) Δεδομένα, τεκμηρίωση, στοχευμένη προσαρμογή, (4) Καινοτόμα εργαλεία εμπλοκής πολιτών.

Σε επίπεδο οροσήμων, προτείνεται:

- Ορόσημο 1ο : Η συγκρότηση και θεσμοποίηση ***Δικτύου Ενδυνάμωσης της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία στην Περιφέρεια Θεσσαλίας***, μέλη του οποίου θα αποτελέσουν οι αρμόδιες κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Δήμων, σε συνεργασία με συλλόγους/φορείς πολιτών, κοινωνικές δομές πρώτης γραμμής και, κατά περίπτωση, ιδιωτικούς παρόχους κοινωνικών υπηρεσιών. Το υπό διαμόρφωση δίκτυο θα επιφορτιστεί με την αρμοδιότητα της προσαρμογής του τρόπου επικοινωνίας ανά ομάδα-στόχο, την παραγωγή προσβάσιμου υλικού (π.χ. «κοινωνικές ιστορίες», οπτική σήμανση, λιτή γλώσσα), καθώς και την ενεργοποίηση δια ζώσης διαύλων ενημέρωσης για ομάδες με περιορισμένες υλικές δυνατότητες ψηφιακής πρόσβασης ή χαμηλό επίπεδο ψηφιακού εγγραμματισμού.

  Προκειμένου οι δράσεις του δικτύου να καταστούν αντιληπτές από το ομολογουμένως ετερογενές κοινό-στόχο προτείνεται να υιοθετηθεί όλο το φάσμα των ψηφιακών μέσων προβολής και δικτύωσης. Πιο συγκεκριμένα, εργαλεία ενημέρωσης για τις προγραμματιζόμενες δράσεις προτείνεται να αποτελέσουν οι επίσημες ιστοσελίδες και τα πάσης φύσεως ψηφιακά κανάλια των εμπλεκόμενων φορέων. Η προαναφερόμενη ψηφιακή ανάδειξη των γεγονότων θα πρέπει να συνοδευθεί από την αντίστοιχη κάλυψή τους τόσο από τα παραδοσιακά ΜΜΕ όσο και από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ενώ πρωτοβουλίες όπως η δημιουργία σειράς ενημερωτικών βίντεο, η λειτουργία «σημείων» ενημέρωσης τύπου infokiosk, από κοινού με στοχευμένες δράσεις πεδίου και ενημέρωσης από κοινωνικές υπηρεσίες, προκειμένου να επιτευχθεί στην πράξη η συμπερίληψη στην ενημέρωση όλων των ομάδων ωφελούμενων. Με τις παραπάνω μεθόδους επιχειρείται η αξιοποίηση της πολυκαναλικής επικοινωνίας ως μεγιστοποίησης των πιθανών τρόπων ενημέρωσης του κοινού-στόχου.

- Ορόσημο 2ο : Η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων ενδυνάμωσης της κοινωνικής καινοτομίας στους τομείς της ψηφιοποίησης υπηρεσιών, της διαβούλευσης, και της διακυβέρνησης. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται για την καλύτερη οργάνωση και όχι απλώς ψηφιοποίηση ορισμένων κοινωνικών υπηρεσιών, η ανάπτυξη ***Ενιαίου Μητρώου/Πλατφόρμας Ωφελουμένων*** με θεματικές περιοχές και πρόσβαση βάσει ρόλων , ώστε να μειώνεται ο χρόνος πρόσβασης στην πληροφορία και ταυτόχρονα, να διευκολύνεται ο καταμερισμός των αρμοδιοτήτων μεταξύ των δομών.

- Ορόσημο 3ο : Στο χρηματοδοτικό σκέλος, προτείνεται η προώθηση μιας κουλτούρας στρατηγικού σχεδιασμού στον τομέα προγραμματισμού των κοινωνικών επενδύσεων, μέσω σύνδεσης με την κάτωθι προτεινόμενη μεθοδολογία. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η σύσταση ***Παρατηρητηρίου Κοινωνικών Επενδύσεων Περιφέρειας Θεσσαλίας*** , το οποίο θα προβαίνει σε ενδελεχή και τεκμηριωμένη

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

χαρτογράφηση των κοινωνικών αναγκών της Περιφέρειας Θεσσαλίας προκειμένου αυτές να ευθυγραμμίζονται με τις χρηματοδοτικών αποφάσεις της Περιφέρειας. Περαιτέρω, κατόπιν αξιοποίησης των εξειδικευμένων ευρημάτων του προαναφερθέντος παρατηρητηρίου η Περιφέρεια θα προβαίνει στον σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων κοινωνικής συνοχής/ένταξης, συμπεριλαμβάνοντας δράσεις για την προσβασιμότητα στην ενημέρωση και την ενίσχυση ψηφιακού/διαγενεακού γραμματισμού. (π.χ. θεματικό φεστιβάλ και διαδραστικές δράσεις με ανταποδοτικότητα), με σαφείς προδιαγραφές κλιμάκωσης.

- Ορόσημο 4ο : Ως καινοτόμο εργαλείο εκδημοκρατισμού της πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες η Ομάδα 1 ανέδειξε την ανάπτυξη ψηφιακής εφαρμογής, υπό τη μορφή ***Ενοποιημένης "Πύλης" Προσβασιμότητας στην Πληροφόρηση και Ενημέρωση***, επικουρούμενη από κινούμενη ομιλούμενη εικόνα (persona/avatar) ως εμβληματικής υπηρεσιακής λύσης, προσβάσιμης από όλες τις ομάδες και αξιοποιήσιμη σε όλες τις δομές/υπηρεσίες, σε κάθε συσκευή και σε απομακρυσμένα σημεία. Ο ενσωματωμένος στην πύλη ψηφιακός βοηθός ωφελούμενων κοινωνικών υπηρεσιών σχεδιάζεται κατά την πρώτη φάση υλοποίησης του έργου να εκπαιδευτεί από ερωτήματα τα οποία προκύπτουν μέσω της καθημερινής εξυπηρέτησης των ωφελούμενων από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

ΟΜΑΔΑ 2

Βάσει των ιδεών οι οποίες αναδείχθηκαν από την Ομάδα 2 , τα ορόσημα που θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν στον Οδικό Χάρτη προτείνεται να διακριθούν στους εξής άξονες:

1. Συλλογή και κατανόηση αναγκών
2. Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών υποστήριξης της παραγωγής καινοτομίας για τους ωφελούμενους
3. Διαχείριση της αλλαγής
4. Ενεργοποίηση των ωφελούμενων

Ειδικότερα, κατόπιν υιοθέτησης της μεθοδολογίας του Εργαστηρίου Καινοτομίας από την Ομάδα 2, αναδείχθηκαν τα κατωτέρω ορόσημα:

- Ορόσημο 1ο : Η διενέργεια ηλεκτρονικής έρευνας με κοινό-στόχο τους ωφελούμενους και αντικείμενο το είδος και την έκταση των ζητούμενων κοινωνικών υπηρεσιών και κατόπιν αυτής την ανάλυσή των απαντήσεων με μοντέλα που χρησιμοποιούν μηχανική μάθηση για τη διαμόρφωση μοντέλων γνώσης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Ορόσημο 2ο : Ο σχεδιασμός νέας υπηρεσίας, η οποία θα παρέχεται από τις κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η ανάπτυξη της ***Πλατφόρμας Κοινωνικής Υποστήριξης Περιφέρειας Θεσσαλίας,*** η οποία θα υποστηρίζει με τη μέθοδο της χρηματοδότησης πλήθους (crowd funding) υπηρεσία ανώνυμης αναδοχής μέλους ευάλωτης ομάδας, κατά το πρότυπο της σχετικής παρεχόμενης υπηρεσίας από την γνωστή ΜΚΟ Action Aid.
- Ορόσημο 3ο : Η διοργάνωση εμψυχωτικών συναυλιών με στόχο την προσέλκυση, ενεργοποίηση και ενδυνάμωση των ωφελούμενων, ώστε να λάβουν γνώση των σχετικών δράσεων.
- Ορόσημο 4ο : Η ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών : για δήλωση προβλήματος και ανάθεσή του σε χρήστη/φροντιστή από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία στο πλαίσιο της Περιφέρειας ή του Δήμου.

ΟΜΑΔΑ 3

Οι βασικοί άξονες ενεργειών που προτείνεται να ενταχθούν στον Οδικό Χάρτη είναι: (α) «Δεδομένα & Τεκμηρίωση» (παρατηρητήρια/δείκτες, εργαλεία ανάλυσης και διακυβέρνηση δεδομένων), (β) «Δίκτυα & Συντονισμός» (θεματικά δίκτυα συνεργασίας, σαφείς ρόλοι και μηχανισμοί διαβούλευσης), (γ) «Στοχευμένες Παρεμβάσεις & Κατάρτιση» (προγράμματα για νέους, ΜΜΕ, κοινωνική οικονομία και ευάλωτες ομάδες, προσαρμοσμένα στις ανάγκες ανά Π.Ε./κλάδο) και (δ) «Παρακολούθηση & Αποτελέσματα» (KPI, dashboards, αξιολόγηση και δημόσια διάχυση επιλεγμένων δεδομένων).

Ενδεικτικά ορόσημα:

- Ορόσημο 1ο : Η ανάπτυξη και υλοποίηση έξυπνης πλατφόρμας με τίτλο «***Παρατηρητήριο Αγοράς Εργασίας Περιφέρειας Θεσσαλίας***», προς αντιμετώπιση της πρόκλησης της αναντιστοιχίας μεταξύ των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και των διαθέσιμων θέσεων εργασίας, του εύλογου χρονικού διαστήματος πλήρωσης των κενών θέσεων εργασίας και του κατακερματισμένου μεταξύ των περιφερειακών ενοτήτων σχεδιασμού των πολιτικών απασχόλησης στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Η εν λόγω πλατφόρμα πρόκειται να συγκεντρώσει, παρουσιάσει και επικαιροποιήσει δεδομένα και υπηρεσίες αναφορικά με: (α) τους επαγγελματικούς κλάδους οι οποίοι παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες ελλείψεις σε προσωπικό ανά περιφερειακή ενότητα, (β) τις απαιτούμενες δεξιότητες ανά θέση εργασίας (προτείνεται η διάκριση μεταξύ σκληρών/ήπιων/ψηφιακών και πράσινων) (γ) τα διαθέσιμα προγράμματα κατάρτισης/επανακατάρτισης (δ) την αντιστοίχιση (matching) μεταξύ των βιογραφικών του εργατικού δυναμικού και ιδίως των ανέργων και

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

συγκεκριμένων θέσεων εργασίας , και (ε) τον τεκμηριωμένο σχεδιασμό στοχευμένης κατάρτισης και πολιτικών απασχόλησης.

Με στόχο την εξασφάλιση της βέλτιστης στόχευσης του έργου προτείνεται η διαλειτουργικότητα της ψηφιακής πλατφόρμας με το σχετικό μητρώο της ΔΥΠΑ, καθώς και άλλων αρμόδιων φορέων. Επιπλέον, κρίσιμη κρίνεται η συνεργασία για την ολοκλήρωση του έργου αυτού με τις τοπικές επιχειρήσεις, καθώς και τους τοπικούς παρόχους επαγγελματικής κατάρτισης.

- Ορόσημο 2ο : Επαναπροσδιορισμός του στόχου της Στρατηγικής για την πρόκληση του από κάτω προς τα πάνω σχεδιασμού της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας για μια ευαίσθητη ομάδα της Περιφέρειας Θεσσαλίας, συγκεκριμένα τους Νέους Αγρότες. Πρόκειται για ομάδα ωφελούμενων που μπορεί να ανανεώσει πληθυσμιακά την περιοχή και να περιορίσει το κρίσιμο ζήτημα της γήρανσης του πληθυσμού. Οι κύριοι δρώντες αυτού του στόχου είναι οι εκπρόσωποι της τετραπλής έλικας και συγκεκριμένα εκπαιδευτικοί φορείς με εξειδίκευση σε αγροτικά θέματα, η Περιφέρεια Θεσσαλίας, ο οικείος Δήμος, οι τοπικοί αγροτικοί σύλλογοι, μεμονωμένοι αγρότες και το ΓΕΩΤΕΕ. Κύριος στόχος η δημιουργία κατόπιν διαβούλευσης μιας πλατφόρμας -κόμβου για τη διασύνδεση και συντονισμό της διαδικασίας.

- Ορόσημο 3ο : Εξειδίκευση και διεύρυνση των ομάδων ωφελούμενων, ιδίως των πληθυσμών εκείνων που παρουσιάζουν δυσκολία εντοπισμού ή/και προσβασιμότητας τόσο στις ίδιες τις υπηρεσίες όσο και στην σχετική με αυτές ενημέρωση. Ενδεικτικά προτείνονται: άτομα σε δυσπρόσιτες/απομακρυσμένες (ιδίως ορεινές) περιοχές και νέοι σε απομονωμένα χωριά, ηλικιωμένοι που διαβιούν μόνοι χωρίς υποστηρικτικό δίκτυο, άτομα με αναπηρία (και οπτικές/αισθητηριακές αναπηρίες), Ρομά, άστεγοι, ψυχικά ασθενείς, ψηφιακά αναλφάβητοι, γονείς, φροντιστές/συμπαραστάτες, άτομα με νευροδιαφορετικότητα (π.χ. ενήλικες στο φάσμα αυτισμού) και άτομα που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές.

Ορόσημο 4ο : Προγραμματισμός και υλοποίηση δράσεων mentoring & coaching με στόχο την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και καθοδήγησης με κοινό-στόχο τόσο τους νέους αγρότες όσο και τους ωφελούμενους προκειμένου να επιτυγχάνεται στην πράξη η στόχευση του περιεχομένου της υπηρεσίας

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

4.3 Ανάπτυξη Ικανότητας της Περιφέρειας

ΟΜΑΔΑ 1

Με βάση τα δεδομένα (βλ. εργαλεία 1.1, 1.2.3, 2.2.2, 3.2), για την περαιτέρω ενίσχυση της ικανότητας υλοποίησης απαιτείται στοχευμένο πρόγραμμα οργανωσιακής ενδυνάμωσης με έμφαση στις δεξιότητες, την κοινή μεθοδολογία και τη διαχείριση της αλλαγής. Το εργαστήριο ανέδειξε ελλείψεις σε επικοινωνία και συντονισμό, δεξιότητες κατάρτισης και αντίσταση στην αλλαγή, καθώς και ανάγκη για οργανωμένη συνεργασία και σαφή δέσμευση των φορέων. Συνεπώς, προτείνονται:

(α) επιδοτούμενες/στοχευμένες εκπαιδεύσεις για στελέχη της Περιφέρειας και των Δήμων σε θέματα προσβάσιμης επικοινωνία, συμμετοχικού σχεδιασμού και εργαλείων συνεργασίας,

(β) “εργαλειοθήκη εφαρμογής” (οδηγοί, πρότυπα συνεργασίας, ρόλοι και αρμοδιότητες)

(γ) μηχανισμός διαχείρισης της αλλαγής (εσωτερική ενημέρωση, κίνητρα, χρόνος προσαρμογής), ώστε να μειωθούν οι αντιδράσεις και να ενισχυθεί η κουλτούρα καινοτομίας

Παράλληλα, απαιτείται ενίσχυση της διοικητικής και τεχνικής ικανότητας για την λειτουργία των δικτύων και τη δέσμευση των εταίρων, καθώς οι συμμετέχοντες έθεσαν ως προϋπόθεση τη σαφή καταγραφή της δέσμευσης των διοικήσεων, τη διάθεση των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, το χρονοδιάγραμμα και την εκπαίδευση, ενώ ως κινδύνους ανέφεραν την έλλειψη εργαλείων, κινήτρων, χρόνου, την γραφειοκρατία και την αδιαφορία. Άρα, κρίσιμες ενέργειες είναι:

(α) η σύσταση/υποστήριξη της λειτουργίας των δικτύων με τακτική παρακολούθηση και οικονομική/τεχνική υποστήριξη

(β) οι τυποποιημένες διαδικασίες λογοδοσίας και αξιολόγησης (δείκτες, ενδιάμεσες συναντήσεις)

(γ) η ενίσχυση υποδομών και εργαλείων που μειώνουν το διοικητικό φόρτο (π.χ. κοινά πρωτόκολλα συνεργασίας, οργανωμένη ανταλλαγή γνώσης και τεχνικών μέσων).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΟΜΑΔΑ 2

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας είναι η μόνη που διαθέτει ορισμένη στρατηγική για την κοινωνική καινοτομία, η οποία εναρμονίζεται με την εθνική στρατηγική. Η στρατηγική της ικανότητα μπορεί να ενισχυθεί με τη διαμόρφωση του προτεινόμενου δικτύου φορέων, αλλά και την εκπόνηση και υλοποίηση πρωτοκόλλων συνεργασιών, όπως ορίστηκε προηγουμένως.

Επιπλέον, με την υλοποίηση και λειτουργία των αναγκαίων ψηφιακών υποδομών που θα συλλέγουν πληροφορία για τις ομάδες ωφελουμένων, θα τη μετατρέπουν σε γνώση, θα συστρατεύουν τους εμπλεκόμενους στο σχεδιασμό λύσεων και θα τις μετατρέπουν σε έργο.

ΟΜΑΔΑ 3

Για την αποτελεσματική υλοποίηση της Στρατηγικής απαιτείται ενίσχυση της οργανωσιακής ικανότητας της Περιφέρειας σε τρεις διαστάσεις: (α) διοίκηση/διαχείριση έργων και προγραμμάτων (PMO, σαφείς διαδικασίες, πρότυπα παρακολούθησης), (β) ικανότητα διακυβέρνησης δεδομένων (ποιότητα, ρόλοι, επικαιροποίηση, προστασία προσωπικών δεδομένων) και (γ) ικανότητα συντονισμού οικοσυστήματος (διευκόλυνση συνεργασιών, συμμετοχικές διαδικασίες, κοινή «γλώσσα» ωφελουμένων και αξίας).

Προτείνονται πρακτικά βήματα: ορισμός υπευθύνων ανά θεματικό άξονα και ανά Π.Ε., πρόγραμμα στοχευμένης εκπαίδευσης στελεχών (data literacy, αξιολόγηση, κοινωνική καινοτομία), δημιουργία «εργαλειοθήκης» προτύπων (templates, οδηγίες, KPI), και μόνιμος μηχανισμός τεχνικής υποστήριξης σε συνεργασία με Πανεπιστήμιο/ερευνητικούς φορείς. Παράλληλα, απαιτείται σχέδιο βιωσιμότητας (πόροι λειτουργίας, συντήρηση/επικαιροποίηση πλατφορμών, κίνητρα συμμετοχής φορέων και επιχειρήσεων).

4.4 Δημοσιότητα Στρατηγικής

ΟΜΑΔΑ 1

Η δημοσιότητα της Στρατηγικής χρειάζεται να αντιμετωπίσει τη βασική διαπίστωση του εργαστηρίου (βλ. εργαλεία 1.1, 1.3.2): ότι η αποτελεσματικότητα της εφαρμογής υπονομεύεται από τα εμπόδια στην πρόσβαση στην πληροφορία και την ενημέρωση, ιδίως για ευάλωτες ομάδες. Για να μην δημιουργηθούν νέοι αποκλεισμοί, οι δράσεις δημοσιότητας οφείλουν να είναι πολυκαναλικές, προσαρμοσμένες ανά κοινό και να

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

συνδυάζουν ψηφιακά και δια ζώσης μέσα, όπως περιγράφηκε στον επαναπροσδιορισμό (Re-framing).

Προτεινόμενο πακέτο δράσεων δημοσιότητας:

- Τοπική/δια ζώσης ενημέρωση "πρώτης γραμμής": εκδηλώσεις σε τοπικό επίπεδο και δράσεις ενημέρωσης από Δήμους, με έμφαση σε ομάδες που δεν μετακινούνται ή δυσκολεύονται με τις ορολογίες
- Πόρτα-πόρτα και στοχευμένη διαμεσολάβηση για ομάδες με χαμηλή ψηφιακή πρόσβαση ή χαμηλό γραμματισμό, ως ρητά προτεινόμενη μέθοδος προσέγγισης
- Σημεία ενημέρωσης (infokiosk) & υλικό "εύκολης κατανόησης" (απλή γλώσσα, οπτική σήμανση, "κοινωνικές ιστορίες"), ώστε το μήνυμα να είναι προσβάσιμο σε ευάλωτες ομάδες
- Δράσεις ψηφιακού/διαγενεακού γραμματισμού (δωρεάν σεμινάρια ψηφιακών δεξιοτήτων, εκπαιδευτικές ομάδες εφαρμογής της Στρατηγικής), για να μειωθεί ο ψηφιακός αποκλεισμός που εμποδίζει τη λήψη υπηρεσιών
- Συνεχής συμμετοχική ανατροφοδότηση: ενσωμάτωση καναλιών συλλογής ερωτημάτων/εμπειριών των χρηστών ώστε η δημοσιότητα να λειτουργεί ως μηχανισμός βελτίωσης υπηρεσιών (όχι απλή προβολή)
- Εκστρατεία ενημέρωσης σε συνδυασμό καναλιών (ψηφιακή παρουσία, ενημερωτικό υλικό/αποστολές, στοχευμένη διάχυση), όπως προβλέπεται ως κατεύθυνση στο Σχέδιο Δράσης για την ενημέρωση της κοινωνίας

ΟΜΑΔΑ 2

Δίνοντας έμφαση στις ομάδες των ωφελούμενων που προσδιορίστηκαν, προτάθηκαν δράσεις σε διάφορα επίπεδα:

1. Εντός της Περιφέρειας Θεσσαλίας: για την ενημέρωση για τη στρατηγική και τη διαμόρφωση της κατάλληλης νοοτροπίας αλλαγής (εκδηλώσεις, newsletter, εκπαιδευτικά σεμινάρια σε συνεργασία με το ΕΚΔΔΑ).
2. Σε φορείς των ωφελούμενων: με ενημερωτικές εκδηλώσεις έως στοχευμένες εκπαιδεύσεις με παρουσίαση καλών πρακτικών.
3. Για τους ωφελούμενους: συναυλίες και ενημερωτικές εκδηλώσεις για την ενεργοποίησή τους.

ΟΜΑΔΑ 3

Για τη δημοσιότητα της Στρατηγικής προτείνονται: ενιαία ταυτότητα/σήμανση για τις δράσεις κοινωνικής καινοτομίας της Περιφέρειας, κεντρική σελίδα/κόμβος ενημέρωσης με τακτική επικαιροποίηση, και ετήσιο ημερολόγιο εκδηλώσεων (workshops, career days, mentoring, θεματικές συναντήσεις δικτύων).

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Συμπληρωματικά, προτείνεται τριμηνιαία/εξαμηνιαία αναφορά προόδου με βασικούς δείκτες, προβολή ιστοριών επιτυχίας και «μετάφραση» των αποτελεσμάτων σε απλή γλώσσα για πολίτες και επιχειρήσεις. Όπου είναι εφικτό, επιλεγμένα συγκεντρωτικά δεδομένα να δημοσιεύονται ανοικτά (open data) ώστε να ενισχύεται η διαφάνεια και η αξιοποίηση από το οικοσύστημα.

Ο ΟΔΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

Η σύνθεση των αποτελεσμάτων των τριών ομάδων εργασίας ανέδειξε έναν κοινό προσανατολισμό για την ενίσχυση και την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας στη Θεσσαλία. Ο Οδικός Χάρτης που προέκυψε δεν περιορίζεται στην υλοποίηση μεμονωμένων καινοτόμων δράσεων, αλλά διαμορφώνει μια ολοκληρωμένη «διαδρομή υλοποίησης», η οποία συνδέει **την τεκμηρίωση των αναγκών, τη συνεργασία και δικτύωση των φορέων, την ενεργοποίηση των ωφελούμενων, την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων και τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων**.

Κοινή διαπίστωση των ομάδων αποτελεί η ανάγκη μετάβασης από μια αποσπασματική προσέγγιση σε ένα **συνεκτικό και συμμετοχικό μοντέλο κοινωνικής καινοτομίας**, με σαφείς ρόλους, σταθερούς μηχανισμούς συνεργασίας, κοινή γλώσσα, αξιόπιστα δεδομένα και ενεργό συμμετοχή των πολιτών και των ωφελούμενων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην άρση των εμποδίων πρόσβασης στην πληροφορία και στην ανάπτυξη πολυκαναλικών και προσβάσιμων τρόπων ενημέρωσης, ώστε η Στρατηγική να απευθύνεται αποτελεσματικά και στις ευάλωτες ομάδες.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο Οδικός Χάρτης οργανώνεται γύρω από **τέσσερις αλληλοσυμπληρούμενους πυλώνες**:

1. **Διακυβέρνηση, δικτύωση και συμμετοχή**

Δημιουργία και ενεργοποίηση σταθερών δικτύων μεταξύ Περιφέρειας, Δήμων, δημόσιων φορέων, ΔΥΠΑ, Επιμελητηρίων, ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών φορέων, κοινωνικών εταίρων και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Απαιτούνται σαφείς ρόλοι και αρμοδιότητες, πρωτόκολλα συνεργασίας, μηχανισμοί διαβούλευσης και λογοδοσίας, καθώς και ενεργή συμμετοχή των ωφελούμενων στον σχεδιασμό και την εφαρμογή των παρεμβάσεων.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας συμμετέχει στα σχήματα διοίκησης με ρόλους ανάλογα με τη φύση και τον σκοπό των δικτύων: Θεσμικός ρόλος, συντονισμός, χρηματοδότηση, παρατηρητής κλπ.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

2. Δεδομένα, τεκμηρίωση και ψηφιακές υποδομές

Ανάπτυξη αξιόπιστης βάσης δεδομένων και μηχανισμών συλλογής, διαχείρισης και αξιοποίησης πληροφορίας για τις ανάγκες των ωφελούμενων, τις κοινωνικές προκλήσεις και την πορεία των παρεμβάσεων. Η αξιοποίηση ψηφιακών υποδομών, dashboards, δεικτών και εργαλείων ανάλυσης των αποτελεσμάτων εφαρμογής της στρατηγικής θα υποστηρίζει τον τεκμηριωμένο σχεδιασμό, την καλύτερη στόχευση των πόρων και τη λήψη αποφάσεων. Τα δεδομένα αξιοποιούνται σε όλο τον κύκλο πολιτικής και παράγουν νέα γνώση.

3. Καινοτόμες και στοχευμένες παρεμβάσεις

Μετατροπή των αναγκών και των ιδεών σε συγκεκριμένα έργα και υπηρεσίες, με έμφαση στις ευάλωτες ομάδες, στους νέους, στην απασχόληση, στην κοινωνική οικονομία και στις τοπικές ανάγκες. Προτείνεται η αξιοποίηση πιλοτικών εφαρμογών, εργαλείων συμμετοχικού σχεδιασμού, ψηφιακών υπηρεσιών, μηχανισμών αντιστοίχισης καινοτόμων λύσεων και δράσεων κατάρτισης και mentoring.

4. Παρακολούθηση, αξιολόγηση, μάθηση και διάχυση

Καθιέρωση κύκλου συνεχούς βελτίωσης **«σχεδιασμός → υλοποίηση → παρακολούθηση → αξιολόγηση → αναπροσαρμογή»**, με σαφείς δείκτες αποτελέσματος και κοινωνικού αντίκτυπου. Παράλληλα, απαιτείται συστηματική δημοσιότητα, ενιαία ταυτότητα της Στρατηγικής, κεντρικός κόμβος ενημέρωσης, προβολή καλών πρακτικών και, όπου είναι εφικτό, ανοικτή διάθεση συγκεντρωτικών δεδομένων.

Προτεινόμενη διαδρομή υλοποίησης

Η υλοποίηση του Οδικού Χάρτη μπορεί να αναπτυχθεί σταδιακά σε τρεις χρονικούς ορίζοντες:

- ***Βραχυπρόθεσμα – Θεμελίωση (0–6 μήνες):***
  Η πρώτη φάση έχει ως βασική επιδίωξη τη δημιουργία των θεσμικών, οργανωτικών και πληροφοριακών προϋποθέσεων για την εφαρμογή της Στρατηγικής. Προτεραιότητα δίνεται στη συστηματική κατανόηση των αναγκών των ωφελούμενων, στη συγκρότηση των δικτύων συνεργασίας και στον καθορισμό των μηχανισμών διακυβέρνησης.
  Στην πρώτη φάση προτείνεται η υλοποίηση οροσήμων:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- ***Ορόσημο 1ο: Συλλογή και ανάλυση των αναγκών των ωφελούμενων.***

Προτείνεται η διενέργεια ηλεκτρονικής έρευνας με κοινό-στόχο τους ωφελούμενους των κοινωνικών υπηρεσιών, και αντικείμενο την καταγραφή του είδους, της έντασης και των χαρακτηριστικών των αναγκών τους. Η ανάλυση των δεδομένων δύναται να πραγματοποιηθεί με εργαλεία μηχανικής μάθησης, με στόχο την αναγνώριση προτύπων και τη δημιουργία μοντέλων γνώσης που θα υποστηρίζουν την καλύτερη στόχευση των παρεμβάσεων. Παράλληλα, η εν λόγω ανάλυση θα πρέπει να συμπληρώνεται από ποιοτικές και συμμετοχικές διαδικασίες, προκειμένου να μην αποκλείονται ομάδες με περιορισμένη ψηφιακή πρόσβαση ή χαμηλό επίπεδο ψηφιακού εγγραμματισμού.

- ***Ορόσημο 2ο: Συγκρότηση και θεσμοποίηση Δικτύου Ενδυνάμωσης της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία.***

Το προτεινόμενο Δίκτυο θα λειτουργεί ως βασικός μηχανισμός συντονισμού της διαδικασίας αναμόρφωσης της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία της Περιφέρειας Θεσσαλίας. Μέλη του θα αποτελούν οι αρμόδιες κοινωνικές υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Δήμων, σύλλογοι και φορείς πολιτών, κοινωνικές δομές πρώτης γραμμής και, κατά περίπτωση, ιδιωτικοί πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών.

Στις αρμοδιότητες του περιλαμβάνονται η προσαρμογή της επικοινωνίας ανά ομάδα-στόχο, η παραγωγή προσβάσιμου ενημερωτικού υλικού, η ενεργοποίηση δια ζώσης διαύλων ενημέρωσης και η διασύνδεση των φορέων που συμμετέχουν στην υλοποίηση της Στρατηγικής.

- *Ορόσημο 3ο: Ορισμός και εξειδίκευση των ομάδων-στόχων.*

Με βάση τα ευρήματα της διαδικασίας συλλογής και ανάλυσης αναγκών, θα εξειδικεύονται οι ομάδες ωφελούμενων στις οποίες θα κατευθύνονται οι παρεμβάσεις. Ιδιαίτερη έμφαση θα δίνεται σε πληθυσμούς που αντιμετωπίζουν δυσκολίες εντοπισμού ή πρόσβασης τόσο στις κοινωνικές υπηρεσίες όσο και στην σχετική πληροφόρηση, όπως λ.χ. άτομα που διαβιούν σε ορεινές περιοχές, ηλικιωμένοι άνευ οικογενειακού δικτύου, άτομα με αναπηρία, Ρομά, άστεγοι, άτομα με ψυχικές ή άλλες ευαλωτότητες, ψηφιακά αναλφάβητοι, φροντιστές και άτομα με νευροδιαφορετικότητα, καθώς και άτομα που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές.

- ***Ορόσημο 4ο : Σχεδιασμός του πλαισίου διακυβέρνησης και συνεργασίας***.

Παράλληλα με τη συγκρότηση του Δικτύου, θα καθοριστούν οι ρόλοι, οι αρμοδιότητες και τα πρωτόκολλα συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και οι αναγκαίες διαδικασίες ανταλλαγής και διακυβέρνησης δεδομένων. Στο στάδιο αυτό θα προσδιοριστούν και οι βασικοί δείκτες παρακολούθησης της

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

αναμόρφωσης της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- ***Μεσοπρόθεσμα – Ενεργοποίηση και πιλοτική εφαρμογή (6–18 μήνες):***

Η δεύτερη φάση αφορά τη μετάβαση από τον σχεδιασμό στην εφαρμογή. Κεντρικό ρόλο αποκτά η ανάπτυξη κοινών ψηφιακών υποδομών, η ενεργοποίηση των ωφελούμενων και η υλοποίηση πιλοτικών υπηρεσιών και παρεμβάσεων.

- ***Ορόσημο 5ο: Ανάπτυξη της Ενιαίας Πύλης Προσβασιμότητας στην Πληροφόρηση και Ενημέρωση***.

Προτείνεται η ανάπτυξη ενοποιημένης ψηφιακής «Πύλης» που θα λειτουργεί ως κοινό σημείο πρόσβασης στην πληροφόρηση αναφορικά με τις παρεχόμενες κοινωνικές υπηρεσίες, δράσεις και διαθέσιμες δυνατότητες υποστήριξης. Η πύλη θα σχεδιαστεί με όρους καθολικής προσβασιμότητας και θα είναι προσβάσιμη από διαφορετικές συσκευές και για χρήστες που βρίσκονται σε απομακρυσμένες περιοχές.

Εμβληματικό στοιχείο του εν λόγω οροσήμου αποτελεί η ανάπτυξη ψηφιακού βοηθού με τη μορφή κινούμενης ομιλούμενης εικόνας (persona/avatar), ο οποίος θα εκπαιδεύεται με βάση πραγματικά ερωτήματα που προκύπτουν από την καθημερινή λειτουργία των κοινωνικών υπηρεσιών.

Η ψηφιακή πύλη θα πλαισιώνεται από πολυκαναλικές επικοινωνιακές δράσεις όπως ενδεικτικά : ιστοσελίδες και ψηφιακά κανάλια των εμπλεκόμενων φορέων, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παραδοσιακά ΜΜΕ, ενημερωτικά βίντεο, infokiosks και στοχευμένες δράσεις πεδίου.

- ***Ορόσημο 6ο: Ανάπτυξη Ενιαίου Μητρώου/Πλατφόρμας Ωφελούμενων.***

Η ανάπτυξη ψηφιακού μηχανισμού καταγραφής και διαχείρισης των ωφελούμενων θα διευκολύνει τον συντονισμό μεταξύ των κοινωνικών υπηρεσιών, την θεματική ταξινόμηση των αναγκών και την πρόσβαση στην πληροφορία βάσει ρόλων. Στόχο αποτελεί η μείωση του χρόνου αναζήτησης πληροφορίας, η αποφυγή επικαλύψεων και η αποτελεσματικότερη κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των δομών.

- ***Ορόσημο 7ο: Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών υποστήριξης και ενεργοποίησης.***

Στο στάδιο της πιλοτικής εφαρμογής θα αναπτυχθούν υπηρεσίες που επιτρέπουν την ηλεκτρονική δήλωση ενός προβλήματος και την ανάθεσή του από την αρμόδια κοινωνική υπηρεσία σε κατάλληλο χρήστη/φροντιστή ή άλλο διαθέσιμο υποστηρικτικό πόρο. Η λειτουργικότητα αυτή θα συνδέει την καταγραφή της ανάγκης με την πραγματική παροχή υποστήριξης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- ***Ορόσημο 8ο: Δημιουργία Πλατφόρμας Κοινωνικής Υποστήριξης Περιφέρειας Θεσσαλίας.***

Προτείνεται η πιλοτική ανάπτυξη πλατφόρμας που θα υποστηρίζει νέες μορφές κοινωνικής αλληλεγγύης και συμμετοχικής χρηματοδότησης, μεταξύ άλλων μέσω μηχανισμών crowdfunding. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να εξεταστεί η δυνατότητα ανώνυμης αναδοχής ή υποστήριξης μέλους ευάλωτης ομάδας, με κατάλληλες ασφαλιστικές δικλείδες προστασίας προσωπικών δεδομένων.

- ***Ορόσημο 9ο: Ενεργοποίηση και ενδυνάμωση των ωφελούμενων.***

Η ύπαρξη ψηφιακών εργαλείων δε θα υποκαταστήσει σαφώς τις δράσεις που προϋποθέτουν φυσική παρουσία και προσφέρον ευκαιρίες για κοινωνικοποίηση, όπως ενημερωτικές και εμψυχωτικές εκδηλώσεις, συναυλίες και θεματικά φεστιβάλ. Στόχος δεν είναι μόνο η δημοσιότητα των δράσεων, αλλά η δημιουργία πραγματικών διαύλων συμμετοχής των ωφελούμενων από την Στρατηγική για την Κοινωνική Καινοτομία της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

- ***Μακροπρόθεσμα : Κλιμάκωση και ενσωμάτωση (18–36 μήνες)***

Η τρίτη φάση αφορά την ωρίμανση των πιλοτικών δράσεων, την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων και τη δημιουργία μόνιμων μηχανισμών τεκμηρίωσης και προσαρμογής της πολιτικής. Εξέχουσα σημασία αποκτά η αξιοποίηση των δεδομένων για τη σύνδεση των κοινωνικών αναγκών με τις επενδυτικές και αναπτυξιακές αποφάσεις της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

- ***Ορόσημο 10ο: Δημιουργία Παρατηρητηρίου Κοινωνικών Επενδύσεων Περιφέρειας Θεσσαλίας.***

Το Παρατηρητήριο θα λειτουργεί ως μηχανισμός συστηματικής χαρτογράφησης και τεκμηρίωσης των κοινωνικών αναγκών της Περιφέρειας και θα υποστηρίζει τη σύνδεσή τους με τις χρηματοδοτικές της αποφάσεις. Τα ευρήματά του θα αξιοποιούνται για τον σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων κοινωνικής συνοχής και ένταξης, συμπεριλαμβανομένων δράσεων προσβασιμότητας στην ενημέρωση και ενίσχυσης του ψηφιακού και διαγενεακού γραμματισμού.

- ***Ορόσημο 11ο: Λειτουργία Παρατηρητηρίου Αγοράς Εργασίας Περιφέρειας Θεσσαλίας.***

Η πλατφόρμα θα συγκεντρώνει και θα επικαιροποιεί δεδομένα σχετικά με τις ελλείψεις προσωπικού ανά Περιφερειακή Ενότητα, τις απαιτούμενες δεξιότητες, τα διαθέσιμα προγράμματα κατάρτισης και επανακατάρτισης και την αντιστοίχιση του ανθρώπινου δυναμικού που αναζητά εργασία με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Η διαλειτουργικότητα με τη ΔΥΠΑ και άλλους αρμόδιους φορείς, σε συνδυασμό με τη συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις και παρόχους επαγγελματικής κατάρτισης, θα επιτρέψει την καλύτερη στόχευση των πολιτικών απασχόλησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων.

- ***Ορόσημο 12ο: Πιλοτική εφαρμογή bottom-up Στρατηγικής για τους Νέους Αγρότες.***

Στο πλαίσιο της σταδιακής εξειδίκευσης της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία, προτείνεται η επιλογή των Νέων Αγροτών ως κομβικής ομάδας-στόχου για την εφαρμογή μιας διαδικασίας από κάτω προς τα πάνω σχεδιασμού πολιτικής. Η ομάδα αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερη στρατηγική σημασία για την αντιμετώπιση της δημογραφικής γήρανσης και την ανανέωση του παραγωγικού δυναμικού της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Η διαδικασία θα βασιστεί στη συνεργασία των εκπροσώπων της τετραπλής έλικας: της Δημόσιας Διοίκησης (Περιφέρεια και Δήμοι), της εκπαιδευτικής και ερευνητικής κοινότητας με εξειδίκευση στα αγροτικά θέματα, του παραγωγικού/επιχειρηματικού οικοσυστήματος (αγροτικοί σύλλογοι, συνεταιρισμοί, επιχειρήσεις και αγρότες) και των ίδιων των Νέων Αγροτών και λοιπών κοινωνικών φορέων.

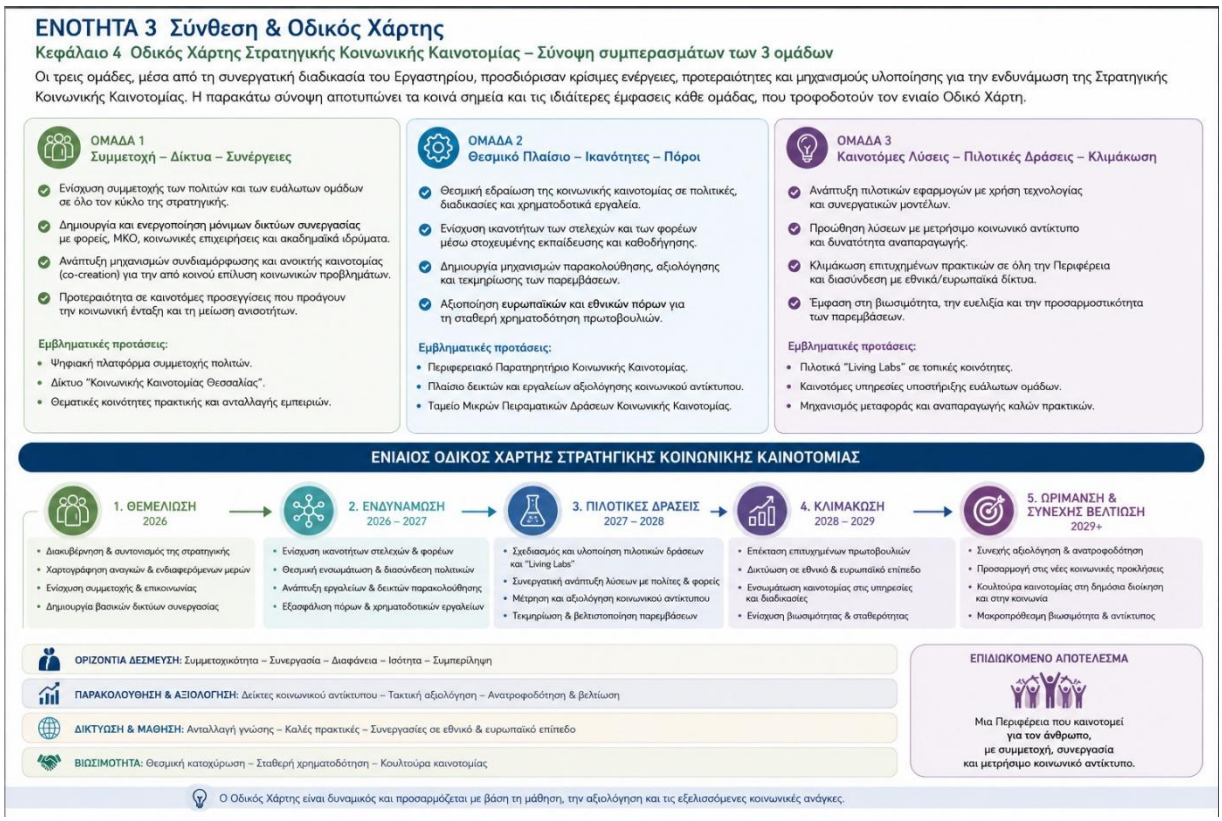
Κεντρικό αποτέλεσμα της διαδικασίας θα αποτελέσει η συνδιαμόρφωση ενός ψηφιακού κόμβου διασύνδεσης και συντονισμού, ο οποίος θα υποστηρίζει την ανταλλαγή γνώσης, τη διαβούλευση, την εκπαίδευση, τη δικτύωση και την πρόσβαση των Νέων Αγροτών σε διαθέσιμες υπηρεσίες και ευκαιρίες.

- ***Ορόσημο 13ο: Mentoring, coaching και στοχευμένη κατάρτιση.***

Η εφαρμογή της αναμορφωμένης Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία θα συμπληρωθεί από προγράμματα mentoring και coaching για τους Νέους Αγρότες και τις λοιπές ομάδες ωφελούμενων. Στόχος είναι η παροχή εξατομικευμένης καθοδήγησης και η προσαρμογή του περιεχομένου των υπηρεσιών στις πραγματικές ανάγκες των χρηστών.

Συνολικά, ο Οδικός Χάρτης του Εργαστηρίου διαμορφώνει ένα ***δυναμικό πλαίσιο εφαρμογής της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας,*** στο οποίο η καινοτομία συνδέεται με την τεκμηριωμένη γνώση, τη συνεργασία, τη συμμετοχή των πολιτών, την ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας και τη συνεχή αξιολόγηση. Η βασική επιδίωξη είναι **η μετάβαση από την παραγωγή μεμονωμένων ιδεών στην *ωρίμανση, υλοποίηση, μέτρηση και κλιμάκωση καινοτόμων παρεμβάσεων με πραγματικό κοινωνικό αντίκτυπο*.**

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Εικόνα 32 Ο Οδικός Χάρτης για την Κοινωνική Καινοτομία

Η παραπάνω σύνθεση αποτυπώνει και οπτικά τη λογική που προέκυψε από το εργαστήριο: **Θεμελίωση → Ενδυνάμωση → Πιλοτική εφαρμογή → Κλιμάκωση → Συνεχής βελτίωση**, με οριζόντιους άξονες τη συμμετοχή, τη δικτύωση, τα δεδομένα, την αξιολόγηση και τη βιωσιμότητα. Η απεικόνιση βασίζεται στα ευρήματα και στα ορόσημα που κατέγραψαν οι τρεις ομάδες.

Κεφάλαιο 5 Αξιολόγηση Εργαστηρίου και Επόμενα Βήματα

5.1 Αξιολόγηση διαδικασίας

Η παρούσα ενότητα αποτυπώνει τη διαδικασία και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του Εργαστηρίου Καινοτομίας που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της παρούσας δράσης. Στόχος της αξιολόγησης ήταν η αποτύπωση της εμπειρίας και της

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

αποτελεσματικότητας των εργαστηρίων, καθώς και η ανατροφοδότηση για τη βελτίωση του σχεδιασμού και της υλοποίησης μελλοντικών παρεμβάσεων.

Για τη συλλογή των δεδομένων, σχεδιάστηκε ειδικό ερωτηματολόγιο σε μορφή ψηφιακής φόρμας, το οποίο συμπληρώθηκε ανώνυμα από τους παρατηρητές που συμμετείχαν στη δράση. Η προσέγγιση αυτή επέτρεψε τη συγκέντρωση ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων από πολλαπλές οπτικές, ενισχύοντας την εγκυρότητα και την πληρότητα της αξιολόγησης.

Η αξιολόγηση μέσω της ειδικής φόρμας πραγματοποιήθηκε σε τρία διακριτά επίπεδα:

1. Αξιολόγηση του περιεχομένου του εργαστηρίου από τους Συμμετέχοντες, εστιάζοντας στην εμπειρία τους, τη θεματολογία και τη χρησιμότητα της διαδικασίας.

2. Αξιολόγηση των Εισηγητών του εργαστηρίου από τους Συμμετέχοντες, με στόχο την αποτίμηση της συνεργασίας, της διάδρασης και της μεθοδολογικής υποστήριξης.

3. Αξιολόγηση για την οργάνωση του εργαστηρίου από τους Συμμετέχοντες και την ανάδειξη προτάσεων βελτίωσης για μελλοντικά εργαστήρια.

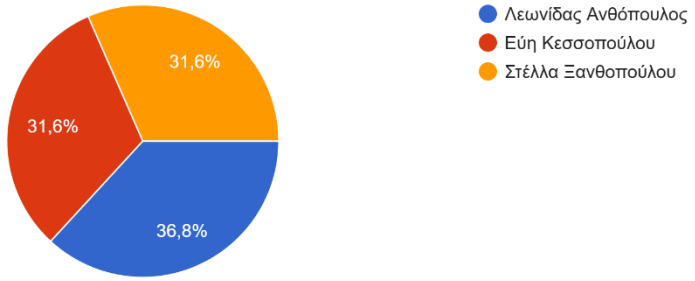
Το ερωτηματολόγιο στάλθηκε προς συμπλήρωση στους 30 συμμετέχοντες που παρευρέθηκαν στο εργαστήριο, εκ των οποίων συνολικά απάντησαν οι 19 συμμετέχοντες, διαμορφώνοντας το ποσοστό απόκρισης κοντά στο 65%. Η συνολική εικόνα των απαντήσεων αποτυπώνει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης από τη διεξαγωγή του εργαστηρίου, τόσο σε όρους περιεχομένου όσο και σε επίπεδο εισηγητών και οργάνωσης. Παρακάτω παρουσιάζονται τα ερωτήματα που τέθηκαν και τα αντίστοιχα ποσοστά των απαντήσεων:

1ο Μέρος: Αξιολόγηση του περιεχομένου και του υλικού του Εργαστηρίου Καινοτομίας

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

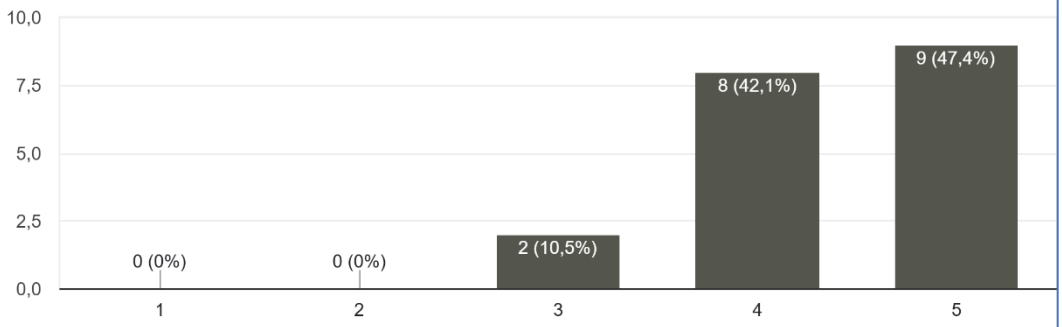
Παρακαλούμε επιλέξτε ποιος από τους παρακάτω Εισηγητές υποστήριξε τις εργασίες της ομάδας σας;

19 απαντήσεις

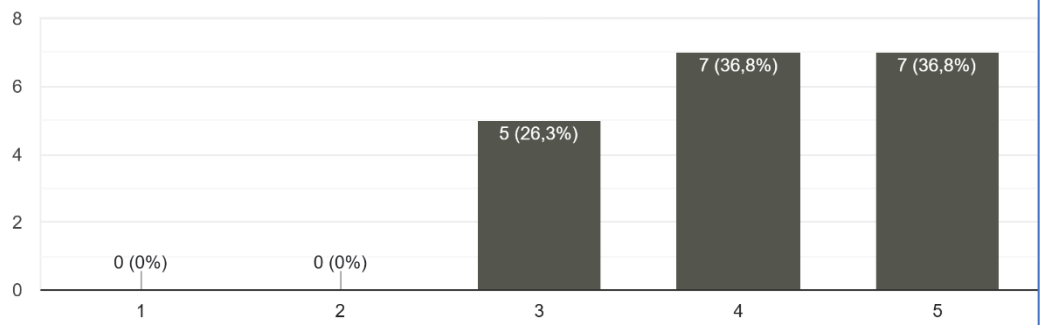
1. Πως κρίνετε το περιεχόμενο και τη θεματολογία του Ε.Κ.; (βαθμολογείστε με κλίμακα από 1-αδιάφορο έως 5-πολύ καλό).

19 απαντήσεις

2. Σε ποιο βαθμό κρίνετε ότι αποκτήσατε νέες γνώσεις, γνωρίσατε νέα εργαλεία και αξιοποιήσατε νέες δεξιότητες μέσα από τη διάδρ...τε με κλίμακα από 1-καθόλου έως 5-πάρα πολύ).

19 απαντήσεις

Συνοπτικά, για την αξιολόγηση του περιεχομένου του Εργαστηρίου Καινοτομίας:

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

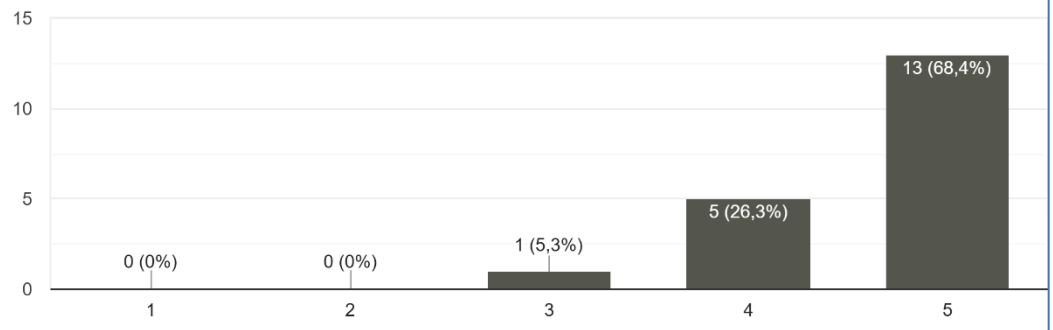
• Η θεματολογία και το περιεχόμενο του Εργαστηρίου αξιολογήθηκαν ιδιαίτερα θετικά, με το **89,5%** των συμμετεχόντων να αποδίδουν βαθμολογία **4 ή 5** και μέσο όρο **4,37/5**, γεγονός που καταδεικνύει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης από το εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

• Η συμβολή του Εργαστηρίου στην απόκτηση νέων γνώσεων, εργαλείων και δεξιοτήτων αξιολογήθηκε επίσης θετικά, με το **73,7%** των συμμετεχόντων να δηλώνουν υψηλό βαθμό ωφέλειας (βαθμολογία **4–5**) και μέση τιμή **4,11/5**, επιβεβαιώνοντας ότι η πλειονότητα αποκόμισε ουσιαστικά μαθησιακά οφέλη από τη συμμετοχή της.

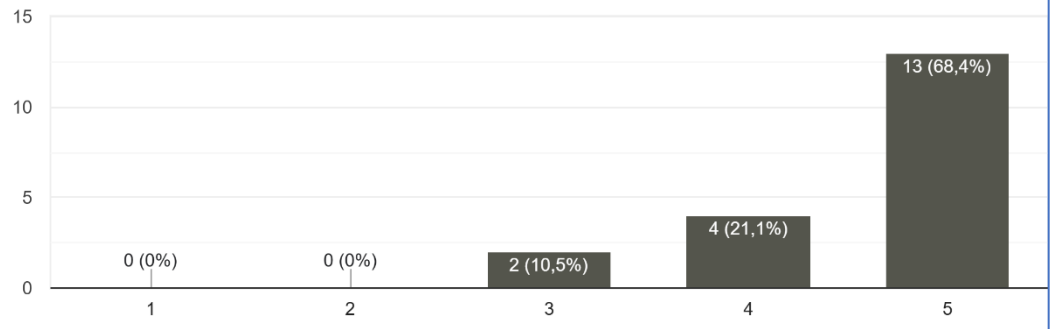
2ο Μέρος: Αξιολόγηση των Εισηγητών του Εργαστηρίου Καινοτομίας

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

1. Παρουσίασε ο Εισηγητής σας με ολοκληρωμένο τρόπο το πλαίσιο των θεματικών που εργαστήκατε στην ομάδα σας; (βαθμολογείστε με κλίμακα από 1-καθόλου έως 5-πάρα πολύ).
19 απαντήσεις

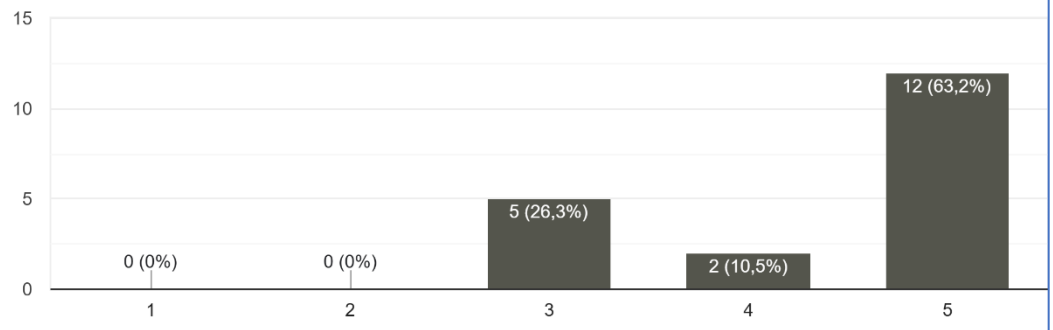

2. Σε ποιο βαθμό κρίνετε ότι ο Εισηγητής σας είχε επαρκείς γνώσεις για το περιεχόμενο του Εργαστηρίου Καινοτομίας ; (βαθμολογείστε με κλίμακα από 1-καθόλου έως 5-πάρα πολύ).
19 απαντήσεις

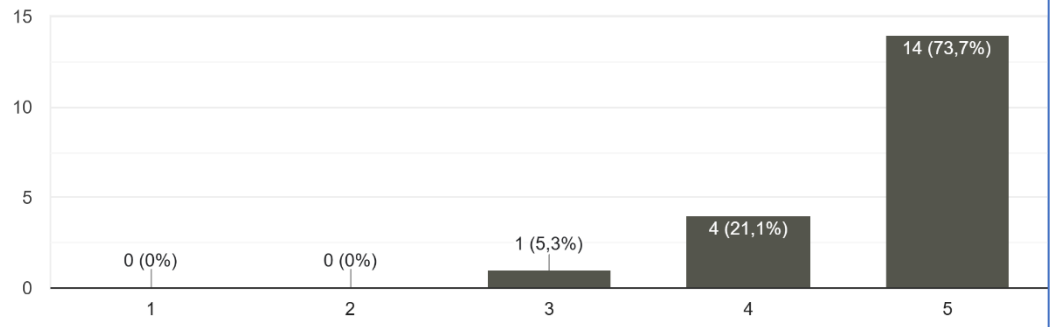

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

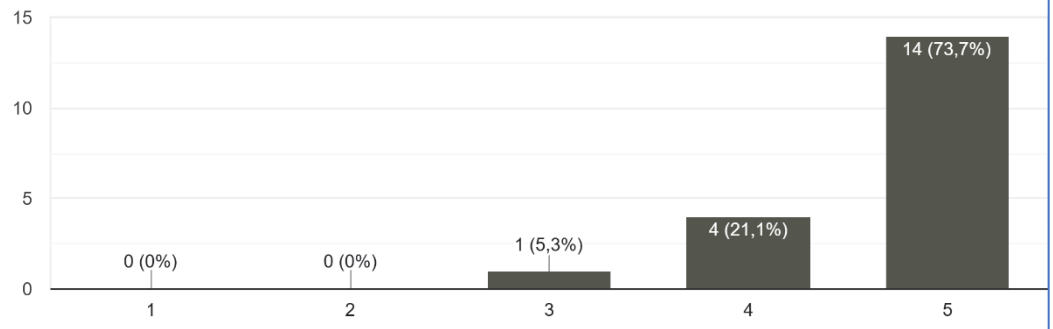
3. Σε ποιο βαθμό ο Εισηγητής σας κατάφερε να σας εμπνεύσει ώστε να ανταποκριθείτε στα ζητούμενα του Εργαστηρίου και να παραδώσετε τ...τε με κλίμακα από 1-καθόλου έως 5-πάρα πολύ).
19 απαντήσεις

4. Σε ποιο βαθμό αισθανθήκατε ότι ο Εισηγητής δημιούργησε κλίμα ομάδας και συντόνισε αποτελεσματικά τα μέλη της; (βαθμολογείστε με κλίμακα από 1-καθόλου έως 5-πάρα πολύ).
19 απαντήσεις

5. Σε ποιο βαθμό συνεισέφερε ο Εισηγητής σας ώστε να αισθανθείτε άνετα και να συμμετέχετε ενεργά στη συζήτηση και στις δραστηριότητες τη...τε με κλίμακα από 1-καθόλου έως 5-πάρα πολύ).
19 απαντήσεις

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Συνοπτικά, για την αξιολόγηση των Εισηγητών του Εργαστηρίου Καινοτομίας:

• Η παρουσίαση του περιεχομένου και των θεματικών από τους εισηγητές αξιολογήθηκε εξαιρετικά θετικά, με το **94,7%** των συμμετεχόντων να αποδίδουν βαθμολογία **4 ή 5** και μέσο όρο **4,63/5**, γεγονός που αναδεικνύει την αποτελεσματική και ολοκληρωμένη υποστήριξη των ομάδων.

• Η επάρκεια γνώσεων των εισηγητών για το αντικείμενο του Εργαστηρίου κρίθηκε ιδιαίτερα υψηλή, καθώς το **89,5%** των συμμετεχόντων την αξιολόγησε με βαθμολογία **4–5**, με μέση τιμή **4,58/5**, επιβεβαιώνοντας την επιστημονική τους κατάρτιση και εξειδίκευση.

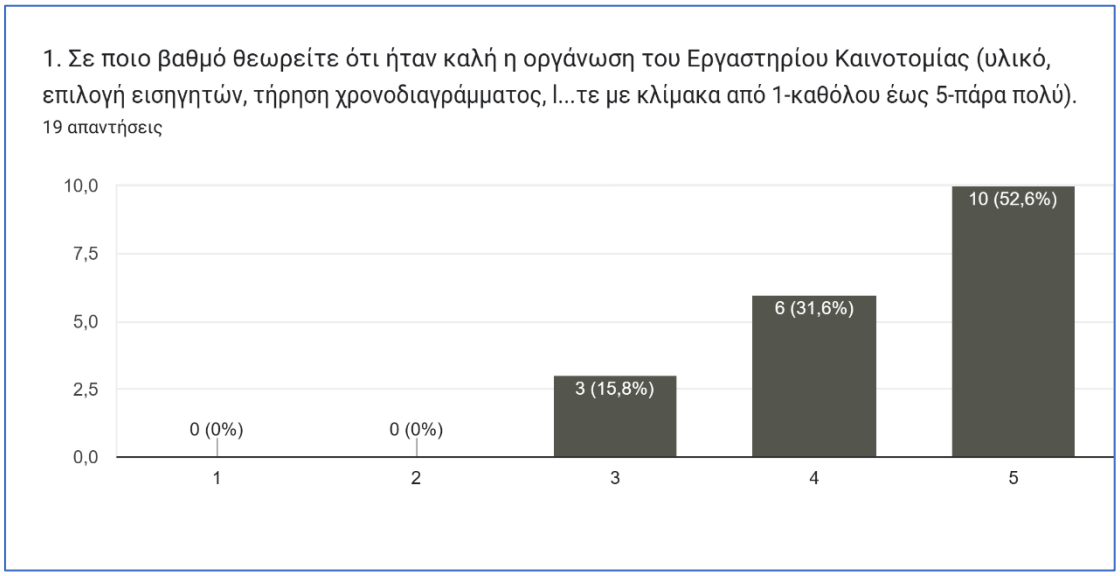
• Η ικανότητα των εισηγητών να εμπνεύσουν τους συμμετέχοντες ώστε να ανταποκριθούν στα ζητούμενα του Εργαστηρίου αξιολογήθηκε θετικά, με το **73,7%** των συμμετεχόντων να δίνουν βαθμολογία **4–5** και μέσο όρο **4,37/5**, καταδεικνύοντας σημαντική, αν και συγκριτικά χαμηλότερη, επίδραση στο πεδίο της εμψύχωσης.

• Η δημιουργία θετικού κλίματος ομάδας και ο αποτελεσματικός συντονισμός των μελών αποτέλεσαν από τα ισχυρότερα σημεία των εισηγητών, με το **94,7%** των συμμετεχόντων να αποδίδουν βαθμολογία **4 ή 5** και μέσο όρο **4,68/5**.

• Αντίστοιχα, η συμβολή των εισηγητών στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ενθάρρυνε την ενεργή συμμετοχή και την άνετη έκφραση των συμμετεχόντων αξιολογήθηκε εξαιρετικά θετικά, με το **94,7%** να δίνει βαθμολογία **4–5** και μέσο όρο **4,68/5**, επιβεβαιώνοντας την ιδιαίτερα θετική εμπειρία συνεργασίας κατά τη διάρκεια του Εργαστηρίου.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

3ο Μέρος: Αξιολόγηση της οργάνωσης του Εργαστηρίου Καινοτομίας και ανάδειξη προτάσεων βελτίωσης

Συνοπτικά, για την αξιολόγηση της οργάνωσης του Εργαστηρίου Καινοτομίας:

• Η συνολική οργάνωση του Εργαστηρίου (εκπαιδευτικό υλικό, επιλογή εισηγητών, τήρηση χρονοδιαγράμματος και οργανωτική υποστήριξη) αξιολογήθηκε ιδιαίτερα θετικά, με το **84,2%** των συμμετεχόντων να αποδίδουν βαθμολογία **4 ή 5** και μέσο όρο **4,37/5**, γεγονός που καταδεικνύει υψηλό επίπεδο ικανοποίησης από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της διοργάνωσης.

• Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η οργανωτική προετοιμασία και η συνολική εμπειρία του Εργαστηρίου ανταποκρίθηκαν σε μεγάλο βαθμό στις προσδοκίες των συμμετεχόντων, ενώ οι περιορισμένες χαμηλότερες αξιολογήσεις δείχνουν ότι υπάρχουν επιμέρους περιθώρια βελτίωσης για μελλοντικές διοργανώσεις.

Βασικές Προτάσεις Βελτίωσης

Συνοπτικά, οι προτάσεις βελτίωσης για την οργάνωση του Εργαστηρίου Καινοτομίας επικεντρώνονται στα εξής:

• **Καλύτερη προετοιμασία των συμμετεχόντων πριν από το Εργαστήριο.** Η συχνότερη πρόταση αφορά την έγκαιρη αποστολή του υποστηρικτικού υλικού (ιδίως του Στρατηγικού Σχεδίου Κοινωνικής Καινοτομίας της Περιφέρειας Θεσσαλίας), καθώς και την παροχή εισαγωγικού ενημερωτικού ή θεωρητικού υλικού, ώστε οι συμμετέχοντες να προσέλθουν καλύτερα προετοιμασμένοι.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

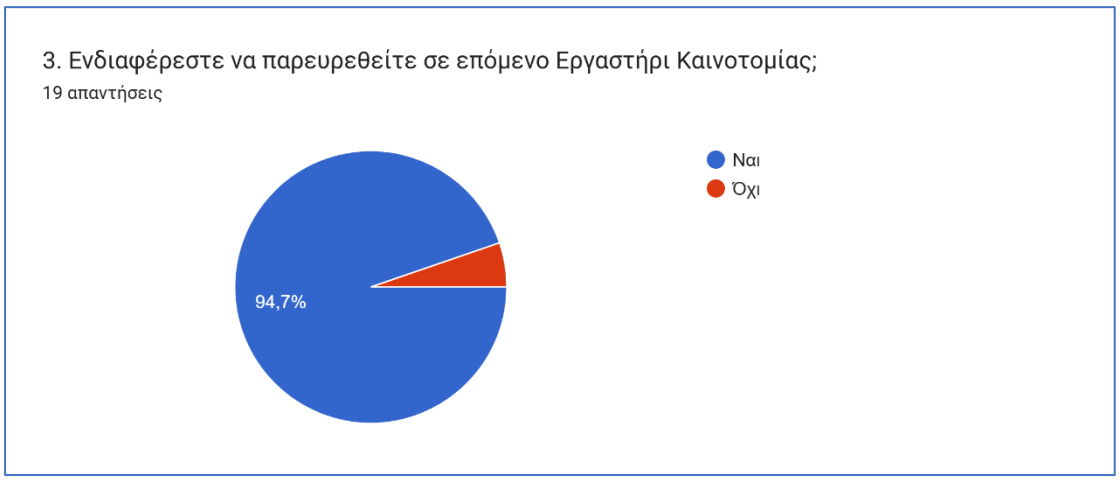
• **Αύξηση της διάρκειας και καλύτερη διαχείριση του χρόνου.** Πολλοί συμμετέχοντες επισήμαναν ότι ο διαθέσιμος χρόνος ήταν περιορισμένος και πιεστικός, προτείνοντας τη διεξαγωγή του Εργαστηρίου σε δύο ημέρες ή, εναλλακτικά, την επιμήκυνση της διάρκειάς του και την αναθεώρηση του χρονοδιαγράμματος.

• **Περισσότερη εστίαση στη θεματολογία.** Διατυπώθηκαν προτάσεις για περιορισμό του αριθμού των θεματικών ενοτήτων, καλύτερες κατευθυντήριες οδηγίες προς τις ομάδες και διοργάνωση πιο στοχευμένων θεματικών εργαστηρίων, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερο βάθος στην επεξεργασία των ζητημάτων.

• **Βελτιώσεις σε οργανωτικά ζητήματα.** Μεμονωμένες προτάσεις αφορούσαν την επιλογή μεγαλύτερου χώρου διεξαγωγής, την απλούστευση ορισμένων μεθοδολογικών εργαλείων (π.χ. της διαδικασίας με τα χαρτάκια) και τον καλύτερο συντονισμό του Εργαστηρίου με παράλληλες εκδηλώσεις ή ημερίδες.

• **Ιδιαίτερα θετική συνολική αποτίμηση.** Παρά τις επιμέρους προτάσεις βελτίωσης, αρκετοί συμμετέχοντες δήλωσαν ότι η οργάνωση, η μεθοδολογία και η υλοποίηση του Εργαστηρίου ήταν άρτιες, εκφράζοντας συγχαρητήρια προς τους διοργανωτές και τους εισηγητές για τον επαγγελματισμό και την αποτελεσματικότητά τους.

Ως προς την δήλωση ενδιαφέροντος για μελλοντικά εργαστήρια:

◆ Γενικά Συμπεράσματα και Συνολική Αποτίμηση

Η συνολική αξιολόγηση του Εργαστηρίου Καινοτομίας καταδεικνύει ένα ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο ικανοποίησης των συμμετεχόντων τόσο ως προς το περιεχόμενο και τη μεθοδολογία όσο και ως προς την ποιότητα των εισηγητών και την οργάνωση της δράσης.

Το περιεχόμενο του Εργαστηρίου αξιολογήθηκε ως ιδιαίτερα χρήσιμο και ουσιαστικό, με τους συμμετέχοντες να αναγνωρίζουν ότι ανταποκρίθηκε στις

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ανάγκες τους και συνέβαλε σημαντικά στην απόκτηση νέων γνώσεων, εργαλείων και δεξιοτήτων στον τομέα της κοινωνικής καινοτομίας. Παράλληλα, η δομή των δραστηριοτήτων και η βιωματική προσέγγιση συνέβαλαν στη δημιουργία ενός παραγωγικού περιβάλλοντος μάθησης και συνεργασίας.

Οι εισηγητές συγκέντρωσαν εξαιρετικά υψηλές αξιολογήσεις, τόσο ως προς την επιστημονική τους επάρκεια όσο και ως προς την ικανότητά τους να συντονίσουν αποτελεσματικά τις ομάδες, να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και να δημιουργήσουν ένα θετικό και συνεργατικό κλίμα εργασίας. Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν ότι η ποιότητα της διευκόλυνσης αποτέλεσε έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας του Εργαστηρίου.

Αντίστοιχα, η οργάνωση της δράσης αξιολογήθηκε ιδιαίτερα θετικά, επιβεβαιώνοντας ότι ο σχεδιασμός, η υποστήριξη και η συνολική διαχείριση του Εργαστηρίου ανταποκρίθηκαν σε μεγάλο βαθμό στις προσδοκίες των συμμετεχόντων.

Οι προτάσεις βελτίωσης που διατυπώθηκαν εστιάζουν κυρίως σε οργανωτικές και λειτουργικές παρεμβάσεις και όχι σε ζητήματα ποιότητας του περιεχομένου ή της υλοποίησης. Συγκεκριμένα, οι συμμετέχοντες πρότειναν την έγκαιρη αποστολή του εκπαιδευτικού υλικού πριν από το Εργαστήριο, την επέκταση της διάρκειας των εργασιών ώστε να υπάρχει περισσότερος χρόνος για συζήτηση και ανάπτυξη ιδεών, καθώς και τη μεγαλύτερη εστίαση σε επιμέρους θεματικές ενότητες. Οι παρατηρήσεις αυτές συνιστούν χρήσιμες κατευθύνσεις για τη βελτίωση μελλοντικών διοργανώσεων.

Συνολικά, τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αναδεικνύουν ότι το Εργαστήριο Καινοτομίας πέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους εκπαιδευτικούς και συμμετοχικούς του στόχους, προσφέροντας μια ιδιαίτερα θετική εμπειρία στους συμμετέχοντες. Η υψηλή ικανοποίηση που καταγράφεται σε όλους σχεδόν τους άξονες αξιολόγησης, σε συνδυασμό με τον εποικοδομητικό χαρακτήρα των προτάσεων βελτίωσης, επιβεβαιώνει ότι η συγκεκριμένη μεθοδολογία μπορεί να αποτελέσει μια ισχυρή βάση για τη συνέχιση και περαιτέρω ανάπτυξη αντίστοιχων δράσεων κοινωνικής καινοτομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

5.2 Το αποτέλεσμα του Εργαστηρίου

Το Εργαστήριο Καινοτομίας για την ενδυνάμωση της καινοτομίας στην Περιφερειακή Στρατηγική Κοινωνικής Καινοτομίας της Περιφέρειας Θεσσαλίας πέτυχε σε σημαντικό βαθμό τους στόχους που είχαν τεθεί κατά τον σχεδιασμό του. Μέσα από μια δομημένη συμμετοχική διαδικασία, βασισμένη στις αρχές της σχεδιαστικής σκέψης (design thinking), οι συμμετέχοντες εργάστηκαν συνεργατικά σε τέσσερις διαδοχικές ενότητες (breakout sessions), αξιοποιώντας εξειδικευμένους καμβάδες και εργαλεία καινοτομίας για την ανάλυση προκλήσεων, τη χαρτογράφηση

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ενδιαφερόμενων μερών, την ανάπτυξη συνεργασιών, την αναζήτηση συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και τη διαμόρφωση καινοτόμων προτάσεων και οδικού χάρτη εφαρμογής. Η μεθοδολογία του Εργαστηρίου επέτρεψε στους συμμετέχοντες να μεταβούν από την καταγραφή των υφιστάμενων προκλήσεων στη συνδιαμόρφωση εφαρμόσιμων λύσεων, αξιοποιώντας εργαλεία που υποστηρίζουν την ανάλυση προβλημάτων, τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων και τον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών. Η σταδιακή εξέλιξη των εργασιών συνέβαλε στην ανάπτυξη κοινής αντίληψης μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων και στη διαμόρφωση ενός κοινού πλαισίου συνεργασίας για την ενίσχυση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.

Ιδιαίτερα σημαντικό αποτέλεσμα του Εργαστηρίου αποτέλεσε η εξοικείωση των στελεχών της δημόσιας διοίκησης και των εταίρων της Περιφέρειας με σύγχρονες μεθόδους και εργαλεία καινοτομίας. Οι συμμετέχοντες απέκτησαν πρακτική εμπειρία στη χρήση καμβάδων και τεχνικών συνεργατικού σχεδιασμού, ενίσχυσαν τις δεξιότητές τους στην ανάλυση σύνθετων προβλημάτων, στη χαρτογράφηση ενδιαφερόμενων μερών, στη δημιουργία συνεργασιών και στη διαμόρφωση καινοτόμων λύσεων για ζητήματα κοινωνικής πολιτικής. Η ιδιαίτερα θετική αξιολόγηση του περιεχομένου και των εισηγητών επιβεβαιώνει ότι το Εργαστήριο λειτούργησε αποτελεσματικά ως δράση ανάπτυξης γνώσεων και δεξιοτήτων.

Παράλληλα, μέσα από τη συνεργασία εκπροσώπων διαφορετικών υπηρεσιών και φορέων, ενισχύθηκε η δικτύωση και η ανταλλαγή εμπειριών, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για διατομεακή συνεργασία και για την ανάπτυξη κοινών πρωτοβουλιών στο πεδίο της κοινωνικής καινοτομίας. Η διαδικασία ανέδειξε νέες οπτικές, κατέγραψε ανάγκες και ευκαιρίες εφαρμογής της Στρατηγικής και συνέβαλε στη δημιουργία ενός κοινού πλαισίου αναφοράς για όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.

Σημαντικό παραδοτέο του Εργαστηρίου αποτέλεσαν οι συμπληρωμένοι καμβάδες εργασίας, μέσω των οποίων αποτυπώθηκαν οι βασικές προκλήσεις εφαρμογής της Περιφερειακής Στρατηγικής, οι κρίσιμοι εμπλεκόμενοι φορείς, οι απαιτούμενες συνεργασίες, τα διαθέσιμα εργαλεία πολιτικής, καθώς και ένα σύνολο προτεινόμενων καινοτόμων παρεμβάσεων και πιθανών σεναρίων εφαρμογής.

Η τελική παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην ολομέλεια οδήγησε στη διαμόρφωση ενός συνοπτικού οδικού χάρτη, ο οποίος αποτελεί πολύτιμη βάση για την περαιτέρω ωρίμανση και υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων.

Η συνολική αποτίμηση των συμμετεχόντων επιβεβαιώνει την επιτυχία του Εργαστηρίου. Οι ιδιαίτερα υψηλές αξιολογήσεις που καταγράφηκαν για το περιεχόμενο, τους εισηγητές και την οργάνωση, σε συνδυασμό με τις εποικοδομητικές προτάσεις βελτίωσης που διατυπώθηκαν, καταδεικνύουν ότι το Εργαστήριο δεν λειτούργησε μόνο ως εκπαιδευτική δράση, αλλά και ως ένας αποτελεσματικός μηχανισμός συλλογικής μάθησης, παραγωγής ιδεών και συνδιαμόρφωσης προτάσεων πολιτικής. Τα αποτελέσματά του αποτελούν χρήσιμη

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

παρακαταθήκη τόσο για την περαιτέρω ενίσχυση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας της Περιφέρειας Θεσσαλίας όσο και για τον σχεδιασμό αντίστοιχων συμμετοχικών εργαστηρίων στο μέλλον.

5.3 Πώς επηρεάζει το πλαίσιο εφαρμογής στην ελληνική δημόσια διοίκηση

Η υλοποίηση του Εργαστηρίου Καινοτομίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας ανέδειξε τη δυναμική των συμμετοχικών μεθοδολογιών και των εργαλείων καινοτομίας ως μέσων ενίσχυσης του σχεδιασμού και της εφαρμογής δημόσιων πολιτικών. Μέσα από τη συνεργασία στελεχών της Περιφέρειας, δημόσιων φορέων, ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και κοινωνικών εταίρων, το Εργαστήριο λειτούργησε ως ένα πρακτικό πεδίο ανάπτυξης δεξιοτήτων, παραγωγής προτάσεων και ενίσχυσης της διατομεακής συνεργασίας, με άμεση συνάφεια προς τις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης.

1. Ενίσχυση της ικανότητας σχεδιασμού και εφαρμογής δημόσιων πολιτικών

Η εφαρμογή της μεθοδολογίας του Εργαστηρίου επέτρεψε στα στελέχη να προσεγγίσουν τον σχεδιασμό πολιτικών με δομημένο και συμμετοχικό τρόπο. Μέσα από τη χρήση εξειδικευμένων καμβάδων, οι συμμετέχοντες ανέλυσαν προκλήσεις, χαρτογράφησαν ενδιαφερόμενα μέρη, εντόπισαν ευκαιρίες συνεργασίας και διαμόρφωσαν προτάσεις για την ενίσχυση της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας. Η διαδικασία αυτή ενισχύει την ικανότητα της δημόσιας διοίκησης να σχεδιάζει πολιτικές που βασίζονται σε τεκμηριωμένες ανάγκες και στη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων.

2. Ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων καινοτομίας

Το Εργαστήριο προσέφερε στα στελέχη της δημόσιας διοίκησης τη δυνατότητα να εφαρμόσουν στην πράξη σύγχρονες μεθοδολογίες καινοτομίας, όπως η σχεδιαστική σκέψη (design thinking), η χρήση καμβάδων πολιτικής, η συνεργατική επίλυση προβλημάτων και η ανάπτυξη και αξιολόγηση καινοτόμων ιδεών. Η πρακτική εξάσκηση συνέβαλε στην ενίσχυση δεξιοτήτων δημιουργικής σκέψης, συνεργασίας, λήψης αποφάσεων και διαχείρισης σύνθετων διοικητικών προκλήσεων.

3. Ενίσχυση της διατομεακής συνεργασίας και της συμμετοχικής διακυβέρνησης

Η συμμετοχή εκπροσώπων διαφορετικών υπηρεσιών, οργανισμών και φορέων δημιούργησε ένα περιβάλλον ουσιαστικού διαλόγου και ανταλλαγής εμπειριών. Η κοινή επεξεργασία προκλήσεων και λύσεων ενίσχυσε την αντίληψη ότι η αντιμετώπιση σύνθετων κοινωνικών ζητημάτων απαιτεί συνεργασία μεταξύ δημόσιας διοίκησης, τοπικής αυτοδιοίκησης, ακαδημαϊκής κοινότητας και

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

κοινωνικών εταίρων, προωθώντας μια περισσότερο συμμετοχική μορφή διακυβέρνησης.

4. Ενδυνάμωση της κουλτούρας καινοτομίας στη δημόσια διοίκηση

Το Εργαστήριο συνέβαλε ουσιαστικά στη διάδοση μιας κουλτούρας καινοτομίας, ενθαρρύνοντας τα στελέχη να προσεγγίζουν τα διοικητικά προβλήματα με δημιουργικότητα, συνεργασία και συστηματική μεθοδολογία. Η ιδιαίτερα θετική αξιολόγηση του περιεχομένου, της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των εισηγητών επιβεβαιώνει ότι η βιωματική μάθηση αποτελεί αποτελεσματικό τρόπο ενίσχυσης της οργανωσιακής κουλτούρας καινοτομίας και συνεχούς βελτίωσης.

5. Υποστήριξη της υλοποίησης της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας

Πέρα από την εκπαιδευτική του διάσταση, το Εργαστήριο παρήγαγε συγκεκριμένα αποτελέσματα που μπορούν να αξιοποιηθούν στον σχεδιασμό και την εφαρμογή της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας. Οι συμπληρωμένοι καμβάδες, οι προτεινόμενες παρεμβάσεις, οι χαρτογραφήσεις ενδιαφερόμενων μερών και ο οδικός χάρτης που διαμορφώθηκε αποτελούν χρήσιμο υλικό τεκμηρίωσης για τη λήψη αποφάσεων και τον σχεδιασμό μελλοντικών δράσεων.

6. Δημιουργία δικτύων γνώσης και βιώσιμων συνεργασιών

Η συνεργασία μεταξύ στελεχών διαφορετικών οργανισμών δημιούργησε τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη σταθερών δικτύων συνεργασίας και ανταλλαγής τεχνογνωσίας. Τα δίκτυα αυτά μπορούν να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές γνώσης και καινοτομίας, διευκολύνοντας την υιοθέτηση κοινών πρακτικών και τη μεταφορά εμπειρίας σε άλλες Περιφέρειες και δημόσιους φορείς.

7. Ανάπτυξη περισσότερο ανθρωποκεντρικών δημόσιων πολιτικών

Η έμφαση που δόθηκε στη χαρτογράφηση των αναγκών των ωφελούμενων, στη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών και στη συνδιαμόρφωση λύσεων συνέβαλε στην υιοθέτηση μιας περισσότερο ανθρωποκεντρικής προσέγγισης στον σχεδιασμό δημόσιων πολιτικών. Η μεθοδολογία του Εργαστηρίου ενισχύει τη μετάβαση από παραδοσιακές διοικητικές διαδικασίες προς πολιτικές που σχεδιάζονται με επίκεντρο τις πραγματικές ανάγκες των πολιτών και των τοπικών κοινωνιών.

Η εμπειρία από το Εργαστήριο Καινοτομίας της Περιφέρειας Θεσσαλίας καταδεικνύει ότι η αξιοποίηση συμμετοχικών μεθοδολογιών και εργαλείων καινοτομίας δεν περιορίζεται στην επιμόρφωση των στελεχών, αλλά επηρεάζει ουσιαστικά τον τρόπο με τον οποίο η δημόσια διοίκηση σχεδιάζει, συνεργάζεται και υλοποιεί δημόσιες πολιτικές. Η ανάπτυξη κοινής αντίληψης, η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ φορέων και η παραγωγή εφαρμόσιμων προτάσεων δημιουργούν τις προϋποθέσεις για μια πιο αποτελεσματική, ευέλικτη και τεκμηριωμένη δημόσια διοίκηση.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Με βάση τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου, τα βασικά οφέλη για την ελληνική δημόσια διοίκηση μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- Ενίσχυση της ικανότητας σχεδιασμού και εφαρμογής καινοτόμων δημόσιων πολιτικών.
- Ανάπτυξη πρακτικών δεξιοτήτων καινοτομίας και συνεργατικής επίλυσης προβλημάτων.
- Ενδυνάμωση της συμμετοχικής διακυβέρνησης και της διατομεακής συνεργασίας.
- Διάδοση κουλτούρας καινοτομίας και συνεχούς οργανωσιακής μάθησης.
- Παραγωγή εφαρμόσιμων προτάσεων και εργαλείων υποστήριξης της Περιφερειακής Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας.
- Δημιουργία σταθερών δικτύων συνεργασίας μεταξύ δημόσιων φορέων και κοινωνικών εταίρων.
- Προώθηση περισσότερο ανθρωποκεντρικών και αποτελεσματικών δημόσιων πολιτικών.

Συνολικά, το Εργαστήριο Καινοτομίας επιβεβαιώνει ότι οι συμμετοχικές διαδικασίες και οι σύγχρονες μεθοδολογίες καινοτομίας μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτες οργανωσιακής αλλαγής στη δημόσια διοίκηση. Η εμπειρία της Περιφέρειας Θεσσαλίας αναδεικνύει ότι η συνδυασμένη αξιοποίηση της γνώσης των στελεχών, της συνεργασίας μεταξύ φορέων και των εργαλείων καινοτομίας μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στον σχεδιασμό αποτελεσματικότερων δημόσιων πολιτικών και στη διαμόρφωση ενός πιο σύγχρονου, συνεργατικού και ανθρωποκεντρικού μοντέλου δημόσιας διοίκησης.

5.4 Προτάσεις για επόμενα εργαστήρια

Η συνολική αξιολόγηση του Εργαστηρίου Καινοτομίας καταδεικνύει υψηλό βαθμό ικανοποίησης των συμμετεχόντων ως προς το περιεχόμενο, τους εισηγητές και την οργάνωση. Παράλληλα, οι παρατηρήσεις και οι προτάσεις που διατυπώθηκαν παρέχουν πολύτιμες κατευθύνσεις για τον σχεδιασμό αντίστοιχων δράσεων στο μέλλον. Οι κυριότερες προτάσεις συνοψίζονται ως εξής:

1. Εμβάθυνση στη χρήση των εργαλείων καινοτομίας

Η εμπειρία του Εργαστηρίου ανέδειξε τη χρησιμότητα των εργαλείων σχεδιαστικής σκέψης και των καμβάδων πολιτικής. Σε επόμενες διοργανώσεις προτείνεται η μεγαλύτερη εμβάθυνση σε επιλεγμένα εργαλεία, η σταδιακή εφαρμογή τους σε

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

πραγματικές διοικητικές προκλήσεις και η ανάπτυξη θεματικών εργαστηρίων που θα επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να ολοκληρώνουν ολόκληρο τον κύκλο σχεδιασμού μιας καινοτόμου παρέμβασης.

2. Διασύνδεση των εργαστηρίων με την εφαρμογή δημόσιων πολιτικών

Τα μελλοντικά Εργαστήρια μπορούν να εστιάσουν ακόμη περισσότερο σε πραγματικές προκλήσεις της δημόσιας διοίκησης, αξιοποιώντας περιπτώσεις εφαρμογής (case studies) από Περιφέρειες, Δήμους και άλλους δημόσιους φορείς. Με τον τρόπο αυτό, οι συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν άμεσα τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου στις υπηρεσίες τους και να αξιολογήσουν στην πράξη τη χρησιμότητα των εργαλείων.

3. Ενίσχυση της διεπιστημονικής και διατομεακής συμμετοχής

Η συμμετοχή εκπροσώπων διαφορετικών υπηρεσιών, οργανισμών, πανεπιστημίων, κοινωνικών φορέων και επιχειρήσεων αποδείχθηκε ιδιαίτερα ωφέλιμη. Η περαιτέρω διεύρυνση της σύνθεσης των ομάδων μπορεί να ενισχύσει τη διαθεσιμότητα διαφορετικών εμπειριών και οπτικών, οδηγώντας σε περισσότερο ολοκληρωμένες και καινοτόμες προτάσεις πολιτικής.

4. Δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης και αξιοποίησης των αποτελεσμάτων

Η αξία των εργαστηρίων μπορεί να ενισχυθεί μέσω της δημιουργίας ενός μηχανισμού παρακολούθησης (follow-up), ο οποίος θα καταγράφει την αξιοποίηση των προτάσεων που αναπτύχθηκαν, θα υποστηρίζει την εφαρμογή τους από τους εμπλεκόμενους φορείς και θα εντοπίζει πρόσθετες ανάγκες υποστήριξης. Η περιοδική διοργάνωση εργαστηρίων συνέχειας θα συμβάλει στη διατήρηση της συνεργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων και στη σταδιακή ωρίμανση των καινοτόμων ιδεών.

5. Δημιουργία κοινότητας πρακτικής για την κοινωνική καινοτομία

Προτείνεται η δημιουργία μιας μόνιμης κοινότητας πρακτικής (Community of Practice), στην οποία θα συμμετέχουν στελέχη της δημόσιας διοίκησης, εκπρόσωποι της ακαδημαϊκής κοινότητας και κοινωνικοί εταίροι. Η κοινότητα αυτή θα λειτουργεί ως χώρος ανταλλαγής γνώσεων, διάχυσης καλών πρακτικών, υποστήριξης της εφαρμογής καινοτόμων εργαλείων και ανάπτυξης νέων συνεργασιών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Συνολικά, η εμπειρία από το Εργαστήριο Καινοτομίας καταδεικνύει ότι οι συγκεκριμένες δράσεις μπορούν να αποτελέσουν έναν σταθερό μηχανισμό ανάπτυξης ικανοτήτων, συνεργασίας και καινοτομίας στη δημόσια διοίκηση. Η αξιοποίηση των προτάσεων βελτίωσης που διατυπώθηκαν από τους συμμετέχοντες, σε συνδυασμό με τη συνέχιση και συστηματική επανάληψη αντίστοιχων

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

εργαστηρίων, αναμένεται να ενισχύσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και να συμβάλει στη διαμόρφωση μιας περισσότερο καινοτόμου, συμμετοχικής και ανθρωποκεντρικής δημόσιας διοίκησης.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1.Ατζέντα Εργαστηρίου Καινοτομίας

	<u>Εργαστήριο Καινοτομίας</u> ***«Εξερεύνηση των πρωτότυπων εφαρμογών και των προκλήσεων της τεχνητής νοημοσύνης σε λειτουργίες και παρεχόμενες υπηρεσίες στην τοπική αυτοδιοίκηση»***
10:30 – 16:30	**Θέμα: Ενδυνάμωση της καινοτομίας στην Στρατηγική Κοινωνικής Πολιτικής - Ενσωμάτωσης καινοτόμων προσεγγίσεων και εργαλείων στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία .**
	Συντονισμός Εργαστηρίου Καινοτομίας: Τμήμα Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών, Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης, Υπουργείο Εσωτερικών **Υλοποίηση Εργαστηρίου Καινοτομίας**: Ινστιτούτο, Τεχνολογίας, Έρευνας και Καινοτομίας του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. **Facilitators διαδραστικών ασκήσεων:** Στελέχη του Τμήματος Καινοτομίας και Βέλτιστων Πρακτικών, Στελέχη της Περιφέρειας Θεσσαλίας
10:30 – 12:00	**Break out session 1: Χαρτογράφηση πεδίου με ολιστική προσέγγιση** • Διερεύνηση των προκλήσεων εφαρμογής της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία • Χρήστες και δέσμευση νέων χρηστών, νέων δικτύων • Η κοινωνική βάση της πολιτικής και η διεύρυνσή της • Εργαλεία και επαναδιαμόρφωση τους, επανακαθορισμός στόχων
12:00 – 13:30	**Break out session 2 : Κινητοποίηση εταίρων για τη δέσμευσή τους στην υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων λύσεων στην κοινωνική καινοτομία** • Επίλυση εμποδίων για τη συμμετοχή και τη δέσμευση των εταίρων της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας
13:30 – 14:00	**Διάλειμμα**
14:00 – 15:00	**Breakout Session 3 – Αναζήτηση και Συνδυασμός συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και ενεργειών (προσφοράς και ζήτησης) σε μια συνεκτική καινοτόμα κοινωνική πολιτική** • Ανίχνευση ευκαιριών για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

15:00 – 16:00	**Breakout Session 4 - Αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε διαφορετικά επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας** • Αποτύπωση καινοτόμων λύσεων για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας
16:00 – 16:30	**Ολοκλήρωση Εργαστηρίου: Διαμόρφωση Οδικού Χάρτη**

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

2.Ροή εργασιών Εργαστηρίου Καινοτομίας

«Ενδυνάμωση της καινοτομίας στην Στρατηγική Κοινωνικής Πολιτικής - Ενσωμάτωση καινοτόμων προσεγγίσεων και εργαλείων στην υλοποίηση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία».

19 Ιανουαρίου 2026

Πάρκο Καινοτομίας JOIST – Λάρισα

Χρονική Περίοδος	Θεματική Ενότητα	Ρόλοι
10:30 – 10:35	❖ Ολομέλεια Έναρξη εργαστηρίου	**Συντονιστής** Παρουσίαση: • Πρόγραμμα εργασιών ημέρας • Επισκόπηση της μεθοδολογίας εργαστηρίου Ο Συντονιστής έχει την γενικότερη εποπτεία του εργαστηρίου και μεριμνά για την τήρηση του χρονοδιαγράμματος και την ορθή συμπλήρωση των καμβάδων
10:35–10:50	❖ Εργασία σε ομάδες Εισαγωγική Ενότητα – Κοινή Κατανόηση ➢ **Γνωριμία Ομάδας** ➢ **Παιχνίδι Εννοιών** Σύντομη αποσαφήνιση βασικών εννοιών (κοινωνική καινοτομία, χρήστες, οικοσύστημα, εργαλεία πολιτικής) **Ο Facilitator** «παίζει» παιχνίδι κατανόησης όρων της Κοινωνικής Καινοτομίας προκειμένου	**Εισηγητές/Facilitators** **Tip!** ✓ Ευνοούν τη γνωριμία των μελών της ομάδας ✓ Ενθαρρύνουν την ανοιχτή ακρόαση από όλους τους συμμετέχοντες

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

	να διαγνωστεί το επίπεδο ωριμότητας της ομάδας.	✓ Συλλέγουν τις πληροφορίες ✓ Αποσαφηνίζουν τους όρους
10:50-12:30	**Μέρος 1: Breakout Sessions** **Χαρτογράφηση πεδίου με ολιστική προσέγγιση**	
Breakout session 1.1 (10:50-11:05) 15' Διερεύνηση των προκλήσεων εφαρμογής της Στρατηγικής για την Κοινωνική Καινοτομία	❖ Εργασία σε ομάδες με το εργαλείο **1.1 Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας** Οι συμμετέχοντες αποτυπώσουν: • Βασικές προκλήσεις εφαρμογής της Στρατηγικής (θεσμικές, οργανωτικές, επιχειρησιακές) • Παράγοντες που ενισχύουν τις προκλήσεις • Εμπόδια	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στο εργαλείο **Καμβάς Προκλήσεων Κοινωνικής Καινοτομίας** **Αποτυπώνουν:** ✓ Τις προτάσεις των συμμετεχόντων ✓ Προτεραιοποιούν τις προκλήσεις σε συνεργασία με τα μέλη της ομάδας
Breakout Session 1.2 (11:05 – 11:50) Χρήστες και δέσμευση νέων χρηστών, νέων δικτύων	**11:05 – 11:20 (15')** **1.2.1 Αναζήτηση Δρώντων της Στρατηγικής** ❖ Εργασία σε ομάδες με το εργαλείο **1.2.1 Strategic Stakeholders & Organizations Mapping** Τα μέλη της ομάδας: • Ανιχνεύουν τους δρώντες της Στρατηγικής και τους ωφελούμενους • Τους διαχωρίζουν σε εσωτερικούς και εξωτερικούς δρώντες	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στο εργαλείο **Strategic Stakeholders & Organizations Mapping**
	11:20 – 11:35 (15') **1.2.2 Κατηγοριοποίηση δρώντων** ❖ Εργασία σε ομάδες με το εργαλείο **1.2.2 Stakeholder map** Τα μέλη της ομάδας:	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στο εργαλείο **Stakeholder map**

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

	• Ιεραρχούν τα ενδιαφερόμενα μέρη βάσει επιρροής και ενδιαφέροντος • Διαχωρίζουν τους stakeholders σε τέσσερις βασικές κατηγορίες	
	11:35 – 11:50 (15') **1.2.3 Δέσμευση Δρώντων** • Εργασία σε ομάδες με το εργαλείο **1.2.3 Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερόμενων μερών** Τα μέλη της ομάδας καταγράφουν: • Ποιοι είναι οι εταίροι/δρώντες • Τι απαιτείται για τη δέσμευσή τους στη Στρατηγική για την κοινωνική καινοτομία • Ποια είναι τα εργαλεία για τη δέσμευση • Ποιοι είναι οι κίνδυνοι	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στο εργαλείο **Καμβάς δέσμευσης ενδιαφερόμενων μερών**
Breakout Session 1.3 (11:50 – 12:10) Η κοινωνική βάση της πολιτικής και η διεύρυνσή της	❖ Εργασία σε ομάδες με το εργαλείο **11:50 – 12:00 (10')** **1.3.1 Χάρτης ελλείψεων ενδιαφερόμενων μερών** Οι συμμετέχοντες εστιάζουν: Ποιες ομάδες ωφελούμενων πρέπει να προβλέπει η Στρατηγική;/ Ποιες ομάδες/χρήστες λείπουν από το οικοσύστημα και γιατί;	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στα εργαλεία **Χάρτης ελλείψεων ενδιαφερόμενων μερών** και **Καμβά δέσμευσης ωφελούμενων μερών**

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

	12:00 – 12:10 (10’) **1.3.2 Καμβά δέσμευσης ωφελούμενων μερών** Οι συμμετέχοντες εστιάζουν: Με ποιους άλλους τρόπους θα μπορούσαμε να φέρουμε κοντά μας αυτούς που έχει προβλέψει η Στρατηγική Πώς αυξάνεται η δέσμευση των ωφελούμενων στην στρατηγική κοινωνικής πολιτικής	
Breakout session 1.4 **(12:10 – 12:30) (20’)** Εργαλεία και επαναδιαμόρφωση τους, επανακαθορισμός στόχων	❖ Εργασία σε ομάδες με το εργαλείο **1.4 Re-framing** Οι συμμετέχοντες καλούνται να αναπροσαρμόσουν το στρατηγικό πλαίσιο λαμβάνοντας υπόψη τη κύρια πρόκληση, την κοινωνική βάση και το περιεχόμενό της.	**Εισηγητές/Facilitators** **Tip!** Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Re-framing**
12:30 - 13:30	**Μέρος 2: Breakout sessions** **Κινητοποίηση εταίρων για τη δέσμευσή τους στην υιοθέτηση και προσαρμογή καινοτόμων λύσεων στην κοινωνική καινοτομία**	
Breakout Session 2.1 (12:30 – 12:50) Πώς ενεργοποιείται αποτελεσματικά κάθε εταίρος	**12:30 – 12:50 (20’)** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο **2.1 Καμβάς Ενεργοποίησης Εταίρων** Οι συμμετέχοντες καλούνται: • Να αναλύσουν διαφορετικούς τύπους εταίρων. • Να προσδιορίσουν κίνητρα, ρόλους και προσδοκίες. • Να προτείνουν τρόπους/δράσεις ενεργοποίησης ανά κατηγορία εταίρων.	**Εισηγητές/Facilitators** **Tip!** Βοηθούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Καμβάς Ενεργοποίησης Εταίρων** ➢ Στόχος η διαμόρφωση προτάσεων για την ενεργοποίηση των εταίρων στην υλοποίηση της Στρατηγικής Κοινωνικής Καινοτομίας
Breakout Session 2.2 (12:50 – 13:30) (40’) Με ποιο τρόπο μπορούν να δημιουργηθούν	**12:50 – 13:10 (20’)** **2.2.1 Δημιουργία Συνεργασιών** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο	**Εισηγητές/Facilitators** **Tip!** Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

συνεργασίες και με ποιους τρόπους επιτυγχάνεται η αποτελεσματική ενδυνάμωσης μεταξύ τους.	***2.2.1 Καμβάς διαμόρφωσης συνεργασιών*** . • Να προσδιορίσουν τις απαραίτητες συνεργασίες/ δίκτυα που πρέπει να δημιουργηθούν μεταξύ των εταίρων • Να προσδιορίσουν δυνατά και αδύναμα σημεία κάθε εταίρου καθώς και τις προσδοκίες συνεργασίας. • Να εντοπίσουν τα εμπόδια της συνεργασίας.	στη συμπλήρωση του εργαλείου **Καμβάς διαμόρφωσης συνεργασιών**
	13:10 – 13:30 (20') **2.2.2 Τρόποι ενδυνάμωσης συνεργασίας** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο **2.2.2 Καμβάς ενδυνάμωσης συνεργασιών** • Οι συμμετέχοντες καλούνται να αποτυπώσουν στον καμβά τις μορφές συνεργασίας, • τους μηχανισμούς ενδυνάμωσης της συνεργασίας καθώς και • τις προϋποθέσεις επιτυχίας της συνεργασίας	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Καμβάς ενδυνάμωσης συνεργασιών**
	13:30-14:00 Διάλειμμα	
14:00 – 15:00	**Μέρος 3: Breakout Session** **Αναζήτηση και Συνδυασμός συμπληρωματικών εργαλείων πολιτικής και ενεργειών (προσφοράς και ζήτησης) σε μια συνεκτική καινοτόμα κοινωνική πολιτική**	
Breakout Session 3.1 (14:00 – 14:30) Ανίχνευση ευκαιριών για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας	**14:00 – 14:30 (30')** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο **3.1 Αναζήτηση Πολιτικών και Εργαλείων** • Οι συμμετέχοντες καλούνται να διερευνήσουν άλλες πολιτικές που εφαρμόζονται στην περιφέρεια	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

- Από άλλες πολιτικές που ασκούνται σε επίπεδο Περιφέρειας, ποια εργαλεία μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε	Θεσσαλίας και να αναζητήσουν εργαλεία τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη Στρατηγική για την Κοινωνική Καινοτομία.	**Αναζήτηση Πολιτικών και Εργαλείων**
Breakout Session 3.2 (14:30 – 15:00) Ανίχνευση ευκαιριών για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας - Με ποιον τρόπο μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτά τα εργαλεία	**14:30 – 15:00 (30')** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο **3.2 Αξιοποίηση Εργαλείων Πολιτικής** • Οι συμμετέχοντες καλούνται για τα εργαλεία που έχουν εντοπίσει: ➢ Να αξιολογήσουν τη δυνατότητα μεταφοράς/προσαρμογής τους ➢ **Να διαμορφώσουν τρόπους μεταφοράς**	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Αξιοποίηση Εργαλείων Πολιτικής**
15:00 – 16:00	**Μέρος 4: Breakout Sessions** **Αποτελεσματική εφαρμογή της προσέγγισης χαρτοφυλακίου για την υποστήριξη καινοτόμων λύσεων σε διαφορετικά επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας**	
Breakout Session 4.1 **(15:00 – 15:30)** Αποτύπωση καινοτόμων λύσεων για την εφαρμογή της Στρατηγικής για την Κοινωνική Πολιτική στην Περιφέρεια Θεσσαλίας	**15:00 – 15:15 (15')** **4.1.1 Συγκέντρωση ιδεών – Διαμόρφωση χαρτοφυλακίου** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο ***4.1 Crazy 8*** Οι συμμετέχοντες καλούνται να προτείνουν και αποτυπώσουν καινοτόμες ιδέες/λύσεις πάνω σε νέα εργαλεία για την επίτευξη του στόχου της Στρατηγικής.	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Crazy 8**
	15:15 – 15:30 (15')	**Εισηγητές/Facilitators**

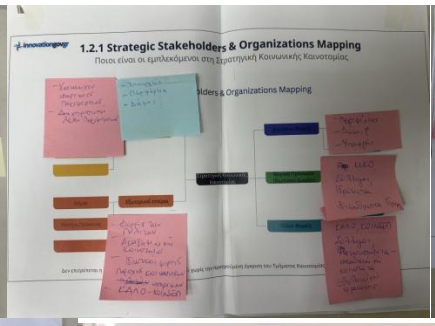
Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

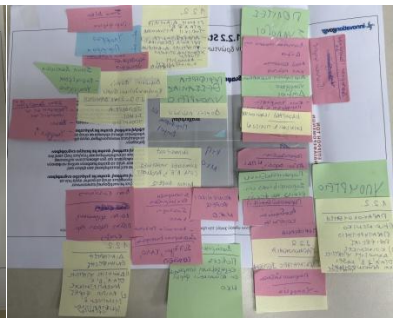
	4.1.2 Κατηγοριοποίηση ιδεών ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο ***4.1.2 Ideas Matrix*** Οι συμμετέχοντες καλούνται να κατηγοριοποιήσουν τις ιδέες που διατύπωσαν ανάλογα με την το βαθμό επίδρασης που θα έχουν και πόσο εφικτές είναι.	Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Ideas matrix** ✓ Προτεραιοποιούν τις ιδέες σε συνεργασία με τα μέλη της ομάδας
Breakout Session 4.2 **(15:30 – 16:00)** Σενάρια ανάπτυξης καινοτόμων λύσεων – προτάσεων με καινοτόμα εργαλεία.	**15:30 – 16:00 (30')** ❖ **Επιλέγεται μια ιδέα και η ομάδα επεξεργάζεται την ανάπτυξη καινοτόμου λύσης** ❖ Εργασία σε ομάδες στο εργαλείο ***4.2 Service Concept*** Οι συμμετέχοντες καλούνται να περάσουν από το "τι ιδέες έχουμε" στο "πώς εξελίσσονται σε καινοτόμες λύσεις" και να αναπτύξουν πιθανά σενάρια. Επιλέγουν την τελική ιδέα που θα παρουσιάσουν στην ολομέλεια	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να συνεργαστούν στη συμπλήρωση του εργαλείου **Service Concept**
16:00 – 16:30	**Ολοκλήρωση εργαστηρίου: Διαμόρφωση οδικού Χάρτη.** ❖ **Ολομέλεια** Οι συμμετέχοντες καλούνται να παρουσιάσουν την ιδέα τους στο σύνολο των συμμετεχόντων του εργαστηρίου	**Εισηγητές/Facilitators** Tip! Ενθαρρύνουν τα μέλη της ομάδας να παρουσιάσουν την ιδέα τους.

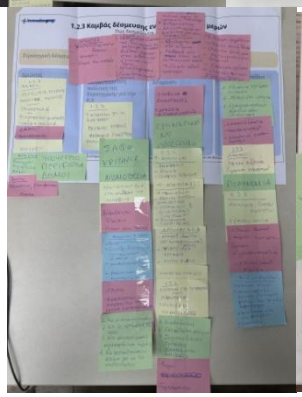
Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

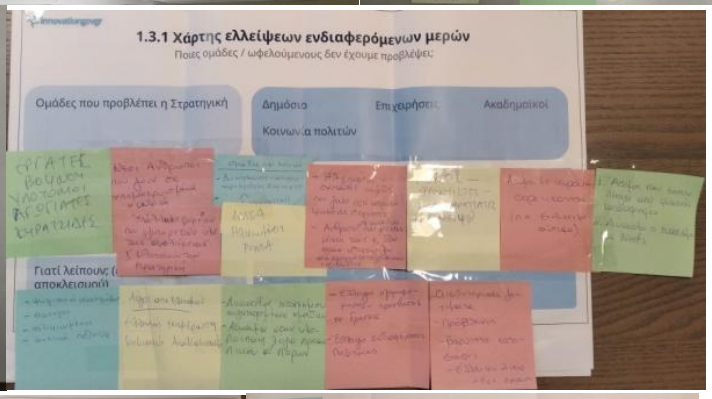
3.Παραδείγματα συμπληρωμένων εργαλείων (canvases/Ομάδα 1)

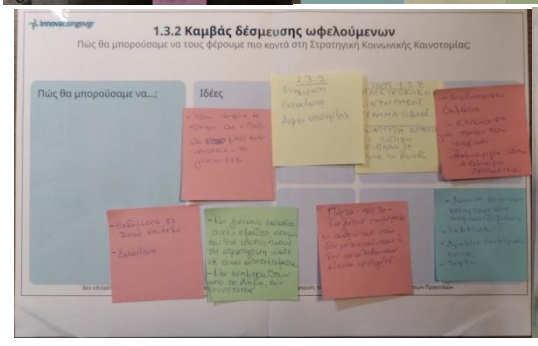

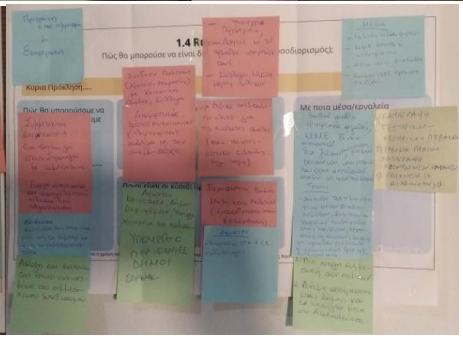

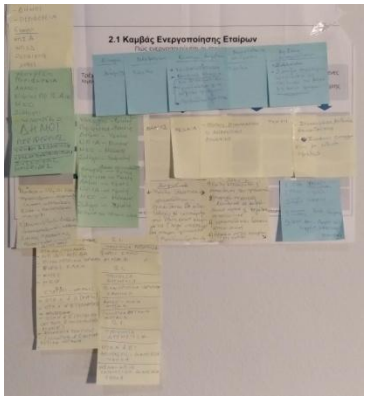

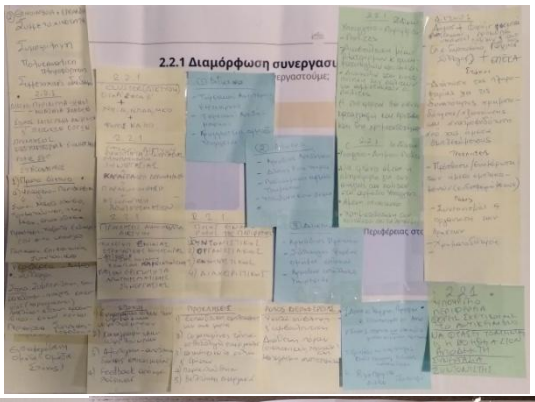

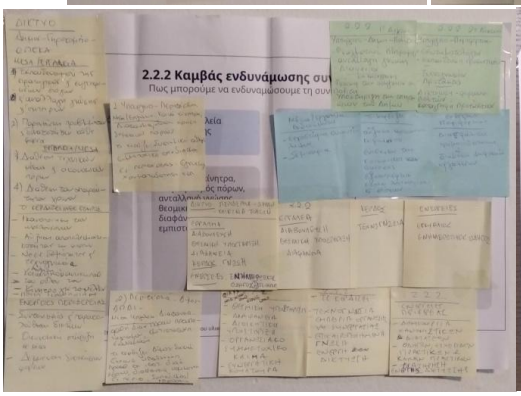

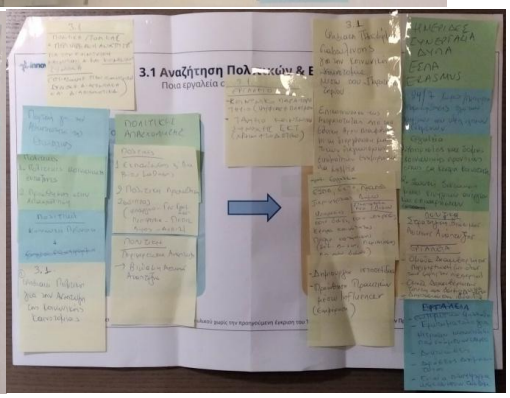

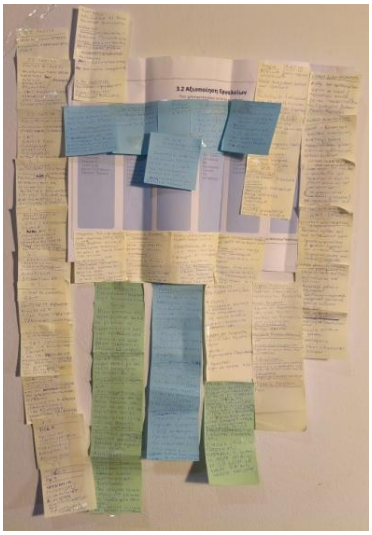
Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

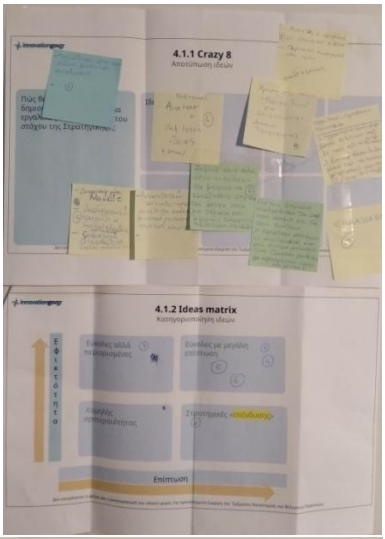

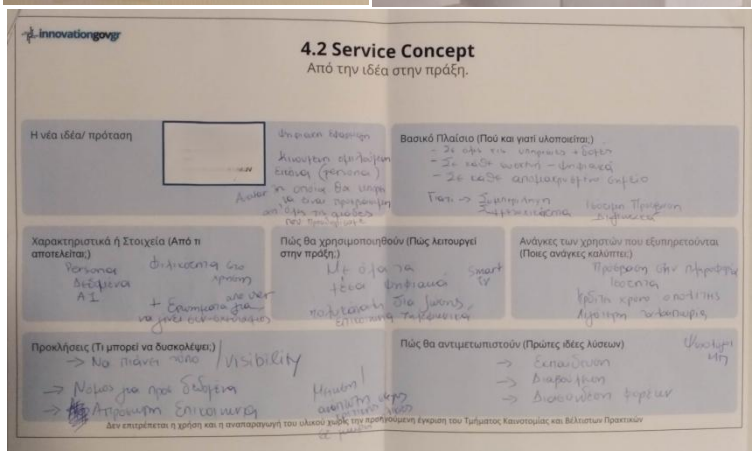

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

4.Ορισμοί Κοινωνικής Καινοτομίας

Η **Κοινωνική Καινοτομία (ΚΚ)** χαρακτηρίζεται από διαφορετικούς ορισμούς, με μικρές διαφοροποιήσεις μεταξύ τους. Για παράδειγμα, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, η ΚΚ αναφέρεται στο σχεδιασμό και την εφαρμογή νέων λύσεων που επιφέρουν αλλαγές στη εννοιολόγηση, στη διαδικασία, στο προϊόν ή στην οργάνωση και που στην ουσία στοχεύουν στη αύξηση της ευημερίας των ατόμων και των κοινοτήτων.

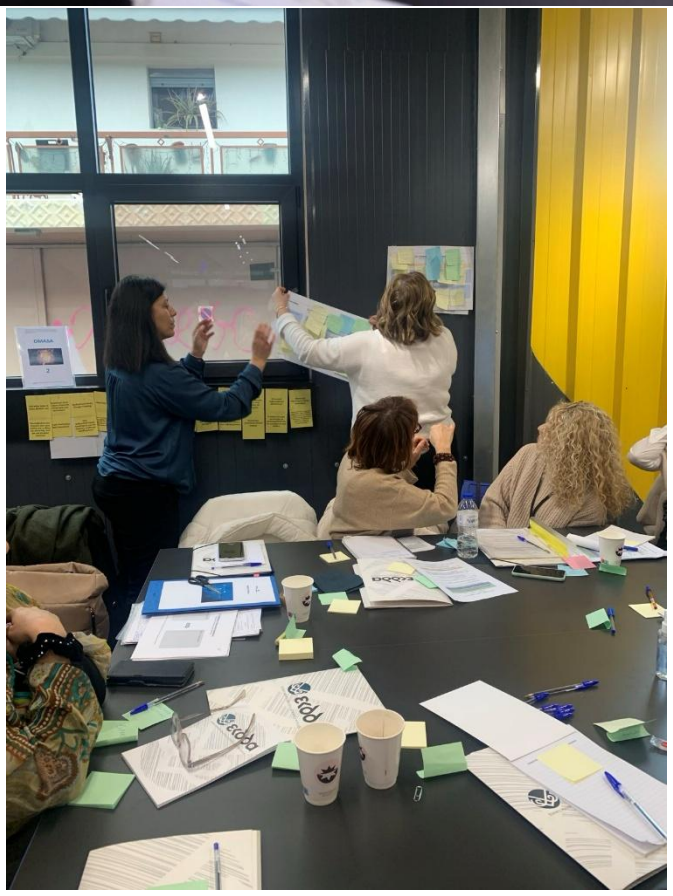
Ως ΚΚ, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, νοείται μια δραστηριότητα που είναι κοινωνική τόσο ως προς τους σκοπούς της όσο και ως προς τα μέσα της, και ειδικότερα μια δραστηριότητα που σχετίζεται με την ανάπτυξη και την εφαρμογή νέων ιδεών σχετικά με προϊόντα, υπηρεσίες, πρακτικές και μοντέλα, ενώ ικανοποιεί ταυτόχρονα κοινωνικές ανάγκες και δημιουργεί νέες κοινωνικές σχέσεις ή συνεργασίες μεταξύ δημόσιων, της κοινωνίας των πολιτών ή ιδιωτικών οργανώσεων, ωφελώντας έτσι την κοινωνία και ενισχύοντας την ικανότητά της να δράσει.

Σύμφωνα με το ΕΚΤ+ (European Social Fund +), η Κοινωνική Καινοτομία αναφέρεται στην ανάπτυξη νέων ιδεών, υπηρεσιών και μοντέλων ώστε να βελτιωθεί η αντιμετώπιση κοινωνικών προκλήσεων. Ο Κανονισμός ΕΚΤ+ ορίζει την κοινωνική καινοτομία ως: «μια δραστηριότητα που είναι κοινωνική τόσο ως προς τους σκοπούς της όσο και ως προς τα μέσα της και ιδίως μια δραστηριότητα που σχετίζεται με την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων ιδεών (που αφορούν προϊόντα, υπηρεσίες και μοντέλα) που ταυτόχρονα ανταποκρίνονται σε κοινωνικές ανάγκες και δημιουργούν νέες κοινωνικές σχέσεις ή συνεργασίες, ωφελώντας έτσι την κοινωνία και ενισχύοντας την ικανότητά της να δρα».

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

5.Φωτογραφικό υλικό

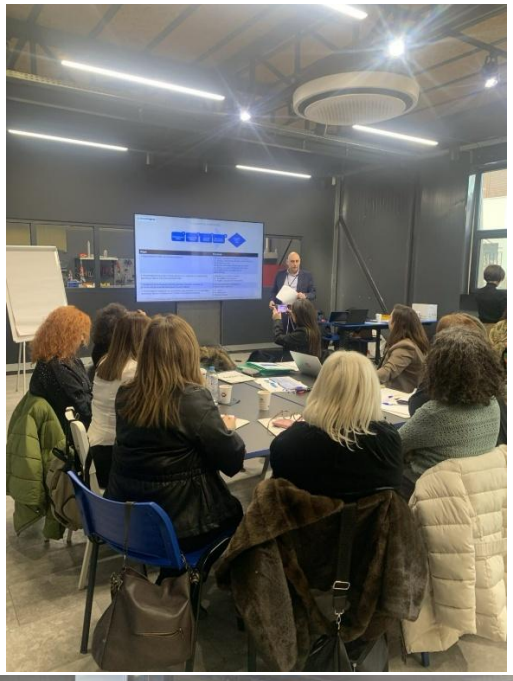
Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.

Δεν επιτρέπεται η αναδημοσίευση υλικού από το Παραδοτέο χωρίς προηγούμενη ενημέρωση και έγκριση από το Ι.Τ.Ε.Κ. και χωρίς να γίνεται αναφορά στους συντάκτες του.